

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΤΕΥΧΟΣ 4 του 1986	Τρίμηνη έκδοση του επιστημονικού ιδεολογικού Σωματείου ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ Γραφεία: Οδός Κουμουνδούρου 25 - Αθήνα 104 37 Τηλ. Γραφείων: 5247162 - Εισφορές 9226777 - Σύνταξη 8949123
--------------------------------	---

Έτος 1^ο - Τεύχος 4^ο (Δ' Τρίμηνο 1986: Οκτώβρ., Νοέμβριος, Δεκέμβριος)
(Στοιχεία για την έκδοση και για εισφορές βλ. στην τελευταία σελ. 256)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

- ★ Η συμβολή των Συνεταιρισμών στην Περιφερειακή Ανάπτυξη. Σχέδιο ψηφίσματος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (σ. 193)
- ★ Κ.Α. Παπαγεωργίου: Οι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί στις 12 χώρες της ΕΟΚ. Συγκριτική παρουσίαση (σ. 197).
- ★ Ευδ. Σαχπάζη: Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις και η μεταχείρισή τους (σ. 209).
- ★ Νικηφ. Μετζιδάκι: Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και κομματική διαμάχη (σ. 215).
- ★ Γ. Παπαγεωργίου: Το καταναλωτικό συνεταιριστικό κίνημα σήμερα στην Ελλάδα (σ. 221).
- ★ Οικονομικά στοιχεία ΣΠΕΚΑ (σ. 224).
- ★ Β. Λαμπροπούλου - Δημητριάδου: Νομολογία στο θέμα των αναγκαστικών συγχωνεύσεων Γ. Συνεταιρισμών ν. 1541)1985. Έννοια της Κρατικής Προστασίας (σ. 225).
- ★ Προβλήματα λειτουργικότητας του Ν. 1541)1985. Ετοιμάζεται νέα τροποποίησή του (σ. 232).
- ★ Θέσεις - Απόψεις του Δ.Σ. της Εταιρείας Φίλων του Συνεργατισμού (σ. 235).
- ★ Το χρονικό για την ίδρυση και δραστηριότητα της Εταιρείας Φίλων του Συνεργατισμού (σ. 237).
- ★ Οικονομικά στοιχεία «Ελαιουργικής» (σ. 242).
- ★ Συνεταιριστικές και άλλες εκδόσεις. Βιβλία των W.P. WATKINS και Αριστ. Κλήμη (σ. 243).
- ★ Τα Συνεταιριστικά στη Βουλή (σ. 248).
- ★ Ειδήσεις Συνεταιριστικές - Αγροτικές - Υπαλληλικές (σ. 250).
- ★ Περιεχόμενα τεύχους (σ. 256).
- ★ Συγκεντρωτικά περιεχόμενα Τόμου, έτους 1986 (σ. 253).

Revue Cooperative «SINETERISTIKI PORIA» Cooperative Review

25, Koumoundourou str. - Athens 104 37

Sommaire a page 256 - Table of contents page 256

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας
των Φίλων του Συνεργατισμού
ε υ χ ε τ α ι
χαρούμενες γιορτές και ευτυχισμένο
ειρηνικό τον καινούργιο χρόνο.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΥΧΗ

Όπως γράψαμε και στο πρώτο τεύχος μας, η έκδοση αυτή στηρίζεται στην οικονομική συνδρομή όσων κρίνουν χρήσιμη την παρουσία του περιοδικού στο συνεταιριστικό χώρο και ενδιαφέρονται για το περιεχόμενό του.

Τα τρία πρώτα τεύχη του περιοδικού σας στάλθηκαν κατ' επιλογή για να τα μελετήσετε και να κρίνετε αν και κατά πόσο σας ενδιαφέρει η ύλη που δημοσιεύεται σ' αυτό και τότε να αποφασίσετε αν θα υποβληθείτε στη μικρή ετήσια δαπάνη που απαιτείται για να συγκεντρώνεται το απαραίτητο ποσό για τα έξοδα τυπογραφείου, χάρτου, αποστολής, κλπ. (η εργασία για τη σύνταξη, διαχείριση, διεκπεραίωση προσφέρεται δωρεάν από τα μέλη του Δ.Σ., τη Δ)νση, τη Συντακτική Επιτροπή και τους Συνεργάτες).

Πολλοί αποδέκτες έστειλαν την ετήσια εισφορά τους (δρχ. 1.000 το χρόνο για τα άτομα και δρχ. 2.000 για τα νομικά πρόσωπα) και έτσι καλύφθηκε ένα μέρος από τα έξοδά μας.

Π α ρ α κ α λ ο ύ μ ε ν α μ α ς ε μ β ά σ ε τ ε και οι υπόλοιποι αποδέκτες την παραπάνω εισφορά σας για να γίνει δυνατό να συνεχιστεί η έκδοση (εμβάσματα στον ταμία κ. Νικόλ. Πατρίκιον, Καλλιρρόης 12, Αθήνα 11743, τηλ. 92.26.777).

Αν πάλι κρίνετε ότι δεν σας ενδιαφέρει το περιεχόμενό του, π α ρ α κ α λ ο ύ μ ε ν α ε π ι σ τ ρ έ ψ ε τ ε τα τεύχη που λάβατε επειδή είναι πολλοί που θέλουν να εγγραφούν συνδρομητές αναδρομικά και δεν υπάρχουν τεύχη για ικανοποίηση της αιτήσεώς τους.

Περιμένουμε να λάβουμε την εισφορά σας ή (τουλάχιστον) να μας επιστραφούν τα τεύχη που λάβατε.

Η Εταιρεία Φίλων Συνεργατισμού

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τεύχος 4 (Δ' Τρίμηνο 1986: Οκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος)
(Στοιχεία για την έκδοση και τις εισφορές θλ. στην τελευταία σελίδα)

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΨΗΦΙΣΜΑ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Η Επιτροπή Περιφερειακής Πολιτικής και Χωροταξίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ανέθεσε στον Έλληνα Ευρωβουλευτή κ. Π. Αυγερινό να ετοιμάσει πρόταση ψηφίσματος σχετικά με τη συμβολή των συνεταιρισμών στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Πράγματι, το σχέδιο ψηφίσματος μαζί με την αιτιολογική έκθεση κατατέθηκαν από τον κ. Αυγερινό στην αρμόδια Επιτροπή του Ευρωκοινοβουλίου και υποβλήθηκαν στην Ολομέλεια για ψήφιση. Ωστόσο, άλλες Επιτροπές του Ευρωκοινοβουλίου ζήτησαν να γνωμοδοτήσουν επί του σχεδίου ψηφίσματος και έτσι αναβλήθηκε η τελική έγκρισή του από την Ολομέλεια για το εγγύς μέλλον.

Αν και είναι πιθανό στο τελικό ψήφισμα να επέλθουν ορισμένες τροποποιήσεις, τα Α.Ν. (*) έκριναν χρήσιμο να δημοσιεύσουν το σχέδιο ψηφίσματος του κ. Αυγερινού, το οποίο όπως είναι φυσικό όχι μόνο έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για όλες τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, αλλά και επίσης είναι πολύ σημαντικό αφού ο δημοκρατικότερος θεσμός των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ασχολείται με την αξία και τη συμβολή των Συνεταιριστικών Οργανώσεων στην Περιφερειακή Ανάπτυξη. Φυσικά, υπενθυμίζουμε στους αναγνώστες μας ότι και προ τριετίας το Ευρωκοινοβούλιο είχε και πάλι εγκρίνει σχετικό ψήφισμα υπέρ των συνεταιρισμών (έκθεση ΜΙΗΡ, σχετικά με το Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα).

Η πρόταση ψηφίσματος του κ. Αυγερινού έχει ως εξής:

Πρόταση Ψηφίσματος

Σχετικά με τη συμβολή των συνεταιρισμών στην Περιφερειακή Ανάπτυξη

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

— Λαμβάνοντας υπόψη την πρόταση ψηφίσματος των κ.κ. ROETTERING και SAKELLARIOU σχετικά με τη συμβολή των συνεταιρισμών στην περιφερειακή ανάπτυξη (έγγρ. 2 - 1311/84).

— Λαμβάνοντας υπόψη το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Απριλίου 1983 σχετικά με τους συνεταιρισμούς στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΕΚ 128 της 16ης Μαΐου 1983),

— Λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση ΜΙΗΡ σχετικά με το Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (έγγρ. 1 - 849/82)

— Λαμβάνοντας υπόψη τις μελέτες της Επιτροπής σχετικά με το μέλλον των συνεταιρισμών στην Ευρώπη (χωρίς στοιχεία),

— Λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής για τις τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης (κανονισμός 149/85, μελέτη αριθ. 83/24),

(*) Το κείμενο προέρχεται από τα «Αγροτικά Νέα της ΕΟΚ» που εκδίδει η ΠΑΣΕΓΕΣ, αρ. 38 του 1986 (Σεπτέμβριος - Οκτώβριος).

— Έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Πολιτικής και Χωροταξίας:

1) Υπενθυμίζει ότι οι συνεταιρισμοί με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους, δηλαδή με την άμεση συμμετοχή των μελών τους στην οικονομική ζωή της επιχείρησης, προσφέρονται ιδιαίτερα για την επιτυχή καταπολέμηση των επιπτώσεων της διεγκυστίνδας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στην ελεύθερη αγορά, καθώς και στην αντιμετώπιση των συνεπειών της οικονομικής ύφεσης.

2) Είναι πεπεισμένο ότι τα χαρακτηριστικά της συνεταιριστικής δραστηριότητας ανταποκρίνονται απόλυτα στον πρωταρχικό στόχο της Κοινότητας να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις απασχόλησης μέσω της οικονομικής ανάπτυξης.

3) Είναι της γνώμης ότι οι συνεταιρισμοί μπορούν να διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο στη χάραξη νέων κατευθύνσεων της περιφερειακής πολιτικής ιδίως στις οικονομικά ασθενέστερες περιοχές, με τη δημιουργία και τη διασφάλιση θέσεων απασχόλησης, τη δημιουργία ποικίλων μορφών κοινωνικο - οικονομικής υποδομής, τη συμβολή σε δραστηριότητες του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα καθώς και με τη συγκράτηση του εντοπίου πληθυσμού και την επιτόπια επανεπένδυση των κερδών.

4) Τονίζει ότι η δυνατότητα ανταλλαγής εμπειριών εντός του Συνεταιριστικού Κινήματος προσφέρει μια αστείρευτη πηγή καινοτομίας και μπορεί να αξιοποιηθεί και σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την ανταλλαγή πορισμάτων ερευνών και τη μεταφορά τεχνολογίας.

5) Τονίζει ότι οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις με την πείρα και την αποτελεσματικότητά τους σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μπορούν να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας, να προωθήσουν την οικονομική πρόοδο και να συμβάλουν λυσίτελως στην ανάπτυξη των μειονεκτικότερων περιοχών της ΕΟΚ.

6) Διαπιστώνει ότι, κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, κατά την οποία σημειώθηκε ακατάσχετη αύξηση της ανεργίας, οι συνεταιρισμοί ήσαν εκείνοι που κατάφεραν να δημιουργήσουν νέες επιχειρήσεις και απασχολήσεις καθώς επίσης και να διασφαλίσουν ικανό αριθμό θέσεων εργασίας. Οι θέσεις εργασίας σε συνεταιρισμούς, μεγάλος αριθμός των οποίων είναι ΜΜΕ, φαίνονται πιο σίγουρες και εύρωστες απέναντι στην κρίση. Για το λόγο αυτό το Κοινοβούλιο είναι πεπεισμένο ότι οι συνεταιρισμοί μπορούν να αποτελέσουν τον ιδανικό μοχλό για την ανάπτυξη των οικονομικά ασθενέστερων περιοχών της Κοινότητας.

7) Είναι της γνώμης ότι το συνεταιριστικό κίνημα ενισχύει και αξιοποιεί με τον καλύτερο τρόπο το οικείο δυναμικό των περιοχών, μια και η συστράτευση στο συνεταιριστικό κίνημα αυξάνει το ενδιαφέρον των κατοίκων για την περιφέρειά τους, βοηθά στην ανάπτυξη των δημοκρατικών διαδικασιών και τονώνει το ενδιαφέρον για την Κοινότητα.

8) Διαπιστώνει ότι ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων εθνικών τομέων και κινήματων είναι ακόμη στοιχειώδης και ότι λείπει η κοινή στρατηγική που ν' ανταποκρίνεται στις δυνατότητές τους. Διαπιστώνει επίσης ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, οι νομοθεσίες, οι ρυθμίσεις και οι μέθοδοι που ακολουθούνται στον πιεστικό τομέα δεν είναι ικανοποιητικές για την προώθηση της ανάπτυξης των συνεταιρισμών.

9) Είναι πεπεισμένο ότι η οικονομική δραστηριότητα των συνεταιρισμών δεν έχει φθάσει σε ικανοποιητικό επίπεδο ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας πολλώ δε μάλλον στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της. Θεωρεί για το λόγο αυτό ότι οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις οφείλουν να μεριμνήσουν έγκαιρα και αποτελεσματικά για να αναγνωρισθεί η χρησιμότητα ενός ισχυρού συ-

νεταριστικού κινήματος στην Ευρώπη.

10) Είναι λοιπόν της γνώμης ότι σύμφωνα με τις αρχές που ετέθησαν στις προηγούμενες παραγράφους, οι συνεταιρισμοί πρέπει να ενισχυθούν και να υποστηριχθούν από τις τοπικές, τις εθνικές και τις ευρωπαϊκές αρχές, ιδίως όταν υπηρέτουν κοινωνικούς σκοπούς.

11) Τονίζει ότι η συνένωση των συνεταιρισμών σε ομοσπονδία παρουσιάζει πλεονεκτήματα ιδιαίτερα για τις ζώνες που εμφανίζουν διαρθρωτικές αδυναμίες, δεδομένου ότι με τον τρόπο αυτό έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύ δίκτυο υπηρεσιών (διαχείριση, επαγγελματική κατάρτιση, καινοτομία, τεχνογνωσία και τεχνική υποστήριξη).

12) Καλεί την Επιτροπή να εφαρμόσει κοινό αναπτυξιακό πρόγραμμα για τη διάδοση της ιδέας του Συνεταιριστικού Κινήματος στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να ενισχυθεί από τα κοινοτικά ταμεία.

13) Το πρόγραμμα θα έπρεπε να προβλέπει κοινοτική ιδίως ενίσχυση, αφενός για μέτρα επιμόρφωσης των μελών των συνεταιρισμών και συγκεκριμένα για τη μύηση των ιθυνόντων τους στις σύγχρονες μεθόδους διαχείρισης, και αφετέρου για τεχνική ενίσχυση των νεο-ιδρυόμενων συνεταιρισμών σε νομικά, λογιστικά και διοικητικά θέματα.

14) Εισηγείται στην Επιτροπή τη σύναψη διαρκών επαφών με τους διοικητικούς φορείς των Συνεταιριστικών Ενώσεων, με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο καθώς και με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων, τη διάδοση πληροφοριών και την ευρύτερη αποδοχή της λογικής των συνεταιρισμών.

15) Καλεί την Επιτροπή να προωθήσει τη συμμετοχή αντιπροσωπειών των διαφόρων ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Οργανώσεων σε επιτροπές οι οποίες ασχολούνται με τη χάραξη της κοινοτικής πολιτικής στους τομείς όπου οι συνεταιρισμοί έχουν επιτύχει ήδη θαυμαστά αποτελέσματα.

16) Συνιστά στην Επιτροπή να υποστηρίξει κατά την αναχάραξη των διαρθρωτικών πολιτικών, την ανάπτυξη των συνεταιρισμών του αγροτικού και του βιομηχανικού τομέα και να ενθαρρύνει την ίδρυση συνεταιριστικών επιχειρήσεων ιδίως στον τομέα των υπηρεσιών και στον τομέα των νέων τεχνολογιών.

17) Καλεί την Επιτροπή να προβλέψει στις προκαταβολές από τα διαρθρωτικά ταμεία για παραγωγικές επενδύσεις συγκεκριμένο ποσοστό για τους συνεταιρισμούς και για ΜΜΕ που λειτουργούν σύμφωνα με το συνεταιριστικό πρότυπο.

18) Καλεί την Επιτροπή να ιδρύσει ένα «Ευρωπαϊκό ταμείο εγγυήσεων», το οποίο, σε συνεργασία με τους φορείς των μεμονωμένων κρατών - μελών θα επιδοτεί τις επενδύσεις των συνεταιρισμών ώστε οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις να έχουν πρόσβαση στους κοινοτικούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς.

19) Καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα κράτη - μέλη να επεξεργαστούν έναν ευρωπαϊκό κώδικα συνεταιρισμών που να εναρμονίζει τα σχετικά εθνικά νομοθετήματα και να επιβάλλει σε ολόκληρη την Κοινότητα ομοειδή κριτήρια αξιολόγησης και οικονομικής πλαισίωσης.

20) Καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει οικονομικά τους συνεταιρισμούς για τη συμμετοχή τους σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης.

21. Αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει αυτό το ψήφισμα στο Συμβούλιο και την Επιτροπή.

Σ Ε Κ Ε

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΠΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

39 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΕΞΑΓΕΙ, τό 15% περίπου των συνολικών εξαγωγών και εισάγει πάνω από 25 εκατομ. δολλ. κάθε χρόνο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΕΙ, με Ελληνικά καπνά, Καπνοβιομηχανίες, Κρατικούς Οργανισμούς και Μονοπώλια στις περισσότερες αγοράστριες χώρες.

ΔΙΑΘΕΤΕΙ, για τη διεξαγωγή των εργασιών της:

- δικά της κεφάλαια 753 εκατομ.δρχ.
- αποθηκευτικούς χώρους, μηχανικό και λοιπό εξοπλισμό δυναμικότητας 15.000 τόννων καπνών, των οποίων η λογιστική αξία ανέρχεται σε 443 εκ. δρχ., πολλαπλάσιας σημερινής αξίας.
- δίνει δουλειά σε 120 μόνιμους εργατοϋπαλλήλους και 2.500 καπνεργάτες εποχιακής απασχόλησης για την επεξεργασία και συντήρηση των καπνών της.

ΔΙΑΝΕΜΕΙ, κάθε χρόνο (κατά μέσο όρο) πάνω από 40 εκατ. δρχ. μερίσματα στις συνεταιριστικές οργανώσεις που είναι αποκλειστικοί μέτοχοί της.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΟΡΓΑΝΙΚΑ στη ΣΠΕΚΑ και την κοινοπραξία ΣΕΚΕ—ΔΗΜΗΤΡΑ που εισάγουν τρακτέρ και άλλα γεωργικά μηχανήματα και υποβοηθούν το εξαγωγικό της έργο.

ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ, στην αγροτοσυνεταιριστική ανάπτυξη του τόπου μας **ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑΣ** στο κεφάλαιο μεγάλων συνεταιριστικών γεωργικών βιομηχανιών.

ΣΥΝΕΒΑΛΕ, στην ίδρυση και οργάνωση σειράς συνεταιριστικών εταιρειών.

ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

της ΣΕΚΕ, είναι η ανάπτυξη και διεύρυνση των εξαγωγών καπνών προς όφελος των ίδιων των παραγωγών και της Εθνικής Οικονομίας, μέσα στα πλαίσια των νέων ευνοϊκών συνθηκών για την ενίσχυση του ρόλου και της αποστολής των συνεταιριστικών οργανώσεων, που διαγράφονται από το νέο Νόμο για τους συνεταιρισμούς.

ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΙΣ 12 ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Του Κ. Α. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Με την ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας στην ΕΟΚ από την 1.1.86, οι χώρες-μέλη έγιναν 12 με πληθυσμό 320 εκατομμυρίων, δηλαδή μεγαλύτερο από τον πληθυσμό είτε των Ηνωμένων Πολιτειών (234 εκατ.), είτε της ΕΣΣΔ (272 εκατμ.).

Όσο κι αν γίνεται λόγος για την ευρωπαϊκή ενοποίηση, για την εναρμόνιση των νομοθεσιών και για κοινές πολιτικές των μελών της Κοινότητας, είναι γεγονός ότι θα υπάρξουν ακόμη πολλά στάδια και πολύς χρόνος θα περάσει μέχρι να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι. Αυτό είναι επόμενο, αφού οι ευρωπαϊκοί λαοί επιδιώκουν την ενοποίηση διαμέσου της ισότιμης συνεργασίας, που να στηρίζεται στην ελεύθερη βούληση και όχι στην επιβολή ή στον εξαναγκασμό. Ο συγκερασμός των απόψεων δεν είναι πάντα εύκολη υπόθεση.

Η συνεργασία, κάθε είδους συνεργασία, όταν είναι ισότιμη έχει τα προβλήματα της.

Στην Ευρώπη των 12 ο αριθμός των απασχολούμενων στη γεωργία — με την ευρεία έννοια — είναι περίπου 11 εκατομ. άτομα. Ο αριθμός των μελών των συνεταιρισμών ξεπερνά τα 12 εκατομ. εξαιτίας των διπλών ή πολλαπλών εγγραφών, δηλ. της συμμετοχής σε περισσότερους από ένα συνεταιρισμούς, που αποτελεί τον κανόνα σε ορισμένες χώρες (π.χ. Ολλανδία). Γενικά, μπορεί να λεχθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των γεωργών είναι μέλη συνεταιρισμών, μολονότι υπάρχουν εντυπωσιακές εξαιρέσεις (π.χ. Πορτογαλία 20%) (9)*

Εθνικές Νομοθεσίες σχετικές με τους Συνεταιρισμούς.

Ενώ οι συνεταιρισμοί κάθε κατηγορίας διέπονται από τις ίδιες διεθνείς συνεταιριστικές αρχές (**), δεν ισχύει για όλους τους συνεταιρισμούς ένας κοινός γενι-

(*) Οι αριθμοί σε παρένθεση παραπέμπουν στη βιβλιογραφία που υπάρχει στο τέλος του κειμένου.

(**) Οι αρχές αυτές διατυπώθηκαν στο καταστατικό του συνεταιρισμού του Ρόντσέιλ της Αγγλίας και αναδιατυπώθηκαν στο διεθνές συνέδριο των συνεταιρισμών στη Βιέννη το 1966. Συνοπτικά, οι αρχές αυτές είναι:

1. Η συμμετοχή των μελών είναι εθελοντική, χωρίς τεχνητούς περιορισμούς, σε όλα τα άτομα που μπορούν να κάνουν χρήση των υπηρεσιών του συνεταιρισμού και που αποδέχονται τις ευθύνες.
2. Οι συνεταιριστικές οργανώσεις διοικούνται δημοκρατικά. Στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς κάθε μέλος έχει μία ψήφο.
3. Οι συνεταιριστικές μερίδες που καταβάλλουν τα μέλη έχουν περιορισμένο ή καθόλου τόκο.
4. Τα πλεονάσματα που προέρχονται από τις ετήσιες δραστηριότητες χρησιμοποιούνται για την επέκταση των δραστηριοτήτων, για την παροχή κοινών υπηρεσιών ή διανέμονται στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με το συνεταιρισμό.
5. Οι συνεταιρισμοί φροντίζουν για την εκπαίδευση των μελών τους, των υπαλλήλων τους και του κοινού σχετικά με τους κανόνες που εφαρμόζουν οι συνεταιρισμοί.
6. Οι συνεταιρισμοί πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο (28).

κός νόμος (13). Σε τέσσερις από τις 12 χώρες έχει θεσπισθεί γενική συνεταιριστική νομοθεσία, που αφορά συνεταιρισμούς κάθε κατηγορίας. Οι χώρες αυτές είναι η Δ. Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ολλανδία και η Ισπανία. Στην Ισπανία ειδικότερα είχε ψηφισθεί νέος συνεταιριστικός νόμος μετά την κατάλυση της δικτατορίας, αλλά στο τέλος του 1984 ξεκίνησε πάλι διαδικασία θέσπισης νεώτερου νόμου. Με τη νεώτερη νομοθεσία της Ισπανίας καταργήθηκε η διάταξη που είχε θεσπιστεί από το καθεστώς του Φράνκο, να συμμετέχει ο συνεταιρισμός υποχρεωτικά στην περιφερειακή ένωση και η ένωση στην εθνική ομοσπονδία (6), που ήταν ανάλογη με διάταξη του καθεστώτος του Μουσσολίνι, που όριζε ότι πρέπει να υπάρχει μόνο μία συνεταιριστική οργάνωση σε κάθε επαρχία (5).

Σε τρεις από τις 12 χώρες, εκτός από τη γενική συνεταιριστική νομοθεσία έχει θεσπισθεί και ειδική νομοθεσία για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς. Οι χώρες αυτές είναι η Γαλλία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία. Στην Ελλάδα υπήρχε ενιαία νομοθεσία από το 1915 ως το 1979, όταν θεσπίστηκε χωριστός νόμος (ο 921/79) για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς. Ο διαχωρισμός της νομοθεσίας διατηρήθηκε και με την ψήφιση του νόμου 1541/85, που αναφέρεται στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις. Το 1985 δε κατατέθηκε στη Βουλή σχέδιο νόμου που αναφέρεται γενικά στους συνεταιρισμούς με εξαίρεση τους γεωργικούς και με παράλληλη διατήρηση ειδικών διατάξεων για άλλες κατηγορίες συνεταιρισμών. Στην Πορτογαλία, ο νόμος του 1982 για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς έχει περιλάβει και τις κολλεκτιβιστικές παραγωγικές μονάδες, που είχαν συσταθεί στο νότιο μέρος της χώρας κατά τη διάρκεια της επανάστασης και που πήραν τη μορφή συνεταιρισμών κοινής παραγωγής στη συνέχεια. Ο ίδιος νόμος καθιστά επίσης ελεύθερη τη συμμετοχή των συνεταιρισμών σε περιφερειακές ενώσεις και εθνικές ομοσπονδίες.

Χωριστές περιπτώσεις αποτελούν η Μ. Βρεταννία, η Ιταλία και το Λουξεμβούργο. Στη Μεγ. Βρετανία οι συνεταιρισμοί δεν υποχρεώνονται να ενταχθούν στα πλαίσια του σχετικού νόμου για τους συνεταιρισμούς. Εάν ενταχθούν, απολαμβάνουν διαφορετικής φορολογικής μεταχείρισης. Δεν σημαίνει όμως ότι μόνο όσοι το αποδέχονται αποτελούν συνεταιρισμούς, αφού κριτήριο κατάταξης στην κατηγορία των συνεταιρισμών είναι η εφαρμογή από την οργάνωση των συνεταιριστικών αρχών.

Στην Ιταλία, διατάξεις για τους συνεταιρισμούς υπάρχουν στον Αστικό Κώδικα, που περιλαμβάνει ειδικό τμήμα συνεταιριστικού δικαίου, ενώ υπάρχουν και ειδικοί νόμοι που αναφέρονται στους συνεταιρισμούς γενικά και στους γεωργικούς συνεταιρισμούς ειδικότερα (20).

Στο Λουξεμβούργο έχουν θεσπισθεί ειδικοί νόμοι, μαζί με κάποιες διατάξεις περί συνεταιρισμών στο νόμο περί εμπορικών εταιριών.

Τέλος, χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Δανίας και του Βελγίου. Στις χώρες αυτές, που χαρακτηρίζονται από έντονη συνεταιριστική ανάπτυξη, δεν υπάρχει χωριστή συνεταιριστική νομοθεσία. Υπάρχουν μόνο ειδικές διατάξεις, π.χ. στην εμπορική νομοθεσία, που διαφοροποιούν τη θέση των συνεταιρισμών από τις εμπορικές εταιρίες.

Οι διαφορές που παρατηρούνται στις ρυθμίσεις που έχουν υιοθετήσει οι επιμέρους συνεταιριστικές νομοθεσίες των χωρών-μελών της ΕΟΚ είναι πολλές. Ορισμένες χαρακτηριστικές διαφορές επιστημαίνονται στη συνέχεια.

α) Ελάχιστος αριθμός μελών: Με πρόσφατη εξαίρεση την Ελλάδα, ο ελάχιστος αριθμός μελών που απαιτείται για τη σύσταση συνεταιρισμού

είναι 5—9. Σε ειδικές περιπτώσεις και ιδίως για συνεταιρισμούς από κοινού παραγωγής, ο ελάχιστος αριθμός μπορεί να μειωθεί και σε 3 μέλη. Σε μερικές περιπτώσεις το καταστατικό μπορεί να ορίζει ανώτερο ελάχιστο αριθμό. Στην Ελλάδα ο ελάχιστος αριθμός μελών στους γεωργικούς συνεταιρισμούς είναι 50 τακτικά μέλη, με ορισμένες εξαιρέσεις.

β) Χαρακτηριστικά των μελών: Στις διάφορες νομοθεσίες ορίζεται ποιοι μπορούν να γίνουν μέλη των γεωργικών συνεταιρισμών ή το θέμα αφήνεται να ρυθμισθεί από τα καταστατικά. Όταν ορίζεται, τότε η περιγραφή των χαρακτηριστικών είναι γενική (π.χ. γεωργοί ή σχετιζόμενοι άμεσα με τη γεωργία — Γαλλία, Ιταλία αντίστοιχα). Στο Βέλγιο, τη Γερμανία και την Ολλανδία ο προσδιορισμός γίνεται στα καταστατικά που συντάσσουν τα μέλη. Στο Ηνωμ. Βασίλειο μέλη μπορούν να γίνουν οι ιδιοκτήτες γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Στην Ελλάδα τακτικά μέλη μπορούν να γίνουν όσοι ασχολούνται προσωπικά και επαγγελματικά με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων.

γ) Περίφραση: Ο περιορισμός που υπάρχει στην ελληνική νομοθεσία, ότι ο συνεταιρισμός καλύπτει μία ή περισσότερες γειτονικές κοινότητες ή δήμους, δεν συναντάται σε άλλη ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως δεν συναντάται και η απαγόρευση ίδρυσης δεύτερου συνεταιρισμού ή δεύτερης ένωσης στον ίδιο χώρο. Ως επακόλουθο, δεν υπάρχει επίσης στη νομοθεσία των χωρών της ΕΟΚ διατάξεις για υποχρεωτικές συγχωνεύσεις.

δ) Δομή — Εκπροσώπηση: Η συνεταιριστική κίνηση κάθε χώρας έχει διαμορφώσει τη δική της δομή, που είναι αποτέλεσμα παλλών παραγόντων, όπως του μεγέθους της χώρας, του αριθμού των συνεταιρισμών, του είδους των συνεταιρισμών (απλού ή πολλαπλού σκοπού), του βαθμού συνεργασίας μεταξύ των συνεταιρισμών, της συνεταιριστικής και εξωσυνεταιριστικής νομοθεσίας, ή άλλων επηρεαζιών. Η συνοπτική παρουσίαση που ακολουθεί, δείχνει αυτή την ποικιλία.

- Στο Βέλγιο και στο Λουξεμβούργο, ενώ σε τοπικό επίπεδο υπάρχουν χωριστά επαγγελματικές οργανώσεις και συνεταιρισμοί, σε εθνικό επίπεδο η κορυφαία οργάνωση εκπροσώπησης είναι ενιαία.

- Στη Δανία η τάση συγκέντρωσης με τη συγχώνευση των συνεταιρισμών είναι τόση, ώστε σε ορισμένους τομείς να υπάρχει μόνο μία συνεταιριστική οργάνωση για όλη τη χώρα (όπως στην εμπορία ζώων, στα αυγά, στο κρέας πουλερικών και στους σπόρους) (5). Η τάση αυτή είναι τόσο έντονη, ώστε ορισμένοι επιστημαίνουν τον κίνδυνο να χάσουν οι συνεταιρισμοί το συνεταιριστικό τους χαρακτήρα (3). Πρόσθετα στη Δανία, σε εθνικό επίπεδο έχει συσταθεί οργάνωση γαλακτοκομείων από κοινού με τους ιδιώτες και οργάνωση προμηθειών, που έχει ως μέλη συνεταιρισμούς και μεμονωμένους αγρότες. Η κορυφαία συνεταιριστική οργάνωση και η κορυφαία επαγγελματική οργάνωση των αγροτών συνεργάζονται στενά στα θέματα εκπροσώπησης στους κόλπους του Γεωργικού Συμβουλίου (2).

- Στη Γερμανία και στη Γαλλία η συνεταιριστική δομή περιλαμβάνει τρία επίπεδα: τοπικό, περιφερειακό, εθνικό. Στη Γερμανία οι τοπικοί συνεταιρισμοί σχηματίζουν περιφερειακά κέντρα οικονομικού σκοπού και περιφερειακές ομοσπονδίες για εποπτεία - έλεγχο - εκπαίδευση και εκπροσώπηση. Σε εθνικό επίπεδο έχουν συσταθεί πέντε εθνικά συνεταιριστικά κέντρα οικονομικού σκοπού. Στην κορυφαία συνεταιριστική οργάνωση μετέχουν τόσο τα εθνικά κέντρα όσο και τα περιφερειακά κέντρα και οι περιφερειακές ομοσπονδίες.

Κατ' ανάλογο τρόπο στη Γαλλία, στην κορυφαία οργάνωση μετέχουν τόσο οι

εθνικές ομοσπονδίες οικονομικού σκοπού, που αναφέρονται σε κλάδους δραστηριότητας, όσο και οι περιφερειακές ομοσπονδίες.

• Στην Ιρλανδία η συνεταιριστική δομή περιλαμβάνει μόνο το τοπικό και το εθνικό επίπεδο.

• Στην Ιταλία χαρακτηριστική είναι η ύπαρξη τεσσάρων κορυφαίων συνεταιριστικών οργανώσεων εθνικού επιπέδου, από τις οποίες η μία είναι αποκλειστικά οργάνωση γεωργικών συνεταιρισμών, ενώ οι υπόλοιπες εκτός από τους γεωργικούς περιλαμβάνουν και άλλες κατηγορίες συνεταιρισμών.

• Στην Ολλανδία, στην κορυφαία συνεταιριστική οργάνωση μετέχουν τόσο οι κεντρικές συνεταιριστικές οργανώσεις όσο και οι τρεις κεντρικές επαγγελματικές οργανώσεις (1), ενώ κάθε οργάνωση διατηρεί αυτοτέλεια στην εκπροσώπηση.

• Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο δεύτερος βαθμός συνεταιριστικής οργάνωσης αναφέρεται στα επιμέρους τμήματα της χώρας, δηλ. την Αγγλία, τη Σκωτία, την Ουαλία και τη Β. Ιρλανδία. Κορυφαία οργάνωση εκπροσώπησης είναι η κοινή Ομοσπονδία Γεωργικών Συνεταιρισμών.

• Στην Ισπανία ιδρύθηκε το 1985 νέα συνεταιριστική ομοσπονδία σε αντικατάσταση της δομής που είχε επιβληθεί από το καθεστώς Φράνκο. Σ' αυτή μετέχουν οι ομοσπονδίες των αυτόνομων διαμερισμάτων καθώς και οι κεντρικές ενώσεις κατά κλάδο παραγωγής. Η συμμετοχή είναι εθελοντική, σε αντίθεση με την υποχρεωτική συμμετοχή επί Φράνκο, όταν οι περιφερειακές ενώσεις ήταν σχεδόν ημικρατικές, στελεχωμένες με αποσπασμένους δημόσιους υπαλλήλους (26).

• Στην Πορτογαλία δεν υπήρχε ούτε υπάρχει ακόμη εθνική οργάνωση εκπροσώπησης των συνεταιρισμών. Υπάρχουν μόνο κεντρικές οργανώσεις για ορισμένα προϊόντα.

• Στην Ελλάδα ο νόμος 1541/85 επιβάλλει μία συγκεκριμένη πολύπλοκη δομή, προς την οποία υποχρεώνεται όλη η συνεταιριστική κίνηση να προσαρμοστεί, με αναγκαστική συγχώνευση ή διάλυση ή μεταβολή της νομικής μορφής των επιμέρους συνεταιριστικών φορέων, αν η περιφέρεια ή η νομική μορφή δεν συμπίπτουν με τα προβλεπόμενα από το νόμο αυτόν. Η συνεταιριστική δομή περιλαμβάνει τρία κύρια επίπεδα (κοινότητας ή περισσότερων κοινοτήτων, νομού, χώρας). Πρόσθετα προβλέπεται η δυνατότητα ύπαρξης Συνεταιριστικών Οργανισμών, Κοινών Επιχειρήσεων και Συνεταιριστικών Εταιριών. Στην κορυφαία οργάνωση συντονισμού και εκπροσώπησης, την ΠΑΣΕΓΕΣ, εκπροσωπούνται μόνο οι ενώσεις συνεταιρισμών και όχι οι άλλες κεντρικές οικονομικές οργανώσεις των Συνεταιρισμών.

ε) Α ρ χ α ι ρ ε σ ί ε ς: Ποτέ δεν γεννήθηκε θέμα επιβολής διαδικασίας αρχαιρεσιών στους συνεταιρισμούς των χωρών της ΕΟΚ. Εκείνοι που ενδιαφέρονται να αναδειχθούν στα συνεταιριστικά αξιώματα είναι όλοι υποψήφιοι σε ένα κοινό ψηφοδέλτιο, που συμβολίζει και την ενότητα των μελών, που συνεργάζονται εθελοντικά για την επιτυχία ενός κοινού σκοπού. Τα πρόσωπα που συγκεντρώνουν τις περισσότερες ψήφους επειδή εκτιμώνται για την ικανότητα και την αφοσίωσή τους στις συνεταιριστικές ιδέες, απαρτίζουν το διοικητικό και το εποπτικό συμβούλιο των συνεταιρισμών. Όποιες και αν είναι οι πεποιθήσεις των μελών σε πολιτικά, θρησκευτικά ή άλλα θέματα, μέσα στο συνεταιρισμό απαρτίζουν μία συμπαγή ομάδα με ένα κοινό στόχο. Για να πάει εμπρός η θάρρα του συνεταιρισμού πρέπει όλοι οι κωπηλάτες να κωπηλατούν προς την ίδια κατεύθυνση και όχι μιά ομάδα προς τη

μιά κατεύθυνση και μία άλλη προς την αντίθετη. Και αφού δεν διακρίνονται ομάδες στο εσωτερικό των συνεταιρισμών, δεν υπάρχει κάποια ομάδα που να αποτελεί συστηματικά τη συμπολύτρευση ή συστηματικά την αναπολύτρευση. Οι συνεταιριστές ποτέ δεν διακρίνονται έστω και αν έχουν μεταξύ τους άλλες διαφορές. Αυτό άλλωστε υπήρξε το δίδαγμα του συνεταιρισμού του Ροτσντέιλ (23). Εξάλλου, στις χώρες που δεν υπάρχουν περιορισμοί περιφέρειας και όπου ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός μελών για τη σύσταση συνεταιρισμού είναι μικρός, όταν μία ομάδα μελών διατηρεί ισχυρούς δεσμούς αλλά δεν συμβιδιάζεται με κάποια άλλη, μπορεί να συστήσει χωριστό συνεταιρισμό, αντί να συμμετέχει αντιμαχόμενη την άλλη ομάδα. Αλλά και αυτό το φαινόμενο, αν και παρατηρείται στην πράξη, δεν παύει να είναι αντίθετο με την ενωτική ιδέα του συνεταιρισμού και με τη συνεταιριστική αρχή για τη συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών.

Η Ελλάδα, με το σύστημα των συνδυασμών που έχει καθιερώσει για τις αρχαιρεσίες των συνεταιρισμών, διαφοροποιείται από όλες τις άλλες χώρες της ΕΟΚ αλλά και από όλες τις χώρες του κόσμου, αφού, από ό,τι είναι γνωστό, σε καμμία από 71 χώρες που ελέγχθηκαν από το Διεθνές Γραφείο Εργασίας δεν θρέθηκε ανάλογη διαδικασία (19).

Κοινοτική Νομοθεσία σχετικά με τους Συνεταιρισμούς.

Όπως προκύπτει από την παραπάνω επισκόπηση, δεν υπάρχει κοινή συνεταιριστική νομοθεσία στις χώρες της ΕΟΚ, ούτε ενιαία μεταχείριση των συνεταιρισμών. Ούτε υπάρχει ειδική αναφορά για τους συνεταιρισμούς στην ιδρυτική συνθήκη της ΕΟΚ, τη γνωστή ως Συμφωνία της Ρώμης. Το μόνο σημείο της όπου αναφέρονται οι συνεταιρισμοί είναι στο άρθρο 58, στο Κεφάλαιο για το δικαίωμα εγκατάστασης, όπου διευκρινίζεται ότι κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του κεφαλαίου, οι κάθε είδους εταιρίες, μεταξύ των οποίων και οι συνεταιρισμοί, εξομοιώνονται προς τα φυσικά πρόσωπα (25).

Το κλίμα που επικράτησε στην ΕΟΚ σχετικά με τους συνεταιρισμούς μπορεί να διακριθεί σε τρία στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, που αναφέρεται στην περίοδο που Επίτροπος Γεωργίας ήταν ο Σ. Μάντχαλτ, υπήρχε μία ευνοϊκή προδιάθεση έναντι των συνεταιρισμών (24). Τότε συντάχθηκε και ειδική έκθεση για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς (18), στην οποία είχαν περιληφθεί συστάσεις να έχουν οι συνεταιρισμοί όλες τις δυνατότητες που έχουν οι εμπορικές εταιρίες, να λαμβάνονται υπόψη η ιδιομορφία των συνεταιρισμών κατά την εναρμόνιση της φορολογικής νομοθεσίας και να εξετασθεί το θέμα θέσπισης ενός ευρωπαϊκού τύπου γεωργικών συνεταιρισμών. Ως προς το νομικό πλαίσιο, η έκθεση υποστήριζε ότι θα πρέπει να είναι ευέλικτο και φιλελεύθερο και να περιορίζεται σε γενικές διατάξεις, αφήνοντας στους συνεταιρισμούς να καθορίζουν το σκοπό και τη δραστηριότητα, χωρίς προηγούμενη έγκριση κυβερνητικών ή διοικητικών υπηρεσιών.

Κατά το στάδιο αυτό ψηφίστηκε ειδικός Κανονισμός (ο Καν. 26/1962), με τον οποίο εξαιρούνται οι συνεταιρισμοί από τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες που θέσπισε η Κοινότητα. Όπως ορίζεται στον Κανονισμό αυτόν, οι ενώσεις των γεωργών που απασχολούν στην εμπορία των προϊόντων τους δεν θεωρούνται ότι ισοδυναμούν προς μονοπώλια ακόμη και όταν ελέγχουν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής, εκτός αν έτσι αποκλείουν τον ανταγωνισμό ή καταστρατηγούν τους βασικούς στόχους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που περιλαμβάνονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης της Ρώμης (21).

Κατά το δεύτερο στάδιο, που περιλαμβάνει τη δεκαετία του '70 και μέχρι το

1982, η Κοινότητα κράτησε μιά στάση ουδέτερη ως προς τους συνεταιρισμούς. Το θέμα του ενιαίου ευρωπαϊκού τύπου γεωργικού συνεταιρισμού δεν προωθήθηκε και δεν υπήρξαν ειδικά μέτρα για τους συνεταιρισμούς, αν και ορισμένοι κανονισμοί της ΕΟΚ (όπως ο Καν. 355/77, ο Καν. 1360/78 κλπ.) και ορισμένες Οδηγίες διαρθρωτικής πολιτικής έδιναν έμφαση το προβάδισμα στους συνεταιρισμούς, χωρίς ειδική αναφορά σ' αυτούς (22).

Το κλίμα φαίνεται να άρχισε να μεταβάλλεται με παρακίνηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από το 1983, όπου και τοποθετείται η αφετηρία του τρίτου σταδίου. Το 1983 εκδόθηκε το ψήφισμα που στηρίζεται στην Έκθεση Μίρ για τους συνεταιρισμούς. Στο ψήφισμα αυτό τονίζεται η οικονομική και κοινωνική σημασία των συνεταιρισμών τόσο στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης όσο και βελτίωσης των συνθηκών απασχόλησης, ιδίως σε περιόδους κρίσης και ζητείται από την Επιτροπή της ΕΟΚ να χρησιμοποιήσει την εμπειρία των συνεταιρισμών στην εφαρμογή της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης της Κοινότητας (27). Συνέχεια αυτής της σύστασης είναι η προετοιμαζόμενη κατά το 1985/86 έκθεση για τη συμβολή των συνεταιρισμών στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Στα πλαίσια της προετοιμασίας της Έκθεσης Μίρ, συζητήθηκε και πρόταση για τη θέσπιση ενιαίας συνεταιριστικής νομοθεσίας.

Κοινοτική εκπροσώπηση των Συνεταιρισμών.

Η ενιαία φυσιογνωμία και η ιδιαίτερη σημασία των γεωργικών συνεταιρισμών αναγνωρίστηκε πολύ νωρίς από την Κοινότητα. Κατά τη διάσκεψη της Στρέζα (1958), ζητήθηκε από τις οργανώσεις των γεωργών να συνεργαστούν μεταξύ τους σε κοινοτικό επίπεδο για να σχηματίσουν τους φορείς με τους οποίους θα συνδιαλέγεσαι η Κοινότητα για θέματα αγροτικής πολιτικής. Το όργανο των συνεταιρισμών των χωρών-μελών, που ιδρύθηκε το 1959 σε κοινοτικό επίπεδο, είναι η ΚΟΖΕΚΑ (COGECA), δηλ. η Γενική Επιτροπή Γεωργικού Συνεργατισμού, όπου εκπροσωπούνται όλες οι κορυφαίες συνεταιριστικές οργανώσεις των χωρών-μελών. Το κοινοτικό αυτό όργανο των γεωργικών συνεταιρισμών συντονίζει τα ενδιαφέροντα των συνεταιρισμών των χωρών-μελών, ώστε να έχουν ενιαία φωνή και αντίστοιχα διαπραγματευτική δύναμη κατά τις διαβουλεύσεις με τα κοινοτικά όργανα. Η συμμετοχή του στα όργανα διαμόρφωσης της αγροτικής πολιτικής είναι θεσμοθετημένη.

Ως αποτέλεσμα του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που προέκυψε από την Έκθεση Μίρ, συστάθηκε το 1983 μιά συντονιστική επιτροπή μεταξύ της ΚΟΖΕΚΑ και των αντίστοιχων κοινοτικών οργανώσεων άλλων κατηγοριών συνεταιρισμών (καταναλωτικών, πιστωτικών κλπ.), για την κοινή προώθηση των ευρύτερων συνεταιριστικών συμφερόντων σε κοινοτικό επίπεδο (5).

Η οικονομική σημασία των γεωργικών συνεταιρισμών.

Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί των χωρών της ΕΟΚ αποτελούν σήμερα μιά πολύ αξιόλογη υπολογίσιμη δύναμη στο γεωργικό τομέα και στην οικονομία της Κοινότητας. Οι εργασίες τους περιλαμβάνουν κάθε είδους υπηρεσία προς τους παραγωγούς κατά την παραγωγική, την παραγωγική και τη μεταπαραγωγική φάση. Προμηθεύουν παραγωγικά εφόδια, παρέχουν τεχνική, οικονομική και οργανωτική βοήθεια, μεταποιούν και εμπορεύονται τα προϊόντα των μελών τους με σκοπό να αυξάνεται όσο το δυνατό περισσότερο η προστιθέμενη αξία που παραμένει στα χέρια των γεωργών και αποτελεί αύξηση του εισοδήματός τους.

Μιά ένδειξη του όγκου των δραστηριοτήτων τους αποτελεί ο κύκλος εργασιών τους. Για τους συνεταιρισμούς των 10 χωρών-μελών της ΕΟΚ το 1982, ο κύκλος εργασιών τους υπολογίζεται περίπου τετραπλάσιος από το μέγεθος του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος της Ελλάδος. Στις εργασίες τους απασχολούσαν πάνω από 600.000 άτομα.

Το επίπεδο ανάπτυξης των συνεταιρισμών διαφέρει μεταξύ των χωρών της ΕΟΚ. Σε γενικές γραμμές μπορεί να λεχθεί ότι συμβαδίζει με το γενικό επίπεδο ανάπτυξης της κάθε χώρας. Έτσι, στις θέρειες και κεντρικές χώρες της ΕΟΚ η παρουσία των γεωργικών συνεταιρισμών είναι καθοριστική για το γεωργικό τμήμα, ενώ στις νότιες χώρες (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία) οι συνεταιρισμοί δεν έχουν φθάσει σ' αυτό το επίπεδο.

Στο σύνολό τους, οι γεωργικοί συνεταιρισμοί των χωρών της ΕΟΚ προμηθεύουν πλέον του 50% των παραγωγικών εφοδίων στους γεωργούς, συλλ. κτρώνουν, μεταποιούν και διαθέτουν πλέον του 60% των γεωργικών προϊόντων και συμμετέχουν στις εξαγωγές τροφίμων με ποσοστό πάνω από 50%. Σε επιμέρους χώρες τα ποσοστά διαχείρισης προϊόντων ή εφοδίων είναι, πραγματικά, πολύ υψηλά. Στη Δανία οι συνεταιρισμοί διαχειρίζονται το 90% των γαλακτοκομικών προϊόντων και του μπέικον, στη Γερμανία το 79% του γάλακτος, στη Γαλλία το 70% των δημητριακών και το 60% του γάλακτος, στην Ιρλανδία το 100% του γάλακτος και του βουτύρου, στο Λουξεμβούργο το 80% του γάλακτος και των δημητριακών και το 95% των σπόρων, στην Ολλανδία το 100% της βιομηχανικής πατάτας, το 90% των γαλακτοκομικών προϊόντων και το 85% των σπυροκηπευτικών κλπ. (5). Στην Ελλάδα, σημαντικός είναι ο ρόλος των συνεταιρισμών κυρίως στην προμήθεια των λιπασιμάτων (αφού οι συνεταιρισμοί τα διακινούν στο σύνολό τους), στα κτηνοτροφικά δημητριακά, στο γάλα και στο κρασί. Και όχι ευκαταφρόνητη η παρέμβασή τους σε άλλα.

Χαρακτηριστική είναι η τάση των γεωργικών συνεταιρισμών προς συγκέντρωση των δραστηριοτήτων τους σε μικρό αριθμό μεγάλων μονάδων, στην επιδίωξή τους να ανταγωνιστούν τις ομοειδείς ιδιωτικές επιχειρήσεις και τις πολυεθνικές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο γεωργικό τμήμα. Ως παράδειγμα, στη Γαλλία το 6% του αριθμού των συνεταιριστικών οργανώσεων συγκεντρώνει το 70% του κύκλου εργασιών, ενώ στη Γερμανία το 1% των οργανώσεων συγκεντρώνει το 45% του κύκλου εργασιών. Ο εκτεταμένος βαθμός αυτών των συγχωνεύσεων, για τις οποίες έγινε λόγος στα προηγούμενα με αφορμή την περίπτωση της Δανίας, καθώς και η συγκέντρωση των δραστηριοτήτων σε μικρό αριθμό δευτεροβάθμιων και κυρίως τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων, παρουσιάζουν το πλεονέκτημα της αυξημένης ανταγωνιστικότητας των συνεταιρισμών και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σημερινής εποχής. Η διατήρηση όμως της φυσιογνωμίας των συνεταιρισμών επιβάλλει να επιτυγχάνεται αυτή η συγκέντρωση των δραστηριοτήτων χωρίς εξαφάνιση των κατώτερου βαθμού συνεταιριστικών οργανώσεων (18). Σε διαφορετική περίπτωση προκαλείται αποξένωση των μελών τα οποία τείνουν να αντιμετωπίζουν τη συνεταιριστική τους οργάνωση σαν μια ξένη προς αυτά εμπορική επιχείρηση.

Συνεταιριστική Αγροτική Πίστη.

Ένας από τους τομείς δραστηριοτήτων που προωθήθηκε ιδιαίτερα στις περισσότερες χώρες της ΕΟΚ είναι η συνεταιριστική αγροτική πίστη. Ίσως δημιουργήσει κάποιες σκέψεις, για τη σχέση μεταξύ αυτού και αποτελέσματος, το γεγο-

νός ότι στις χώρες που παρατηρείται έντονη συνεταιριστική ανάπτυξη, εκεί υπάρχει και ισχυρή συνεταιριστική τράπεζα και όπου υπάρχει ισχυρή συνεταιριστική τράπεζα, εκεί οι συνεταιρισμοί έχουν πραγματοποιήσει τις περισσότερες κατακτήσεις.

Η συνεταιριστική τράπεζα της Γαλλίας, η πολύ γνωστή CREDIT AGRICOLE, αποτελεί, από την άποψη μεγέθους, τη δεύτερη στον κόσμο τράπεζα, στηριζόμενη για τη λειτουργία της σε τοπικές και περιφερειακές τράπεζες. Με το μέγεθος και την ποικιλία των δραστηριοτήτων της είναι σε θέση να χορηγεί δάνεια προς τη γεωργία με επιτόκια χαμηλότερα από τα τρέχοντα.

Στη Γερμανία οι γεωργικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί Ραϊφφάιζεν έχουν τη δική τους τράπεζα RAIFFEISEN, που είναι δικτυωμένη σ' ολόκληρη τη χώρα, με τοπικές συνεταιριστικές τράπεζες ως υποκαταστήματα.

Στην Ολλανδία η συνεταιριστική τράπεζα RABOBANK είναι η πρώτη στη χώρα από την άποψη των δραστηριοτήτων στην εγχώρια αγορά και η δεύτερη αν ληφθούν υπόψη οι συναλλαγές με το εξωτερικό. Στηρίζεται σε 980 τοπικές τράπεζες με 3.000 υποκαταστήματα.

Στη Δανία, η συνεταιριστική τράπεζα ANDELSBANKEN είναι η τέταρτη σε μέγεθος στη χώρα με 200 υποκαταστήματα.

Στο Βέλγιο η Κεντρική Τράπεζα Ραϊφφάιζεν CERA είναι η μεγαλύτερη ιδιωτική τράπεζα ως προς τη συγκέντρωση καταθέσεων.

Ακόμη και στο μικρό Λουξεμβούργο υπάρχει συνεταιριστική Τράπεζα, ως κεντρικό όργανο τοπικών συνεταιριστικών τραπεζών και αποτελεί έναν από τους κυριότερους χρηματοδοτικούς οργανισμούς στη χώρα.

Από το 1977 οι μεγαλύτερες ευρωπαϊκές συνεταιριστικές τράπεζες αποφάσισαν να προωθήσουν από κοινού δραστηριότητες με την ίδρυση ενιαίου φορέα του UNICO BANKING GROUP και έδρα το Άμστερνταμ (17). Με το νέο αυτό όργανο οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν εισέλθει στη διεθνή χρηματαγορά όχι μόνο για τη χορήγηση δανείων αλλά και για την προετοιμασία και χρηματοδότηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, κυρίως σε αναπτυσσόμενες χώρες, στα οποία περιλαμβάνεται και η ανάπτυξη των συνεταιρισμών και των συνεταιριστικών τραπεζών των χωρών αυτών.

Στην Ελλάδα, 70 χρόνια μετά την εισήγηση του Σπύρου Χασιώτη (το 1916), του μετέπειτα πρώτου Διευθυντή (Πρύτανη) της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής, που πρότεινε να ιδρυθεί «Γεωργική Τράπεζα της Ελλάδος» αρχικά από το κράτος, για να μετατραπεί ύστερα από 21 χρόνια εις «μετοχικήν των γεωργών Τράπεζαν», και 60 χρόνια μετά τους οραματισμούς του Ιωσήφ (το 1927), ότι η Γεωργική Τράπεζα «θα επιταχύνη και θα διευκολύνη την βαθμίαν και εν καιρώ μετατροπήν της εις Γεωργικήν Συνεταιριστικήν Τράπεζαν ή την σύστασιν ταύτης» (14), το θέμα της συνεταιριστικής τράπεζας βρίσκεται εκεί που το άφησαν οι ιδεολόγοι εκείνης της εποχής. Αφήνοντας κατά μέρος το εντυπωσιακό παράδειγμα της ισχυρής Συνεργατικής Τράπεζας της Κύπρου, αξίζει ν' αναφερθεί ότι συνεταιριστικές τράπεζες υπάρχουν σήμερα σε πλήθος χωρών. Ακόμη και η αφρικανική Μποτσουάνα με το μισό εκατομμύριο κατοίκους και τους 57.000 συνεταιριστές της, που απέκτησε την ανεξαρτησία της μόλις το 1966, έχει προχωρήσει στην ίδρυση συνεταιριστικής τράπεζας (11).

Συνεταιριστική Εκπαίδευση.

Το θέμα είναι ευρύ. Γίνεται όμως στη συνέχεια μιά τηλεγραφική αναφορά στις χώρες της ΕΟΚ ως προς το θέμα αυτό. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, που πα-

ρέχουν συνεταιριστική εκπαίδευση στις χώρες της ΕΟΚ, είναι τα Πανεπιστήμια και οι συνεταιριστικές σχολές των ίδιων των συνεταιρισμών. Σχολές των συνεταιρισμών υπάρχουν και στις 12 χώρες της ΕΟΚ. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Γαλλίας, όπου υπάρχουν 6 τέτοιες σχολές. Συνεταιριστική εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου προσφέρεται σε 6 από τις 12 χώρες, με χαρακτηριστική περίπτωση της Γερμανίας, όπου υπάρχουν 6 τέτοιες σχολές. Βξάιρση από το γενικό κανόνα αποτελεί η Πορτογαλία, στην οποία υπάρχει και κρατικό ινστιτούτο συνεταιριστικής εκπαίδευσης (10).

Μερικές περιπτώσεις συνεταιριστικής δραστηριότητας σε χώρες της ΕΟΚ.

Στη συνοπτική αναφορά στους συνεταιρισμούς των χωρών της ΕΟΚ δεν είναι δυνατό να αναφερθούν όλα τα χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών ή οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσουν. Γι' αυτό έχουν επιλεγεί ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα:

1. Στην Ισπανία, στην περιοχή των Βάσκων, βρίσκεται το Μοντραγκόν, του οποίου η συνεταιριστική κληση έχει γίνει γνωστή σε όλο τον κόσμο (15, 16). Πρόκειται για ένα ενιαίο συγκρότημα συνεταιρισμών βιομηχανικών εργατών, που παράγουν ηλεκτρικές συσκευές και ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά μηχανήματα. Το «πείραμα» ξεκίνησε το 1956 με σκοπό τη δημιουργία συνεταιριστικών επιχειρήσεων, που να ανήκουν αποκλειστικά στους εργάτες και στις οποίες να εργάζονται αποκλειστικά τα μέλη. Μέχρι το 1984 στο συγκρότημα υπήρχαν 85 βιομηχανικοί συνεταιρισμοί εργατών με 19.000 εργάτες - ιδιοκτήτες, 7 γεωργικοί συνεταιρισμοί, 14 οικοδομικοί συνεταιρισμοί, ένας καταναλωτικός συνεταιρισμός, ένα Ταμείο κοινωνικής ασφάλισης και συντάξεων και ένας συνεταιρισμός υγείας και νοσοκομειακής περίθαλψης. Οι συνεταιρισμοί αυτοί έχουν τη δική τους συνεταιριστική τράπεζα, διατηρούν δικό τους Τεχνολογικό Ινστιτούτο Έρευνας για το μακροπρόθεσμο τους, ένα τεχνικό Κολλέγιο και 44 συνεταιρισμούς επιμόρφωσης.

Αυτή η θαυμάσια και επιτυχημένη περίπτωση του Μοντραγκόν δείχνει την έκταση και το βάθος στο οποίο μπορεί να φθάσει η συνεταιριστική προσπάθεια στηριζόμενη στην αλληλεγγύη, ιδίως σε πληθυσμιακές ομάδες που αισθάνονται ως μειονότητες και που θεωρούν τη συσπείρωση όχι μόνο ως επιθυμητή αλλά ως αναγκαίο μέσο αυτοπροστασίας (8).

2. Σε κάποια αντίθεση με το προηγούμενο παράδειγμα, μπορούν να αναφερθούν οι συνεταιρισμοί της Ιταλίας. Όπως προαναφέρθηκε, στην Ιταλία υπάρχουν τέσσερις χωριστές συνεταιριστικές κινήσεις με χωριστές κορυφαίες οργανώσεις, από τις οποίες οι περισσότερες, αν όχι όλες, έχουν στενές διασυνδέσεις με πολιτικά κόμματα. Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει μόνο παράθεση της τελευταίας από τις διεθνείς συνεταιριστικές αρχές, που εντέλλεται τη συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, αλλά είναι και προφανής η βλάβη των κοινών συμφερόντων των συνεταιρισμών όταν, για παράδειγμα, κατά την εκπροσώπηση των συνεταιρισμών στο χώρο της ΕΟΚ, οι ιταλικοί συνεταιρισμοί εμφανίζονται διασπασμένοι.

3. Από την εμπειρία των ιρλανδικών συνεταιρισμών μπορεί να αντληθεί ένα χρήσιμο παράδειγμα. Ο κύριος προσανατολισμός της γεωργίας της χώρας είναι η κτηνοτροφία, η δε γαλακτοπαραγωγή έχει ιδιαίτερη σημασία. Η ανάγκη απόκτησης αυξημένης ανταγωνιστικότητας, οδήγησε τους συνεταιρισμούς στην κατάστροψη ενός προγράμματος ενθάρρυνσης των εθελοντικών συγχωνεύσεων για τη δημιουργία μεγάλων και ανταγωνιστικών, σε κοινοτικό επίπεδο, εργοστασίων γάλακτος. Από υπερδικάσιους γαλακτοκομικούς συνεταιρισμούς στις αρχές της δεκα-

ετίας του 1860, έφθασαν τους 45 το 1983 (12). Ταυτόχρονα, ο κύκλος εργασιών πολλαπλασιάστηκε. Όλα κινήθηκαν σύμφωνα με το σχεδιασμό, εκτός από ένα σημείο: Με τη δημιουργία ενός συνεταιρισμού στη θέση πολλών άλλων οι αποστάσεις των μελών από την έδρα του συνεταιρισμού μεγάλωσαν, οι επαφές λιγόστεψαν και στα μέλη δημιουργήθηκε αίσθηση αποξένωσης. Αποφασίστηκε τότε η λειτουργία παραρτημάτων στις θέσεις που προϋπήρχαν οι συνεταιρισμοί. Έτσι, το ουσιαστικό και χρήσιμο αποτέλεσμα του κύκλου αυτού ενεργειών υπήρξε η συγχώνευση δραστηριοτήτων οικονομικής σημασίας σε κεντρικά και ολιγάριθμα σημεία. Δεν αφήνει όμως ο συνεταιριστικός θεσμός να ξεχνιέται ότι συνεταιρισμός σημαίνει και ανθρώπινη επαφή, όχι μόνο κοινή επιχείρηση.

4. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τρόπος οργάνωσης των συμβουλευτικών υπηρεσιών που προσφέρονται στους αγρότες της Δανίας. Αντί για τη χρησιμοποίηση δημοσίων υπαλλήλων επιφορτισμένων με την καθοδήγηση των αγροτών σε τεχνικά, οικονομικά κλπ. θέματα, ο σχετικός μηχανισμός υπάρχει στις επαγγελματικές οργανώσεις των αγροτών. Οι σύμβουλοι των αγροτών (γεωπόνοι, μηχανικοί, οικονομολόγοι κλπ.) είναι υπάλληλοι των οργανώσεων των αγροτών και υπόλογοι στους αγρότες. Το κράτος όμως καταβάλλει το 70% των μισθών και ορισμένες άλλες δαπάνες και οι γεωργικές οργανώσεις τα υπόλοιπα (2). Βέβαια, σε χώρες όπως η Δανία, η αλλαγή διοικήσεων στις συλλογικές οργανώσεις των αγροτών δεν ερμηνεύεται με τους όρους «νίκη» και «ήττα», ούτε έχει επιπτώσεις στον υπηρεσιακό μηχανισμό. Η αλλαγή διοικήσεων αποτελεί μεταθίβαση της σκυτάλης στον κοινό αγώνα σκυταλοδρομίας, όπου κερδίζει ή χάνει ολόκληρη η ομάδα. Αν χάσει, κερδίζει ο αντίπαλος του συνεταιρισμού.

5. Στο πλαίσιο της προσφοράς υπηρεσιών από τους συνεταιρισμούς στα μέλη, ενδιαφέρον παρουσιάζει η βελγική καινοτομία σύστασης συνεταιρισμών αντικατάστασης. Επειδή οι κτηνοτρόφοι κατ'εξοχήν δεν μπορούν ν' αφήσουν ούτε για μιά μέρα τα ζώα τους χωρίς φροντίδα, συστήθηκαν συνεταιρισμοί των σποίων τα μέλη αντικαθίστανται οι μien τους δε, σε αμοιβαία βάση, για να μπορούν να απουσιάσουν σε διακοπές ή για άλλες υποχρεώσεις τους.

6. Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί στις χώρες της ΕΟΚ έχουν τη δυνατότητα να σχηματίζουν χωριστές οικονομικές μονάδες με διαφορετική νομική μορφή, ή να μετέχουν σ' αυτές, σφόσον κρίνουν ότι έτσι εξυπηρετούνται τα συμφέροντα των μελών τους. Μιά ιδιαίτερη παρασυνεταιριστική μορφή που αναπτύχθηκε στο Ην. Βασίλειο είναι τα Συμβούλια Εμπορίας (MARKETING BOARDS). Τα Συμβούλια Εμπορίας εμφανίστηκαν κατά τα έτη 1931-33 με σκοπό την ορθολογική οργάνωση της εγχώριας εμπορίας ορισμένων προϊόντων, όπως του γάλακτος, της πατάτας, του μαλλιού κλπ. Παρουσιάζουν τις εξής ιδιομορφίες (7, 4):

—Προτείνονται από τους παραγωγούς.

—Εγκρίνεται η σύστασή τους από τη Βουλή.

—Το σύνολο των παραγωγών του προϊόντος εκφράζουν με ψήφο τη γνώμη τους υπέρ ή κατά της ίδρυσης. Στην ψηφοφορία πρέπει να πάρει μέρος τουλάχιστον το 50% των παραγωγών και να υπερψηφίσουν την πρόταση τουλάχιστον τα 2/3 των ψηφισάντων που να παράγουν τουλάχιστον τα 2/3 της συνολικής παραγωγής.

—Εφόσον υπερψηφισθεί η πρόταση, το Συμβούλιο αποκτά μονοπωλιακή δύναμη στην εγχώρια διαχείριση του προϊόντος και όλοι ανεξαιρέτως οι παραγωγοί οφείλουν να εφαρμόζουν τους κανόνες που θεσπίζει.

—Κάθε πέντε χρόνια το 1% των παραγωγών μπορεί να ζητήσει επανάληψη της

ψηφοφορίας, υποβάλλοντας πρόταση διάλυσης του Συμβουλίου Εμπορίας. Αν η πρόταση διάλυσης υπερψηφιστεί τουλάχιστον από το 50% των ψηφισάντων που παράγουν πλέον του 50% του προϊόντος, το Συμβούλιο διαλύεται.

Με την προσχώρηση του Ην. Βασιλείου στην Κοινότητα επήλθαν ορισμένες μεταβολές στις εξουσίες των Συμβουλίων Εμπορίας, ιδίως σε όσες περιόριζαν την ελεύθερη διακίνηση των προϊόντων, τον ελεύθερο ανταγωνισμό και την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς. Τη διαίκρισή τους αποτελούν εκπρόσωποι των παραγωγών και αποδεκτά από τους παραγωγούς πρόσωπα με εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία.

7. Ένα τελευταίο παράδειγμα, που τονίζει την αίσθηση αλληλεγγύης μεταξύ των συνεταιρισμών, αποτελούν τα Ταμεία Εξυγίανσης, που έχουν συσταθεί σε ορισμένες χώρες και κυρίως στη Γερμανία. Με τη συμβολή των συνεταιρισμών στα ταμεία αυτά σχηματίζεται ένα κεφάλαιο που χρησιμοποιείται για την υποβοήθηση συνεταιρισμών που έχουν περιέλθει σε δύσκολη οικονομική θέση, ώστε να μη χρειασθεί να προσφύγουν σε εξωτερικές πηγές. Ο λόγος είναι απλός: Κάθε αίτηση για βοήθεια δημιουργεί δεσμεύσεις ή και εξαρτήσεις και οι συνεταιρισμοί δεν πρέπει να τις αποδέχονται.

*
**

Από τη συνοπτική αυτή ανασκόπηση των γεωργικών συνεταιρισμών στις 12 χώρες της ΕΟΚ, μπορεί να επιχειρηθεί να συναχθεί κάποιο συμπέρασμα.

Η διαφορετική οικονομική και κοινωνική εξέλιξη κάθε χώρας έχει απολήξει σε διαφορετικές νομισματικές ρυθμίσεις, σε διαφορετική δόμηση των συνεταιριστικών κινήσεων και σε διαφορετική οικονομική σημασία των συνεταιρισμών. Όμως υπάρχουν σε μεγάλο βαθμό κοινά γνωρίσματα, που αφορούν τις βασικές αξίες των πλουραλιστικών κοινωνιών των χωρών της ΕΟΚ, όπως είναι η διαφύλαξη της ελευθερίας του ατόμου, η εφαρμογή δημοκρατικών διαδικασιών, ο συνδυασμός του ατομικού συμφέροντος με το κοινωνικό όφελος και η συμβολή προς μία κατεύθυνση ανάπτυξης με επίκεντρο τον άνθρωπο. Και κυριαρχεί η ελεύθερη μορφή σε όλα τα στάδια της συνεταιριστικής δραστηριότητας, με ενημέρωση, πειθώ και συναίνεση των ενδιαφερομένων αγροτών.

Βέβαια, από την πορεία τόσο της Ευρώπης όσο και των συνεταιρισμών, προκύπτει ότι η συνεργασία σε δημοκρατική και ισότιμη βάση παρουσιάζει προβλήματα και είναι χρονοβόρος διαδικασία. Είναι όμως η μόνη επιλογή για ελεύθερους ανθρώπους, που δεν δέχονται τον εξαναγκασμό. Και η μόνη που εξασφαλίζει τη συνέχιση και ανάπτυξη, ενώ οι αναγκαστικές ρυθμίσεις σύντομα εξαφανίζονται.

Κ. Α. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. AGRICULTURAL AND HORTICULTURAL COOPERATIVES IN THE NETHERLANDS, NATIONALE COOPERATIEVE RAAD VOOR LAND - EN TUINBOUW, DEN HAAG, 1983.
2. AGRICULTURE IN DENMARK, AGRICULTURAL COUNCIL OF DENMARK, COPENHAGEN, 1977.
3. BAGER, T., MEASURES TO RETAIN THE COOPERATIVE CHARACTER OF DANISH PRODUCER COOPERATIVES, THE YEARBOOK OF AGRICULTURAL COOPERATION 1981, I.C.A. - PLUNKETT FOUNDATION, 1982.
4. CHURCHER, E. H., MARKETING BOARDS IN THE UNITED KINGDOM, THE

YEARBOOK OF AGRICULTURAL COOPERATION 1983, I.C.A. - PLUNKETT FOUNDATION, 1984.

5. COGECA, THE AGRICULTURAL AND FISHERIES COOPERATIVES IN THE E. C., BRUSSELS, 1983.

6. COGECA, PRESENT ORGANIZATION STRUCTURES OF AGRICULTURAL COOPERATIVES IN SPAIN AND PORTUGAL, BRUSSELS, 1984, (WORKING PAPER).

7. DONALDSON, J.G.S. AND F., FARMING IN BRITAIN TODAY, PENGUIN, 1972.

8. DRIMER, B. - KAPLAN DE DRIMER A., THE MONDRAGON SOLUTIONS TO THE TRADITIONAL PROBLEMS OF WORKERS COOPERATIVES, REVIEW OF INTERNATIONAL COOPERATION, VOL. 77, NO. 1, 1984.

9. GODLEY, P., AGRICULTURAL COOPERATIVES IN PORTUGAL, THE YEARBOOK OF AGRICULTURAL COOPERATION 1980, I.C.A. - PLUNKETT FOUNDATION, 1981.

10. I.C.A., COOPERATIVE EDUCATION DIRECTORY, I.C.A., 1979.

11. I.L.O., REVIEW OF I.L.O. OPERATIONAL ACTIVITIES IN THE FIELD OF COOPERATIVES (WORKING PAPER), 229TH SESSION, GENEVA, FEB. - MAR. 1985.

12. IRISH EXPORT BOARD, AGRICULTURAL AND COOPERATIVE DEVELOPMENT - THE IRISH EXPERIENCE, SEMINAR PAPERS, 1985.

13. ISSERT, J., THE LEGAL STATUS OF AGRICULTURAL COOPERATIVES IN EUROPEAN COUNTRIES, THE PLUNKETT FOUNDATION, OCCASIONAL PAPER NO. 44, 1978.

14. Κλήμη Α. Ν., Αγροτική Πιστις, Ιστορία Ιδρύσεως της Αγροτικής Τραπέζης, Αθήναι, 1950.

15. Κολύρη Η., Μοντραγκόν Ισπανίας, Ένα Συνεταιριστικό Πείραμα στο Βιομηχανικό Τομέα, Διεθνές Συμπόσιο Άτυπων και Παραδοσιακών Συνεταιρισμών, Δημοκράτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Αθήνα - Κομοτηνή, 1983.

16. Κολύρη Η., Μοντραγκόν, Συνεταιριστική Μέθοδος για την Αντιμετώπιση της Οικονομικής Κρίσης, Αγροτικός Συνεργατισμός, Μάιος 1984.

17. LARDINOIS P.J., THE COOPERATIVE BANKS: A NEW DIMENSION, CICA, XXIX ANNEE, JUIN 1979, NO. 59.

18. LOCKHART J., Ο Θεσμός των Γεωργικών Συνεταιρισμών εις την Ευρωπαϊκήν Οικονομικήν Κοινότητα, ΕΟΚ, Έκδοση - Επιμέλεια ΑΤΕ, 1971.

19. LOUIS R., Γπόνημα Αναφερόμενο στις Διαδικασίες Ψηφοφοριών και Εκλογών στις Δευτεροβάθμιες και Τριτοβάθμιες Συνεταιριστικές Οργανώσεις, Αγροτικός Κόσμος και Συνεργατισμός, Μάιος 1982.

20. Ντούτη, Κ. Συγκριτική Αντιπαράθεση Ελληνικής και Ιταλικής Συνεταιριστικής Νομοθεσίας (πτυχιακή μελέτη, ΑΠΘ, Τμήμα Γεωπονίας), 1985.

21. OFFICIAL JOURNAL OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, REGULATION NO. 26, L993/62.

22. Παπαγεωργίου Κ.Α., Μαθήματα Συνεταιριστικής Οικονομίας, Αθήνα, 1980 (πολυγρ.).

23. Παπαγεωργίου Κ.Α., Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, Ίδρυμα Ευγενίδου, Αθήνα, 1985.

24. SCHEEL, P., LEGISLATION ON AGRICULTURAL COOPERATIVES IN THE E. C., THE YEARBOOK OF AGRICULTURAL COOPERATION 1982, I.C.A. - PLUNKETT FOUNDATION, 1983.

25. Συνθήκες περί Ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο, 1982.

26. TOOGOOD, M.J., AGRICULTURAL COOPERATIVES IN SPAIN WITH SPECIAL REFERENCE TO CATALONIA, THE YEARBOOK OF AGRICULTURAL COOPERATION 1982, I.C.A. - PLUNKETT FOUNDATION, 1983.

27. Τσιτριμώκος Δ., Η Προώθηση του Συνεργατισμού - Η Έκθεση ΜΙΡ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Αγροτικός Συνεργατισμός, Μάιος - Ιούνιος 1983.

28. WATKINS W.P., THE INTERNATIONAL COOPERATIVE ALLIANCE 1895 - 1970, LONDON, 1970.

ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥΣ

Του ΕΥΔ. ΣΑΧΠΑΖΗ(*)

1. Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις

Ο Αγροτικός Συνεργατισμός αποτελεί πια μια δεδομένη και αναμφισβήτητη πραγματικότητα. Η 70χρονη ανηφορική του πορεία επιμαρτυρεί, επιβεβαιώνει και καταξιώνει τη νευραλγική και παλύπλευρη παρουσία του.

Έχει γίνει πια συνείδηση σ' όλες τις επαγγελματικά οργανωμένες τάξεις, αλλά και στο ευρύτερο κοινό, ότι ο συνεταιριστικός θεσμός είναι μια συλλογική προσπάθεια αδύναμων ανθρώπων-αγροτών, που συνετέλεσε μέχρι σήμερα αποτελεσματικά στην καλύτερη και πληρέστερη αντιμετώπιση - επίλυση των προβλημάτων τους.

Αυτό προκύπτει - αναφαίνεται απ' την εκτεταμένη του παρουσία. Πράγματι 7.500 περίπου Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, 132 Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών, 100 περίπου Κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, 12.000 περίπου Συνεταιριστικοί Υπάλληλοι, 80.000 περίπου εκλεγμένοι αιρετοί-αγρότες, 900.000 περίπου φυσικά μέλη, πραγματοποιούν δισεκατομμύρια δρχ. ετήσιο τζίρο.

Επιπρόσθετα, το σύνολο των Συνεταιριστικών μας Οργανώσεων είναι υποδομημένο και περιβάλλεται από εκτεταμένες επενδύσεις ποικίλης μορφής. Μεγάλες και μικρές βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, όπως: ελαιουργεία, κονσερβοποιεία ελαιών, ραφιναρίες, πυργελαιουργεία, σπορελαιουργεία, πληθώρα καταστημάτων ειδών εμπόριου (λιανικού, χονδρικού), οινοποιεία, συσκευαστήρια φρούτων, εκκοκκιστήρια θαμνιάκιου, σταφιδεργαστάσια, κονσερβοποιεία ντομάτας και σπυροκηπευτικών, προϊόντα σαπωνοποιίας, συγκροτήματα κατάψυξης κρέατος, φυκτικά συγκροτήματα, εργοστάσια ειδών συσκευασίας, κλπ. Η συνεταιριστική οικονομία, αποθηκευτικοί χώροι, συνεταιριστικές εκδόσεις, εργοστάσια ζωοτροφών, συνεταιριστικές οργανώσεις παροχής υπηρεσιών, κλπ. Όλα μαζί, σε συσχετισμό και αντιδιαστολή, αποτελούν μια — χωρίς επιφύλαξη — δυνατή, ισχυρή και ζηλευτή υποδομή, κατάσπαρτη σ' ολόκληρο τον ελληνικό - αγροτικό - παραγωγικό χώρο, που εύλογα, αναμφισβήτητα και ποικιλότροπα, συμβάλλει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της υπαίθρου, στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και στο ανέδρασμα της ποιότητας ζωής του αγροτικού μας κόσμου γενικότερα.

Όταν αυτό το πλέγμα συσχετισθεί και εναρμονισθεί με τη Διεθνή Συνεταιριστική Κίνηση, δηλ. με τους 750.000 περίπου Συνεταιρισμούς όλων των μορφών, κατηγοριών και βαθμίδων με 500 εκατ. περίπου φυσικά μέλη-οικογένειες, κάπου λίγο πιο κάτω απ' το μισό του πληθυσμού της γης, που πραγματοποιούν 10άδες τρισεκατομμύρια δραχμές κύκλο εργασιών, γίνεται όχι μόνο αντιληπτό, αλλά αυτονόητο πια ότι ο Συνεργατισμός γενικά αποτελεί γιγαντιαία εκδήλωση - παρουσία και σαν τέτοια αντιπαρατάσσεται στον εξωσυνεταιριστικό χώρο, στους ιδιωτικούς φορείς και τις πολυεθνικές Μονάδες γενικότερα.

Αυτό λοιπόν το Συνεργατισμό και ειδικότερα τον αγροτικό, η Πολιτεία — παρά τη συνταγματική της δέσμευση — δεν αντιμετώπισε με την επιθυμητή πάν-

(*) Ο κ. Ευδ. Σαχπάζης είναι Γεν. Διευθυντής της Πανελληνίου Σημοσιονομίας Ενώσεων Γ. Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ). Το κείμενο περιλαμβάνει απόψεις που εκτέθηκαν στην ημερίδα συνεταιριστικής ανάπτυξης στο συνεδριακό Κέντρο της Δ.Ε.Θ. κατά Σεπτέμβριο 1986.

τοτε σοβαρότητα και περίσκεψη. Και αυτό προκύπτει και απ' τις αλληπαλλήλες, κατά καιρούς, τροποποιήσεις, που ακολούθησαν τον πρώτο βασικό νόμο 602) 1914 για τους «Συνεταιρισμούς». Δεν χρειάζεται η διερεύνηση και αιτιολόγηση της πορείας του μέσα απ' τις συμπληρώδες πέτρες των πολέμων, διχασμών, εμφύλιων σπαραγμών, καταστροφών, βραχύθιων και μακρύθιων δικτατοριών, συγκρούσεων, τριβών και αλληλοσπαραγμών, που κατάφερε τελικά όχι μόνο να επιβιώσει, αλλά και ν' αναπτυχθεί, έτσι ώστε σήμερα ν' αποτελεί υπολογίσιμο παράγοντα στη διαμόρφωση της αγροτικής πολιτικής γενικότερα.

Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, έρχεται η μεταπολεμική περίοδος και πάλι η Πολιτεία μένει απαθής. Ψήφισε ειδικούς Νόμους με τους οποίους καθιέρωσε μιά σειρά από κίνητρα και ενισχύσεις, για να διευκολύνει ενσποιώσεις και συγχωνεύσεις διαφόρων φορέων του ιδιωτικού τομέα γενικότερα. Ο Αγροτικός Συνεργατισμός σχεδόν πάντοτε έμεινε έξω απ' το πλέγμα του ενδιαφέροντός της.

Έτσι, στη 10ετία του 1960 επιχειρείται αναζήτηστη-επιστήμηση και εφαρμογή κινήτρων, που θα βοηθήσουν ποικιλόμορφα στη συγχώνευση των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Συστηματική αντιμετώπιση αυτών γίνεται στα 1963) 64 με τους Καθηγητές Εμπειρογνώμονες του ΟΟΣΑ κ.κ. CHOMBART DE LAWE και POITTEVIN. Τα γεγονότα που, ως γνωστό, επακολούθησαν δεν επέτρεψαν την υλοποίησή των όσων είχαν τότε προταθεί.

Από τότε μέχρι σήμερα πέρασε ήδη μιά 20ετία περίπου. Η κατάσταση παραμένει, δυστυχώς, σχεδόν αναλλοίωτη. Η απόπειρα να περιληφθούν κάποια κίνητρα στον ισχύσαντα από το έτος 1979 Ν. 921, για τους «Γεωργικούς Συνεταιρισμούς» δεν απέδωσε. Οι μετέπειτα Νόμοι (1979) αναπτυξιακού χαρακτήρα κλπ. άρχισαν επιτέλους ν' αντιμετωπίζουν και τους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς.

2. Η «ευνοϊκή μεταχείριση» των Συνεταιριστικών Οργανώσεων

Έχει κατά καιρούς καταγραφεί η έντονη πολεμική, που εκδηλώθηκε από τα Εμποροβιομηχανικά Επιμελητήρια της Χώρας και τους αυστηρά ιδιωτικού χαρακτήρα φορείς. Η εκάστοτε εκδηλούμενη πολεμική τους εστιάζεται στη δήθεν «ευνοϊκή μεταχείριση» των Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Πρέπει ευρύτερα πια να γίνει αντιληπτό ότι υπάρχει τεράστια διαφορά ανάμεσα σε Μονάδες του αυστηρά ιδιωτικού τομέα και των Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Γιατί, οι ιδιώτες επιχειρήματες:

— Κινούνται και ελίσσονται σε προσωπική βάση.

— Επιλέγουν ελεύθερα και κατά βούληση τον τόπο δραστηριότητάς τους.

— Έχουν τη δυνατότητα ν' αναζητούν τις εκάστοτε «πρώτες ύλες» γεωργικών και άλλων προϊόντων από οποιοδήποτε «σημείο πώλησης» της χώρας.

— Άμεσα και χωρίς δέσμευση μετατοπίζουν το κάποιο «τμήμα» της Μονάδας δραστηριότητάς τους, αναζητώντας νέα εγκατάσταση εκεί όπου δηλ. αναμένεται μεγαλύτερο κέρδος.

— Συναρτούν την οποιαδήποτε επιλογή

τους με αποκλειστικό «κέντρο ενδιαφέροντος» το κέρδος.

— Η παρουσία τους είναι βραχύθια και καιροσκοπική.

— Το κοινωνικό και πολύ περισσότερο το εκπολιτιστικό τους στοιχείο είναι ισχνό ή και ανύπαρκτο.

— Δεν έχουν θιγεί απ' την Πολιτεία και οι εκάστοτε δικτατορίες τους έχουν ευνοήσει σε προκλητικό βαθμό (καμιά παρέμβαση).

— Κάθε κίνησή τους συναρτάται αποκλειστικά και μόνο απ' τα εκάστοτε ισχύοντα «κίνητρα» και «ενισχύσεις» της Πολιτείας. Και τότε ακόμη πρόκειται για εκμετάλλευση μιας κάποιας περιόδου «ευκαιρίας», για να επωφεληθούν τα πα-

ρεχόμενα πλεονεκτήματα και πάντοτε ανώδυνα, γιατί απλώς στις περιπτώσεις αυτές, εγκαθιστούν, προσωρινά, τμήμα

μόνο της Μονάδας τους, που έχει την έδρα της στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη ή κάποιο άλλο μεγάλο αστικό κέντρο.

Όλα τα παραπάνω είναι ξένα και έξω από τη Συνεταιριστική πραγματικότητα γι' αυτό και οι εκάστοτε διαμαρτυρίες και εξάρσεις των εκπροσώπων των Ιδιωτικών Μονάδων και των Εμποροβιομηχανικών κλπ. Επιμελητηρίων της χώρας (που κινούνται με την ευλογία του Κράτους) είναι ολότελα σκόπιμες και προκλητικές.

Γ ι α τ ι :

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις απ' την ίδρυση - εγκατάστασή τους παραμένουν — υποχρεωτικά — στον οικείο παραγωγικό χώρο.

— Η ίδρυση - δημιουργία τους βασίζεται σε ευρύτερη βάση αγροτών των φυσικών τους μελών.

— Καλύπτουν το σύνολο του παραγωγικού χώρου και κινούνται απ' την παραγωγή μέχρι και την κατανάλωση.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις δεν είναι δυνατό ν' αλλάξουν τόπο εγκατάστασης για να αναζητούν τις απαιτούμενες «πρώτες ύλες» από άλλες περιοχές της χώρας.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις δεν συναρτούν την παρουσία τους από οποιαδήποτε συσχέτιση επικερδούς αποτελέσματος.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις δεν εκτείνουν τους πλοκάμους σ' οποιοδήποτε σημείο της χώρας, είναι «φύσει και θέσει» «καταδικασμένες» να συμβιώσουν με τα φυσικά τους μέλη, ανεξάρτητα απ' τις οποιοσδήποτε αντιξοότητες, που εμφανίζονται στην πορεία της δραστηριότητάς τους.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις έχουν συνέχεια χωρίς τέλος, απλώς οι Διοικήσεις τους εναλλάσσονται και έτσι διαιωνίζεται η δημιουργική τους παρουσία.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις δεν επιδιώκουν το κέρδος, αλλά την όσο γίνεται καλύτερη και πληρέστερη εξυπηρέ-

τηση των μελών τους.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις δεν αλλάζουν επωνυμίες και χρώματα. Έχουν μια αναλλοίωτη μονιμότητα.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις συμπικνώνουν στην υφή και το περιεχόμενό τους, το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό στοιχείο. Αποτελούν τα προστατευτικά Όργανα των μελών τους.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις συμβάλλουν σταθερά και αταλάντευτα στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της υπαίθρου γενικότερα και θελιώνουν και αναβαθμίζουν τους όρους εργασίας και την ποιότητα ζωής του αγροτικού μας κόσμου.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις συμβάλλουν στο μέτρο και το βαθμό, που τις αναλογεί, στα φορολογικά έσοδα του Κράτους. Δεν υπάρχει απαλλαγή. Οι κάποιες ρυθμίσεις απαλλαγών (που σε μεγαλύτερο βαθμό ή έκταση έχουν επωφεληθεί οι ιδιωτικοί φορείς) είναι ε-πουσιώδεις και δεν αντισταθμίζονται ούτε κατά διάνοιαν απ' τις πάγιες δεσμεύσεις τους στον οικείο παραγωγικό χώρο.

— Οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις έχουν υποστεί τεράστιες ζημιές απ' τις εκάστοτε ανεπίτρεπτες και απαράδεκτες παρεμβάσεις του Κράτους κατά τη διάρκεια των δικτατοριών και άλλων περιόδων (παράνομη αντικατάσταση των Διοικητικών και Εποπτικών τους Συμβουλίων, Διευθυντικών Στελεχών, Νομικών Συμβούλων, Στελεχών κλπ.).

Αλλά για να γίνει πιο κτυπητή και καθαρή η ειδοποιός διαφορά, που υπάρχει ανάμεσα στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις και τους ιδιωτικού χαρακτήρα φορείς, κρίνουμε σκόπιμο να θέσουμε ορισμένα ερωτήματα και κλούμια τους ιθύνοντες των φορέων αυτών να μας απαντήσουν χωρίς περιστροφές και υπεκφυγές:

— Μπορούν να μας αναφέρουν έστω και μια περίπτωση Συνεταιριστικής Οργάνωσης που πτώχευσε, χρεωκόπησε, όταν καθημερινά δεκάδες περιπτώσεων, ως

γνωστό, αναφέρονται στον Τύπο για τον ιδιωτικό τομέα;

— Μπορούν να μας αναφέρουν έστω και μια περίπτωση Διοίκησης Συνεταιριστι-

κών Οργανώσεων, αιρετών και υπαλληλικών στελεχών, που απετόλμησαν, ύστερα από μεθοδεύσεις και κομπίνες, να εγκαταλείψουν τα όρια της χώρας;

— Μπορούν να μας αναφέρουν περιπτώσεις, όπου οι Συνεταιριστικοί Υπάλληλοι ή οι Διοικήσεις των Συνεταιριστικών Οργανώσεων να ευημερούν, ενώ οι Συνεταιριστικές τους Οργανώσεις να είναι προβληματικές ή υπερχρεωμένες;

— Μπορούν να μας αναφέρουν περιπτώσεις Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που απετόλμησαν στην 70χρονη πορεία τους υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις με σκοπό τη φοροδιαφυγή;

— Μπορούν, επίσης, να μας αναφέρουν περιπτώσεις Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που απετόλμησαν μέχρι σήμερα να τηρούν διπλά και τριπλά βιβλία;

— Μπορούν, ακόμα, να μας αναφέρουν περιπτώσεις Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που κινήθηκαν ή απετόλμησαν να

κινήθουν με ανειλικρινή, ψευδή παραστατικά;

— Μπορούν να μας αναφέρουν Διοικήσεις ή Στελέχη Συνεταιριστικών Οργανώσεων με σεβαστή κινητή και ακίνητη περιουσία εδώ και ιδιαίτερα στο εξωτερικό;

— Μπορούν να μας αναφέρουν αιρετά και υπαλληλικά Στελέχη Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που ν' αποτόλμησαν φυγάδευση κεφαλαίων στο εξωτερικό;

— Μπορούν να μας αναφέρουν αν άμεσα στους 13.380 ελέγχους που διενέργησε το Υπουργείο Οικονομικών κατά το μήνα Αύγουστο 1986 και θρέθηκαν 2.439 παραβάτες με 65.170 παραβάσεις, (ενώ πέρσι, κατά τον ίδιο πάλι μήνα είχαν ελεγχθεί 18.763 περιπτώσεις και θρέθηκαν 2.789 παραβάτες με 17.461 παραβάσεις), περιλαμβάνονται και Συνεταιριστικές Οργανώσεις; Α σ φ α λ ώ ς ό χ ι .

Και επειδή κάθε τόσο αποτολμούν για μας προκαλούν, αν και δεν θέλαμε να καταφύγουμε στο απώτερο παρελθόν, είμαστε υποχρεωμένοι να τους θυμίσουμε ότι ο ελληνικός λαός δεν ξέχασε τα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δισεκατομμύρια παγωμένες πιστώσεις, που μαζί με τα, κατά τα επόμενα χρόνια, τεράστια ποσά, τα οποία διατέθηκαν και εξανημιστήκαν, τις καθημερινές αποκαλύψεις, όχι από οποιονδήποτε αλλά από τους αρμόδιους υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, που αναφέρονται σε ιδιωτικού χαρακτήρα φορείς-παραδάτες και παραβάσεις της νομοθεσίας με δισεκατομμύρια φοροδιαφυγή, όπου στους έξι ο ένας είναι, όπως είπε ο Υπουργός Οικονομικών, φοροφυγάς. Είναι γεγονός πως όταν όλα αυτά συνυπολογιστούν και συναθροιστούν, καταλήγουμε σ' αυτό που με επιγρομμιατικότητα υπογράμμισε ο Πρωθυπουργός της χώρας στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, ότι δηλαδή δεν ξέρουμε ποιά είναι το Εθνικό μας Εισόδημα και αυτό γιατί μέσα στο χώρο αυτό, που λέγεται Ελλάδα, δρα, κινείται και ελίσσεται με άνεση η παραοικονομία με τα δισεκατομμύρια αδήλωτα εισοδήματα.

Όταν, λοιπόν, υπάρχει ένα τέτοιο εύρος από δραστηριότητες, μεθοδεύσεις και κομπίνες, που, ως γνωστό, είχαν και έχουν αφήσει άναυδο τον ελληνικό λαό, είναι απορίας άξιο πώς αποτολμούν οι ιθύνοντες των Εμποροβιομηχανικών Επιμελητηρίων να κάνουν συζητήσεις και να φέρουν στο ίδιο επίπεδο τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις με τους Ιδιωτικού Χαρακτήρα Φορείς.

Από τη σύντομη αυτή αντιπαράθεση προκύπτει ότι σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να επηρεαστεί οποιαδήποτε κυβέρνηση, όποιου χρώματος και αν είναι και πολιτικής γραμμής, ν' αντιδιαστέλλει και να φέρει, ύστερα από πιέσεις στο ίδιο επίπεδο τακτικής και μεταχείρισης Συνεταιριστικές Οργανώσεις και Ιδιωτικούς Φορείς.

3. Ε π ί λ ο γ ε ς

Είναι πια καιρός οι κάθε φύσης και μορφής ανεύθυνες κραυγές να σταματήσουν, γιατί υπάρχει και για μας δρόμος και μάλιστα εύκολος, που μπορεί να δώσει απάντηση καίριας και αποφασιστικής σημασίας.

Το ίδιο γίνεται και στο εξωτερικό. Ίδια και εκεί (ιδιαίτερα παλιότερα) τακτική, οπότε ορισμένες χώρες προχώρησαν στην έκδοση «Λευκής βίβλου», όπου με σαφήνεια και αδιάσειστη τεκμηρίωση αντιπαραθέτουν τα κατά συσχέτιση και αντιδιαστολή δεδομένα και στοιχεία του Συνεταιριστικού και Ιδιωτικού τομέα, για να φανούν και εκτιμηθούν τα έωλα επιχειρήματα των ανεύθυνων και προκλητικά κινούμενων παραγόντων του αυστηρά Ιδιωτικού Τομέα.

Πέρα και ανεξάρτητα από τα παραπάνω, η ανάπτυξη σχέσεων με φορείς του εξωσυνεταιριστικού τομέα δεν είναι χωρίς σημασία. Ο ιδιωτικός τομέας είναι ισχυροποιημένο έδαφος, όπου πολλά και ποικίλα προϊόντα σε είδη και υπηρεσίες παράγονται και διοχετεύονται στο κύκλωμα της διεθνούς αγοράς. Με τα δεδομένα αυτά κρίνεται απαραίτητο και στον τομέα αυτό να επιδιωχτεί η σταθερή και έντονη αναζήτηση φορέων της ιδιωτικής δραστηριότητας, που μπορούν να μας εφοδιάζουν με προϊόντα και υπηρεσίες σε επιθυμητές ποσότητες και ποιότητες. Οι οποιοσδήποτε προκαταλήψεις και εμπάθειες δεν έχουν αιτιολογική βάση. Ούτε τυχόν μεμονωμένα κρούσματα υποναμιεύσεων μπορούν να γενικευτούν και ν' αποτελέσουν φραγμό, για μια συνεχή και αποτελεσματική δημιουργία σχέσεων και συνεργασίας.

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΛΗΜΗ

ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

(Οραματισμοί - Υποδείξεις - Προσπάθειες -
Πραγματοποιήσεις - Νέες Επιδιώξεις
μέσα στην καθημερινή πραγματικότητα)

Ο π ρ ώ τ ο ς τ ό μ ο ς, από την αρχαιότητα μέχρι και το 1922,
κ υ κ λ ο φ ό ρ η σ ε το 1985.

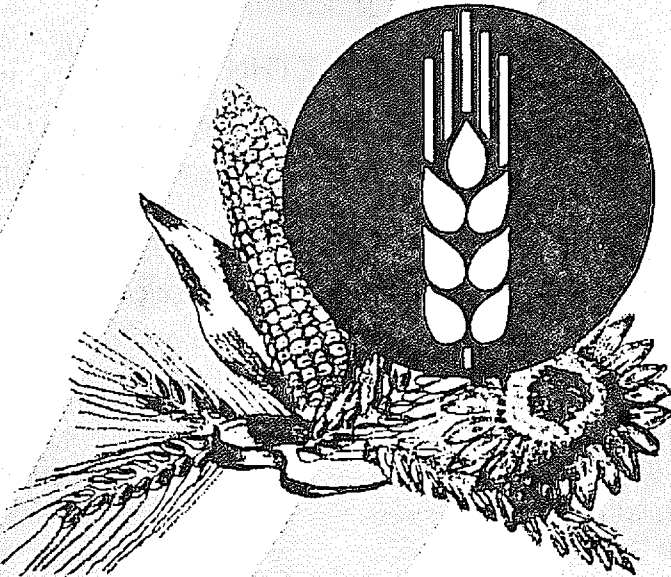
Τα ελάχιστα αντίτυπα που υπάρχουν μπορείτε να προμηθευθείτε από
το συγγραφέα. (Γράψτε στη διεύθυνση: Αριστ. Κλήμην, Ασκληπιού 37,
Γ λ υ φ ά δ α 16675).

Τιμή Α' τόμου δρχ. 1.200. Έξοδα αποστολής με αντικαταβολή δρχ.
300. Σύνολο 1.500 δρχ.

Ο δ ε ύ τ ε ρ ο ς τ ό μ ο ς εκδίδεται από την ΠΑΣΕΓΕΣ και θα
κυκλοφορήσει την άνοιξη του 1987. Δηλώσεις προεγγραφής στην
ΠΑΣΕΓΕΣ.

ΚΥΔΕΠ

**Πρωθεί
την ανάπτυξη
της αγροτικής οικονομίας
Διασφαλίζει τα συμφέροντα
των αγροτών
Βελτιώνει το εισόδημά τους**

Συμμετέχουμε, δημιουργούμε, παράγουμε

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΜΑΧΗ

Γράφει ο ΝΙΚΗΦ. ΜΕΤΖΙΔΑΚΙΣ (*)

Ο νόμος 602 του 1914, όπως ίσχυε μέχρι το 1979, περιελάμβανε διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες μπορούσε να διαλυθεί γεωργική συνεταιριστική Οργάνωση κάθε βαθμού, αν αποτελούσε μέλος πολιτικού κόμματος, αν στις εργασίες της και στις συνεδριάσεις γίνονταν συζητήσεις και λαμβάνονταν μέτρα κομματικής φύσεως και αν χρησιμοποιούσε την περιουσία της και τους πόρους της για την εξυπηρέτηση σκοπών οιοδήποτε κόμματος, ή για τη συμμετοχή σε συνέδρια που αναμειγνύονταν στην πολιτική.

Ακόμα με τη νομοθεσία αυτή, είχαν θεσμοθετηθεί και ορισμένα κωλύματα για την εκλογή στις διοικήσεις των Οργανώσεων και ως αντιπροσώπων στις Γενικές Συνελεύσεις των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων ανωτέρου βαθμού, σε πρόσωπα που αναμειγνύονταν στην πολιτική.

Έτσι μ' αυτό το νομικό καθεστώς, οι Συνεταιρισμοί κάθε βαθμού, κρατήθηκαν, από το 1914 ως το 1979, δηλαδή επί 65 ολόκληρα χρόνια, μακριά από την πολιτική και τα κόμματα.

Βέβαια δεν μπορώ να πω, ότι η Πολιτεία, η πολιτική, τα κόμματα, δεν είχαν ή δεν προσπάθησαν να έχουν επίδραση και επιρροές στις Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, ούτε ότι ορισμένα πρόσωπα, ηγετικά των ίδιων των οργανώσεων, λόγω της πολιτικής τους τοποθέτησης, δεν προσπάθησαν τουλάχιστο, να κατευθύνουν ορισμένες Οργανώσεις ανάλογα με τις κομματικές τους τοποθετήσεις. Αυτές όμως οι — απ' όλες τις πλευρές — παρεμβάσεις και άλλες προσπάθειες (δικτατορίες - νομοθετήματα αντισυνεταιριστικά, κλπ.) αποτελούσαν εξαιρέσεις και ήταν περιστασιακές.

Το θέβαιο είναι, ότι σ' αυτά τα 65 χρόνια που ίσχυσε ο νόμος 602, όπως τροποποιήθηκε μέχρι το 1979, κατά κανόνα οι Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, όσο εξαρτιόταν απ' αυτές, κρατήθηκαν μακριά από την πολιτική, τις πολιτικές - κομματικές διενέξεις και τους διχασμούς. Έτσι οι απαγορεύσεις αυτές της νομοθεσίας, επέδρασαν θετικά στις Οργανώσεις και επιτεύχθηκε ομαλή, δημιουργική και κατά γενική αναγνώριση αξιόλογη εξέλιξη του Συνεταιριστικού κινήματος στον αγροτικό τομέα.

Ο Συνεργατισμός, σαν ιδέα, είναι κάτι το ξεχωριστό, δεν έχει σχέση με τις άλλες κάθε μορφής πολιτικοκομματικές ιδεολογίες και τα σχήματα και ενώ συνυπάρχει παράλληλα μ' αυτές τις ιδεολογίες και τις άλλες ιδεολογίες και θρησκείες σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης, δεν παρεμποδίζεται ούτε επηρεάζεται απ' αυτές, ούτε κι αυτός επηρεάζει, ούτε παρεμποδίζει τις δεύτερες.

Οι Συνεταιρισμοί πάλι, που υλοποιούν στην πράξη τις ιδέες και τις αρχές του Συνεργατισμού, είναι αταξικές οργανώσεις, ή για να το πούμε αλλιώς, αγκαλιάζουν όλες τις τάξεις, περιλαμβάνουν άτομα κάθε πολιτικής και κομματικής τοποθέτησης, άτομα κάθε χρώματος και φυλής και φύλου, άτομα κάθε θρησκείας και εθνικότητας, που συσπειρώνονται χωρίς καμιά διάκριση, χωρίς περιορισμούς.

(*) τ. Διευθυντής Γηροσίας Συνεταιρισμών στην Α.Τ.Ε.

χωρίς εμπόδια, χωρίς προκαταλήψεις στην κοινή τους στέγη.

Οι Συνεταιρισμοί, στο χώρο που δρουν, δεν επιδιώκουν να παρεμβαίνουν, ούτε αντιπαρατίθενται σ' άλλους φορείς και προσπαθούν, όσο εξαρτάται απ' αυτούς, να μη γίνονται, από λάθη και ενέργειες δικές τους, στόχοι παρεμβάσεων και αντιπαραθέσεων από άλλους φορείς.

Ορθά και αβίαστα επομένως χαρακτηρίζεται ο Συνεργατισμός σαν υπερ-ιδεολογία και οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις σαν οι πανεθνικοί φορείς, οι πόλοι έλξεως που υλοποιούν τις ιδέες του Συνεργατισμού και που πραγματοποιούν με τη δημιουργική δράση τους, τα οικονομικά συμφέροντα των μελών τους.

Αυτή είναι και η μεγάλη αξία του Συνεργατισμού και η πλατειά κοινωνική αποστολή των Συνεταιρισμών, γιατί κατορθώνουν να συσπειρώνουν αυθόρμητα και να ενώνουν κάτω από την ευρύχωρη ομπρέλα τους και τους δεξιούς και τους κεντρώους και τους αριστερούς και τους εύπορους και τους φτωχούς, ενώ οι άλλες ιδεολογίες, ακόμα και ορισμένες θρησκείες, διαθέτουν ακόμα και κεφάλαια για να συγκεντρώσουν οπαδούς και πέρα απ' αυτό δημιουργούν μεταξύ τους αντιπαραθέσεις και διακρίσεις αντιδημιουργικές.

Η επιτυχία αυτή — εν προκειμένω — των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων να συσπειρώνουν και να ενώνουν τους αγρότες γύρω τους, παρά τις διάφορες πολιτικές και κομματικές τους τοποθετήσεις και παρά τις άλλες διαφορές και αντιθέσεις τους — για να περιοριστούμε ειδικά στον ελληνικό χώρο — που ήσαν και είναι δυστυχώς έντονες και θαθείες σε μας τους Έλληνες, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στο ότι οι Οργανώσεις αυτές κρατήθηκαν εξ αρχής αποκύβια ή εκκύβια μακριά από τη διαμάχη της πολιτικής και των κομμάτων, που οπωσδήποτε διαιρούν και δημιουργούν πάθη αντιενωτικά.

Αν δεν υπήρχαν οι δεσμεύσεις και τα κωλύματα αυτά του Ν. 602, ίσως θα ιδρύονταν οι αγροτικές Συνεταιριστικές οργανώσεις με πολιτικοκομματικά κίνητρα και θα παρουσιάζονταν το φαινόμενο σε κάθε χωριό να έχουν συσταθεί ακόμα περισσότεροι Συνεταιρισμοί από εκείνους τους πολλούς που (και για άλλους λόγους) δυστυχώς έχουν ιδρυθεί μέχρι τώρα, με όλα τα δυσμενή επακόλουθα από την πολυδιάσπαση αυτή.

Πέρα απ' αυτό, αν δεν υπήρχαν αυτές οι δεσμευτικές διατάξεις του νόμου 602, εμείς οι θερμόαιμοι Έλληνες, καθώς τα πολιτικά μας πάθη πολλές φορές μας διαίρεσαν και μας οδήγησαν σε καταστρεπτικούς διχασμούς, θα μεταφέραμε οπωσδήποτε τις διενέξεις μας αυτές μέσα στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με επακόλουθο ανασταλτικές επιδράσεις στη λειτουργικότητά τους, στη λύση των προβλημάτων και στην προώθηση των κοινών προσπαθειών, θέματα που θα μπορούσαν να τις οδηγήσουν ακόμη και στην ουσιαστική διάλυσή τους.

Έτσι συμπερασματικά, μπορώ να διατυπώσω την άποψη ότι αυτές οι απαγορευτικές διατάξεις, που είχαν σαν αποτέλεσμα την μη ανάμιξη των Συνεταιριστικών Οργανώσεων, στην κομματική Πολιτική και τη μη επίδραση της Κομματικής Πολιτικής στις Οργανώσεις ήταν μια σωστή απόφαση, καταστάλαγμα καλής έμπνευσης και σκέψης.

Αντίθετα πιστεύω, ότι η με το Νόμο 921)1979 και με το Νόμο 1541)1985, κατάργηση αυτών των διατάξεων που απαγόρευαν στις οργανώσεις την ανάμιξη στην πολιτική και τα κόμματα κλπ., ήταν ένα σφάλμα που άρχισε να το πληρώνει το Συνεταιριστικό κίνημα της χώρας μας και σε τελευταία ανάλυση ο αγροτικός κόσμος.

Ο Συνεργατισμός, που — όπως σημειώσαμε — είναι μια υπεριδεολογία και

οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις οι πανεθνικοί φορείς των αγροτών, με το νέο νομικό καθεστώς που ίσχυε από το 1979, χάνουν εκείνο το μεγαλείο το πανεθνικό, το υπερκομματικό, το αυτόνομο και μπορούν πλέον εύκολα να εμπλακούν στα γρανάζια της πολιτικής και των κομμάτων, που αναπόφευκτα οδηγούν στην αντιδημιουργική διαίρεση, με όλες τις δυσμενείς επιπτώσεις για την υλοποίηση των στόχων τους.

Τα επακόλουθα μετά την ισχύ αυτών των νόμων (921/1979 και 1541/1985) είναι εμφανή και απογοητευτικά. Το φαινόμενο που παρατηρείται δυστυχώς πολύ συχνά, να υπερηφανεύονται τα κόμματα και να διατυπώνουν και να διαλαλούν στον τύπο και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ότι στην τάδε Ένωση, ή στον τάδε Συνεταιρισμό, βγήκε το ψηφοδέλτιο τους, υποδηλώνει ότι εκείνη η Ένωση κι εκείνος ο Συνεταιρισμός, έγιναν όργανα του Α κόμματος, αλλά και συγχρόνως ιδεολογικά αντίπαλοι των άλλων κομμάτων, αλλά και μιας σημαντικής μερίδας των μελών τους που έχουν άλλες πολιτικές - κομματικές συμπάθειες.

Το γεγονός αυτό οδηγεί, αν δεν οδήγησε ήδη, στο όχι ευχάριστο αποτέλεσμα, να καταστούν οι ελεύθερες, ακομμάτιστες, ουδέτερες Συνεταιριστικές οργανώσεις, όργανα και αντιόργανα των κομμάτων, με τις αναπόφευκτες συνέπειες και επιπτώσεις στην ανεμπόδιστη δραστηριότητα και λειτουργικότητά τους, από ενέργειες ή αντενέργειες αυτών των ίδιων των κομμάτων.

Ο νέος νόμος μάλιστα, ο 1541/1985, προβλέπει την κατάρτιση συνδυασμών κατά τις εκλογές των Συμβουλίων των αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, πράγμα που σημαίνει (ας μη γελιόμαστε) ότι, εκ του νόμου πλέον, επιβάλλεται να καταρτίζονται κομματικοί συνδυασμοί και ότι εκείνο που απαγορευόταν από το νόμο 602, επιβάλλεται με το νέο νομικό καθεστώς. Αυτό όμως σημαίνει μεταφορά των πολιτικών παθών στα εσωτερικά των Οργανώσεων, γεγονός που δημιουργεί όχι ευχάριστες εξελίξεις, γιατί αυτά τα κομματικά πάθη και οι αναπόφευκτες διαιρέσεις και αποκλίσεις, θα ναρκοθετήσουν την ίδια την υπόστασή τους, και θα οδηγήσουν εις τήν εκ των έσω αποδιοργάνωση, την οπισθοδρόμηση και ενδεχόμενα και στη διάλυσή τους.

Έτσι και οι καλές προσπάθειες και ευεργετικές θέσεις, που εκδηλώνονται και θεμελιώνονται για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και για τους αγρότες και οι φλογερές φιλοσυνεταιριστικές διακηρύξεις, φοβόμαστε ότι τελικά δεν θα καταστεί εφικτό να υλοποιηθούν.

Διότι, όταν διαθάζουμε στον τύπο, ότι στην τάδε Ένωση υπερίσχυσε το ψηφοδέλτιο του Α κόμματος και σε άλλη Ένωση ότι υπερίσχυσε το ψηφοδέλτιο του Β κλπ κόμματος, μπορούμε σε' αλήθεια να δεχτούμε ότι το Συνεταιριστικό Κίνημα οδηγείται στο σωστό δρόμο και ότι οι Συνεταιριστικές οργανώσεις πάνε μπροστά και εξυπηρετούν το σύνολο των αγροτών της κάθε περιφέρειας;

Ακόμα, όταν γνωρίζουμε, ότι στον αγροτικό Συνδικαλιστικό τομέα δημιουργήθηκαν δύο αντιμαχόμενες Πανελλήνιες Συνομοσπονδίες Αγροτικών Συλλόγων, που κάθε μιά τους, καθοδηγεί τα μέλη της σε ενέργειες και εκδηλώσεις αντίθετες προς τις ενέργειες της άλλης και όταν αυτές οι Συνομοσπονδίες και τα κόμματα γιορτάζουν χωριστά (π.χ. την επέτειο του Κιλελέρ) μπορούμε να μη παραδεχτούμε, ότι πραγματικά οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις των αγροτών και οι συνδικαλιστικοί τους φορείς οδηγήθηκαν στο πιο απαράδεκτο σημείο; Με την τακτική αυτή αποδεικνύεται ότι οι αγροτικές Συνδικαλιστικές Οργανώσεις και τα κόμματα, παρά τις γιορτές, τα πανηγύρια και τους λόγους, δυστυχώς δεν έχουν

αφομοιώσει το ενωτικό μήνυμα της αγροτικής εξέγερσης του Κιλελέρ. Τότε, όταν οι αγράμματοι κολίγοι - αγρότες του Θεσσαλικού κάμπου ξεσηκώθηκαν, ήταν ενωμένοι και μονιασμένοι και γι αυτό δικαιώθηκαν. Ενώ τώρα με τις διασπαστικές ενέργειες που γίνονται, καλλιεργείται ο εθνοκτόνος κομματικός διχασμός, που δεν μπορεί ποτέ να οδηγήσει σε λύσεις των προβλημάτων των αγροτών και των Οργανώσεων.

Το Συνεταιριστικό κίνημα και ο αγροτικός συνδικαλισμός δεν αντέχουν στην πολυτέλεια του κομματικού διχασμού.

Από πολλά χρόνια πριν, διατυπωνόταν η κατηγορία, ότι η Αγροτική Τράπεζα ασκούσε κηδεμονία στους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς και γι αυτό το θέμα γράφθηκαν άρθρα και άρθρα, έγιναν διαμαρτυρίες πολλών (δήθεν συνεταιριστών και αγροτών των πόλεων) και έτσι με τους νόμους 921)79 και 1541)85 καταργήθηκε μεν η κηδεμονία της ΑΤΕ — που δεν ήταν βέβαια κηδεμονία, αλλά δημιουργική συμπαράσταση — δημιουργήθηκε όμως μια νέα πραγματική κηδεμόνευση εσωσυνεταιριστική και μια άλλη εξωσυνεταιριστική με τη διείσδυση των κομμάτων στις οργανώσεις. Κηδεμονία που οδηγεί σπασοθήποτε σε οπισθοδρόμηση και σε άλλες όχι ευχάριστες εξελίξεις και παρεκκλίσεις.

Οι Συνεταιρισμοί, μέσο ειρηνικής αυτοάμυνας των ανθρώπων του μόχθου κατά της εκμετάλλευσης, δεν επιτρέπεται να καλλιεργούν στους κόλπους τους τις κομματικές διενέξεις, ούτε να γίνονται δέκτες των επιρροών των κομμάτων και να κατατρίβονται έτσι σε ξένους προς τους σκοπούς και τις αρχές τους αγώνες, που τους αποπροσανατολίζουν από τους πραγματικούς τους στόχους.

Οι Συνεταιρισμοί πρέπει να είναι για τα κόμματα, ουδέτερο έδαφος, αποκομματικοποιημένες περιοχές, για να μπορούν απεριόπαστοι να εκπληρώνουν την αποστολή τους.

Αυτή η τακτική της ακομμάτιστης ουδετερότητας, είναι και μια από τις θεμελιώδεις αρχές του Συνεργατισμού και με τη μη τήρησή της — πέρα από τις άλλες δυσμενείς επιπτώσεις και ανασχές — παρεμποδίζεται και η συμμετοχή στις Οργανώσεις πολλών από τους ενδιαφερόμενους και έτσι καλλιεργείται η διάσπαση, αντί της ενότητας των αγροτών.

Με την εισδοχή εξάλλου της πολιτικής στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, δεν λειτουργούν ομαλά οι διασυνεταιριστικές ατομικές, οικονομικές κλπ. σχέσεις, με αποτέλεσμα αρνητικό και για τα μέλη και για τις ίδιες τις οργανώσεις.

Ακόμα με την κομματικοποίηση των Συνεταιριστικών φορέων, καλλιεργείται η δυσπιστία ανάμεσα στους συνεταιρούς, που αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στην προώθηση των στόχων τους. Και πέρα απ' αυτό παρεμποδίζεται η επικράτηση μιας καλύτερης αντίληψης για αρμονική συμβίωση και συναδέλφωση στα χωριά.

Δυστυχώς με τις δυσμενείς συνέπειες που δημιουργούνται από την εισδοχή της πολιτικής και των κομματικών διενέξεων στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις και με τις ενδογενείς αδυναμίες που ενυπάρχουν σ' αυτές, που όλα μαζί, επενεργούν προσθετικά και αρνητικά, αφήνεται να φυτρώσουν ελεύθερα οι σπόροι μιας μοιραίας παρακμής αυτών των Οργανώσεων.

Από την άλλη μεριά, με τη διάσπαση των αγροτικών συνδικαλιστικών φορέων, το πλήγμα κατά των επαγγελματικών συμφερόντων των αγροτών και της συνεταιρικής γενικά κίνησης, γίνεται πιο πιεστικό, πιο ουσιαστικό, πιο επικίνδυνο και τίθεται το ερώτημα: υπό αυτές τις απαράδεκτες συνθήκες διχασμού που δημιουργούνται, εξελίσσονται και διευρύνονται στον Ελληνικό επαγγελματικό Συ-

νεταιριστικό χώρο, είναι δυνατό να προστατευθούν και να προωθηθούν προς τις ενδεδειγμένες ευνοϊκές λύσεις, τα επαγγελματικά συμφέροντα του αγροτικού κόσμου;

Οι χώρες της ΕΟΚ έχουν ιδρύσει την Επιτροπή των αγροτικών επαγγελματικών Οργανώσεων (την COPA) στην οποία συμμετέχουν οι κορυφαίες Εθνικές Επαγγελματικές αγροτικές Οργανώσεις τους. Διερωτάται λοιπόν κανείς, ποιά εμφάνιση και τί εντύπωση θα κάνει η Ελλάδα και ποιά αποτελεσματικότητα θα έχει η παρουσία της σ' αυτήν την Επιτροπή όταν θα διαθέτει δύο διασπασμένες αλληλουποβλεπόμενες και ανταγωνιζόμενες πανελλήνιες αγροτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις;

Είναι φανερό, από όσα παραπάνω αναφέρονται, ότι η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί και που αναμένεται να χειροτερέψει, δεν αφήνει περιθώρια να πιστεύουν ειλικρινά στο θάθος οι αγρότες, οι ηγήτορες, οι οργανώσεις και τα κόμματα ότι είναι δυνατό να προωθηθούν τα συμφέροντα των αγροτών και των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Η διαπίστωση αυτή είναι δυστυχώς απογοητευτική. Φθάσαμε σ' ένα θλιβερό κατάντημα και πρέπει ο ίδιος ο αγροτικός κόσμος, μόνος του από τη θέση του, ν' αναλάβει την πρωτοβουλία, την εκστρατεία, για τον παραμερισμό των διαφορών και των φανατισμών, και την εδραίωση σύμπνοιας και κοινής ενιαίας ακοιμάτιστης γραμμής σ' έλευς τους φορείς που τον εκπροσωπούν. Ακόμα απαιτείται ισχυρή κοινωνική πίεση να αναγνωριστεί η ορθή γραμμή και ν' αλλάξουν τακτική τα κόμματα και οι υπεύθυνοι και αρμόδιοι παράγοντες, απέναντι στις οργανώσεις και στους άλλους φορείς τους.

Ο Συνεργατισμός είναι ανάγκη να μένει ιδεολογία ουδέτερη, υπερίδεολογία. Οι αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις πρέπει να αποχρωματιστούν κομματικά και οι αγροτικές συνδικαλιστικές ενώσεις πρέπει να γίνουν ξανά ένα ενιαίο υγιές υπεύθυνο επαγγελματικό έργο. Στην κορυφή τους πρέπει να συνδέονται αρμονικά για να εκπληρώσουν την αποστολή τους.

Με την τήρηση της αρχής της πολιτικοκομματικής και θρησκευτικής ουδερότητας, που κάνει εφικτή την ευρύτατη συμμετοχή στους Συνεταιρισμούς όλων των ενδιαφερομένων και με την καλλιέργεια και την ανάπτυξη των αισθημάτων αλληλοβοήθειας και αλληλεγγύης και τη συνειδητοποίηση των ευθυνών και των υποχρεώσεων των μελών, επιτυγχάνεται, μακριά και ανεμπόδιστα από επιρροές εξωτερικών παραγόντων, η αυθυπαρξία, η ομαλή λειτουργία και η φυσιολογική ανάπτυξη των Συνεταιριστικών Οργανώσεων και η (στον εφικτό βαθμό) επίτευξη των βασικών και των άλλων εξ ίσου σημαντικών στόχων τους.

Είναι λοιπόν ανάγκη, να τηρηθούν με περίσκεψη, οι ανόθευτες αρχές και οι ορθόδοξοι κανόνες, που αφορούν το Συνεργατισμό και τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, που από τη μακρά εφαρμογή και πείρα καθιερώθηκαν, αν θέλουμε πραγματικά — όχι μόνο με λόγια αλλά και με έργα — να δώσουμε την ευκαιρία σ' αυτές τις Οργανώσεις, οι οποίες αποτελούν μια πολύτιμη υποδομή στη χώρα μας και ένα σπουδαίο μοχλό για οικονομική και κοινωνική ανέλιξη, να οδηγηθούν μόνες τους και ελεύθερες στον ορθό, στον ορθόδοξο προσανατολισμό τους και να παίξουν το θαυμάσιο οικονομικό παραγωγικό και κοινωνικοπολιτιστικό ρόλο που τους ανήκει.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

φτιάχνει το σήμερα χτίζει το αύριο!

Η Αγροτική Τράπεζα σήμερα υλοποιεί τα όνειρα και τις ελπίδες του λαού μας. Η προοπτική μιας Ελλάδας οικονομικά και πολιτιστικά αναπτυγμένης είναι κυρίαρχός στόχος της Αγροτικής Τράπεζας. Για την επιτυχία του στόχου αυτού η Αγροτική Τράπεζα κινεί, χωρίς κερδοσκοπική αντίληψη, τα χρήματα όλων μας, δυναμικά και αποδοτικά για όλους τους Έλληνες.

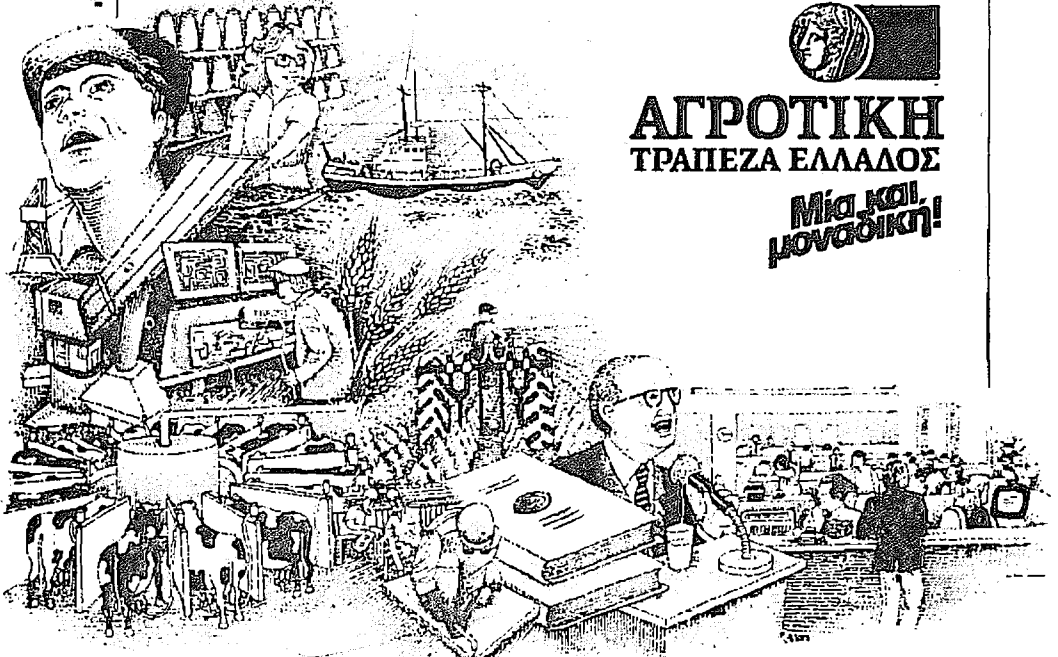
Έτσι, η Αγροτική Τράπεζα εκσυγχρονίζει και βιομηχανοποιεί την παραδοσιακή γεωργική παραγωγή. Ιδρύει Συνεταιριστικές Βιομηχανίες

που τις στελεχώνει με ειδικούς, ενώ παράλληλα παρέχει προηγμένη τεχνολογική στήριξη και χορηγεί δάνεια με νέα Αντίληψη για την Αγροτική Πίστη.

Αλλά η συμμετοχή της και σε άλλους παραγωγικούς τομείς της δημόσιας ζωής της χώρας είναι σημαντική και ουσιαστική, όπως σημαντική και ουσιαστική είναι η παρέμβασή της και στον αγώνα για την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Αυτή είναι η Αγροτική Τράπεζα, σήμερα!

Babal Advertising

**ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**Μία και
Μοναδική!**

ΤΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Όπως είναι γνωστό, το 1844 δημιουργήθηκε και επιβίωσε ο πρώτος καταναλωτικός Συνεταιρισμός του κόσμου, της Ροτσντέιλ της Αγγλίας. Από τότε ο θεσμός των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών διαδόθηκε σ' ολόκληρο τον κόσμο, ακολουθώντας τις αρχές του Συνεταιρισμού της Ροτσντέιλ, που απέκτησαν πια παγκόσμια αναγνώριση. Οι αρχές αυτές είναι:

- 1) Ελεύθερη και εθελοντική Συμμετοχή
- 2) Δημοκρατική οργάνωση και έλεγχος
- 3) Διανομή κερδών (περισσευμάτων) προς τα μέλη
- 4) Πώληση τοις μετρητοίς
- 5) Πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα
- 6) Περιορισμένος τόκος στις μερίδες
- 7) Διαρκής μόρφωση και πληροφόρηση των μελών

Από τις παραπάνω αρχές και κύρια την πρώτη, επιβεβαιώνεται ότι οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί, είναι ένα Μαζικό Κίνημα, Δημοκρατικά οργανωμένο με ανειχτές πόρτες για όλους τους Καταναλωτές ανεξάρτητα από επάγγελμα, γραμματικές γνώσεις, φύλο, θρησκεία κλπ. Όπλο στα χέρια των καταναλωτών, κύρια των εργαζομένων, για την προστασία του εισοδήματός τους.

Οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί είναι η υπεύθυνη οικονομική οργάνωση, που με τη μαζικότητά της:

1) Ενώνει στην υπεύθυνη συλλογική Δράση και Στάση όλους τους Καταναλωτές - Εργαζόμενους, χωρίς διακρίσεις, στον οικονομικό τομέα.

2) Δημιουργεί ικανό κεφάλαιο από τη μια πλευρά και μεγάλο όγκο καταναλώσεως αφ' ετέρου, ώστε επεμβαίνοντας στην αγορά να πετυχαίνει καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα για τα Μέλη του αλλά και για την κοινωνία.

3) Μπορεί ν' αντιπαλαίψει τα μονοπώλια, την ασυδοσία και την εκμετάλλευση, στο χώρο της αγοράς.

4) Είναι η προωθημένη μορφή οργάνωσης των Καταναλωτών - Εργαζομένων που με τη δημιουργία Συνεταιριστικών Καταστημάτων καταλαμβάνουν τις διόδους, τους σταθμούς, τα περάσματα των προϊόντων προς την τελική κατανάλωση και την επηρεάζουν για το καλό ολόκληρης της Κοινωνίας.

Στην πατρίδα μας είμαστε μάρτυρες μιας διαφορετικής κατάστασης στο χώρο του Καταναλωτικού Συνεταιριστικού κινήματος. Πιο συγκεκριμένα:

α) Υπάρχουν οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί ανοιχτοί σε κάθε Καταναλωτή - Εργαζόμενο, με το όνομα «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM», που με την μαζικότητά τους επηρεάζουν την αγορά των πόλεών τους. Στη Θεσσαλονίκη (με 9 καταστήματα), στην Αθήνα (με 6 καταστήματα), στην Καβάλα (με 1 κατάστημα), στη Δράμα (με 1 κατάστημα), στη Χαλκίδα (με 1 κατάστημα), Ελευσίνα (με 1 κατάστημα), Άσπρα Σπίτια (με 2 καταστήματα), ενώ βρίσκονται

στο στάδιο δημιουργίας καταστήματος οι Συνεταιρισμοί της Κατερίνης, Λαρίσης, Λαμίας, Λαυρίου, Πάτρας, Σερρών κλπ.

Ενωμένοι στην Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Ελλάδας που δημιούργησαν, συντονίζουν τη δράση τους και τις ενέργειές τους για τη στήριξη του θεσμού, ώστε να επηρεάσουν Πανελλαδικά το χώρο της αγοράς, προς όφελος όλων των Καταναλωτών.

β) Άτομα του ίδιου επαγγέλματος ή χώρου εργασίας π.χ. εργαζόμενοι της ΠΥΡΚΑΛ, εργαζόμενοι στα Διύλιστήρια, Τραπεζοϋπάλληλοι, Δημ. Υπάλληλοι κλπ. εκμεταλλευόμενοι ευνοϊκές καταστάσεις γι' αυτούς, δημιούργησαν αντίστοιχους «Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς», καταστρατηγώντας την πρώτη παγκόσμια αρχή του Καταναλωτικού Συνεταιριστικού Κινήματος. Σ' αυτούς έχουν δικαίωμα να γίνουν Μέλη και ν' αγοράζουν μόνο τ' αντίστοιχα επαγγέλματα. Είναι Κλειστοί ή Συντεχνιακοί «Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί», ενώ στην ουσία είναι Συντεχνιακή Εμπορική Λέσχη, για λίγους προνομιούχους Καταναλωτές(*). Ουσιαστικά διαίρεσαν τους εργαζόμενους - καταναλωτές προσπαθώντας να προστατεύσουν ΜΟΝΟ το δικό τους εισόδημα μέσα από ένα Καταναλωτικό Συνεταιρισμό, αδιαφορώντας για τους φίλους τους, συγγενείς κλπ. καταναλωτές - εργαζομένους. Κάποιος, κάποτε πρέπει να τους μιλήσει για την αλληλεγγύη των εργαζομένων, απέναντι στην εκμετάλλευση του κεφαλαίου.

Άλλωστε με τα περιορισμένα κεφάλαια και όγκο κατανάλωσης, μια και απευθύνονται σε ορισμένο αριθμό καταναλωτών, δεν κατόρθωσαν να παίξουν ουσιαστικό ρόλο στο χώρο της αγοράς, απέναντι στις γνωστές αλυσίδες Καταστημάτων Τροφίμων. Πολλοί απ' αυτούς, κύρια όσοι υπάρχουν στην Αθήνα π.χ. «Καταναλωτικός Συνεταιρισμός» Υπαλλήλων ΔΕΗ, Τραπεζοϋπαλλήλων κλπ., έχουν ζωή πάνω από 30 χρόνια.

Τέλος το Συνδικαλιστικό Κίνημα των Εργαζομένων της χώρας μας του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, ενώ παλεύει για πανανθρώπινες αξίες της Ειρήνης, Δημοκρατίας και της Συναδέλφωσης των λαών, αδιαφορεί να πάρει θέση και να παλέψει για Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς που συναδελφώνουν στην κοινή δράση ΟΛΟΥΣ τους Έλληνες εργαζόμενους - καταναλωτές, αφού είναι αποδεκτό ότι το συμφέρον των εργαζομένων είναι δεμένο με το συλλογικό, το γενικό. Δεν

(*) Το περιοδικό μας καταχωρεί αυτούσιο το κείμενο του κ. Γ. Παπαγεωργίου για να συμβάλει στον συνεταιριστικό προβληματισμό, παρόλο που πιστεύει ότι η διατύπωση απόψεων πρέπει να γίνεται χωρίς έντονες εκφράσεις για άλλες απόψεις και εφαρμογές. Για να συμβάλει στην ορθή κατανόηση του προβλήματος που θίγει ο αρθρογράφος σημειώνει ότι το πρόβλημα των κλειστών Συνεταιρισμών δημιουργήθηκε (όχι μόνο στην Ελλάδα) από τη διπλή και πολλαπλή τους μορφή. Δηλαδή συνδυάζουν βασικά τον καταναλωτικό Συνεταιρισμό με τον πιστωτικό και ακόμα με μερικά συνδικαλιστικά ωφελήματα από τους εργοδότες των μελών τους, πράγματα από τα οποία είναι δύσκολο να παραιτηθούν. Υπάρχουν όμως πάντα δυνατότητες συνεργασίας και κυρίως στις κοινές προμήθειες των ειδών που διαθέτουν, καθώς και σε κοινή Ένωση.

Για το όλο πρόβλημα και τις λύσεις βλ. αναλυτικά την ειδική έρευνα - μελέτη του Αριστ. Ν. Κλήμη «Οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί στη σύγχρονη Ελληνική πραγματικότητα» που δημοσιεύτηκε στο περ. «Ο Συνεταιριστής» από Ιανουάριο μέχρι Σεπτέμβριο 1960 (κυκλοφόρησε και σε ανάτυπο).

Με το θέμα των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών έχει ασχοληθεί και ειδική Ομάδα Εργασίας της Εταιρίας Φίλων του Συνεργατισμού και έχει διατυπώσει σχετικό Πρόγραμμα.

είναι λίγες οι φορές, από το παρελθόν μέχρι και πρόσφατα, που πρωτοστάτησε στη δημιουργία Συντεχνιακών «Καταναλωτικών Συνεταιρισμών» π.χ. εργαζομένων ΠΥΡΚΑΛ, εργαζομένων ΕΑΣ κλπ.

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση του Καταναλωτικού Συνεταιριστικού Κινήματος στη χώρα μας, οι λύσεις είναι γνωστές αλλά χρειάζεται ΑΡΕΤΗ και ΤΟΛΜΗ για να γίνουν πράξεις:

1) Τα Μέλη των Συντεχνιακών «Καταναλωτικών Συνεταιρισμών» που είναι εργαζόμενοι, να σπάσουν τη νοοτροπία του Συντεχνιασμού και τροποποιώντας το Καταστατικό τους, Ν' ΑΝΟΙΞΟΥΝ ΤΙΣ ΠΟΡΤΕΣ τους σ' όλους τους εργαζόμενους - καταναλωτές.

2) Το Συνδικαλιστικό Κίνημα των Εργαζομένων να στηρίζει ηθικά, σε πανελλαδική κλίμακα, την υπεύθυνη παρέμβαση ΟΛΩΝ των εργαζομένων - καταναλωτών στο χώρο της αγοράς δηλ. τους Ανοιχτούς Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς.

3) Οι νέοι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί που θα προκύψουν να γίνουν Μέλη της Ένωσης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών, ώστε όλοι μαζί, ελέγχοντας πια ικανοποιητικό ποσοστό της αγοράς της χώρας μας, θ' αγωνιστούμε (α) για την ιδεολογική στήριξη του θεσμού (β) ν' ακουστεί η φωνή των Συνεταιρισμένων Καταναλωτών στα Όργανα της Πολιτείας (γ) για καλύτερους τρόπους συνεργασίας με τις πηγές παραγωγής και εφοδιασμού, ώστε να θελιτωθεί το εισόδημα όχι μόνο των Συνεταιρισμένων Καταναλωτών-Εργαζομένων, αλλά και ολόκληρης της τάξης των εργαζομένων (δ) Οργανωτική, εμπορική στήριξη νέων Συνεταιρισμών κλπ.

Άλλωστε τον παραπάνω δρόμο έχουν ξεκινήσει ήδη και υλοποιούν οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM», μέσα από την Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Ελλάδας.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Πρόεδρος Δ.Σ. του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Δράμας
«Καταναλωτής KONSUM» — Εκπαιδευτικός

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Οι εργασίες να είναι όσο το δυνατό συνοπτικές και συνεκτικές και η έκτασή τους, πλην εξαιρέσεων, να μη ξεπερνά το ισοδύναμο 8 τυπωμένων σελίδων. Η Συντακτική Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα δημοσίευσης ή μη εργασιών που της παραδίδονται καθώς και καθορισμού του χρόνου δημοσίευσης, ανάλογα με τις δυνατότητες. Κείμενα που δημοσιεύονται ή όχι, δεν επιστρέφονται.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Τα κείμενα που υπογράφονται ή για τα οποία αναφέρεται η προέλευσή τους, δεν απηχούν, κατ' ανάγκη και σ' όλα τα σημεία τους, και τις θέσεις της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού.

«Σ Π Ε Κ Α» Δ.Ε.Β.Ε.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Ιδρύθηκε το 1959 - Έδρα ΑΘΗΝΑ

ΜΕΤΟΧΟΙ: ΣΕΚΕ - ΣΠΕ και 16 ΕΝΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Στον τομέα των αγροτικών μηχανημάτων η ΣΠΕΚΑ είναι η μεγαλύτερη Ελληνική Εμπορική και Τεχνική Συνεταιριστική Επιχείρηση με άριστο εξοπλισμό και οργάνωση.

Οι βασικές εγκαταστάσεις της Εταιρίας είναι στην ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ και ΛΑΡΙΣΑ, που περιλαμβάνουν μόνιμες εκθέσεις μηχανημάτων, Γραφεία, Αποθήκες και πλήρως εξοπλισμένα Συνεργεία τεχνικής εξυπηρέτησεως. Ένα πυκνό δίκτυο αντιπροσώπων καλύπτει όλες τις περιοχές της Ελλάδας.

Στην Ελευσίνα είναι η Βιομηχανία Κυτιοποιίας που καλύπτει τις ανάγκες Συνεταιριστικών Κονοερβοποιείων.

Στα 26 χρόνια της γόνιμης λειτουργίας της η ΣΠΕΚΑ πρόσφερε ανεκτίμητες υπηρεσίες στον αγροτικό κόσμο και την Εθνική Οικονομία με την α) εισαγωγή και διάθεση πολύ μεγάλου αριθμού γεωργικών μηχανημάτων υψηλής τεχνολογίας και προσιτές τιμές και β) προώθηση των εξαγωγών γεωργικών προϊόντων — καπνών, σταφίδας, εσπεριδοειδών.

Πρόεδρος Δ. Σ.: Απόστ. Αποστολόπουλος

Διευθύνων Σύμβουλος και Γεν. Διευθυντής: Κώστας Παϊπουτλίδης

Αναπληρωτής Γεν. Διευθυντής: Ιωάν. Ιορδανίδης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 31-12-1985

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	Δρχ.
Αξία ακινήτων και εγκαταστάσεων	1.416.500.000
Συμμετοχές	108.950.000
Εμπορεύματα	2.130.200.925
Απαιτήσεις εν γένει	1.945.066.839
Διαθέσιμα: Ταμείο - Καταθέσεις	59.974.247
ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	
Κεφάλαια και Αποθεματικά	444.206.829
Υποχρεώσεις εν γένει	5.752.879.209
Ο ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ χρήσεως ανήλθε σε	2.812.569.168
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ ΤΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	510

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΘΕΜΑ
ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 1541/1985

ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Επιμέλεια Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ, Δικηγόρου

Μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου έχουν εκδοθεί 5 αποφάσεις του Ειρηνοδικείου Αθηνών επί αγωγών κατά των με αρ. 103) 17.7.85 και 104/27) 28.8.85 αποφάσεων του Δ. Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ που απέρριπταν αιτήσεις δευτεροβαθμίων και πρωτοβαθμίων συνεταιρισμών για εξαίρεσή τους από τις αναγκαστικές συγχωνεύσεις των άρθρ. 63 επ. ν. 1541) 85. Είναι οι πρώτες νομολογιακές αποφάσεις επ' αυτού του θέματος και γι' αυτό παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τα θέματα που έκριναν είναι τα ακόλουθα:

I. Αρμοδιότητα Ειρηνοδικείου Αθηνών κατά τόπο και καθ' ύλην.

Και οι 5 αποφάσεις δέχονται σαν αρμόδιο δικαστήριο το Ειρηνοδικείο Αθηνών, όχι μόνο κατά τόπο, λόγω της έδρας της εναγομένης ΠΑΣΕΓΕΣ στην Αθήνα (άρθρ. 25 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ.) αλλά και καθ' ύλην:

«... Κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρ. 15 αρ. 14 ΚΠολΔ, γιατί για το λόγο για τον οποίο κρίνεται ότι τα Ειρηνοδικεία παρέχουν εγγυήσεις αυθεντικής διάγνωσης στην ακύρωση των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης σωματείων ή συνεταιρισμών για τον ίδιο λόγο παρέχουν τα Δικαστήρια αυτά τις ίδιες εγγυήσεις αυθεντικής διαγνώσεως στην ακύρωση αποφάσεων των Διοικητικών Συμβουλίων. Εξ άλλου δεν είναι δυνατόν απόφαση κατώτερου οργάνου, όπως είναι το Δ.Σ. έναντι της Γ.Σ., να κρίνεται από ανώτερα Δικαστήρια, δηλ. το Μονομελές ή Πολυμελές Πρωτοδικείο, ενώ η απόφαση της Γ.Σ. να κρίνεται από το Ειρηνοδικείο. Επομένως η σχετική ένσταση της εναγομένης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη...» (Ειρ. Αθ. 2333/86, παρομοίως 1658, 1659/86).

«... και αρμοδίως φέρεται για εκδίκαση ενώπιον του δικαστηρίου τούτου κατά την προκειμένη τακτική διαδικασία σύμφωνα με το αρθ. 15 παρ. 14 ΚΠολΔ, κατά την κρατούσα στη θεωρία και στη νομολογία άποψη (βλ. Π.Πρ. Πειρ. 210/1971 ΕΕΝ 38 680, ΠΠρΠειρ 13/1970 Ε Εμ Δ 21 78, Ειρ. Ευρ. 7/1973 Δ 4 545 με ενημ. σημ. Ε. Παπακαρυά, ενημ. σημ. στη Δ Α 113 και παρατ. Μπέη στη Δ 1 92, ΜΠρ Αθ. 8635/1974 Δ 6 285 με παρ. Σ. Βλαστού, Ειρ. Αθ. 1423/1968 Ε Εμ. Δ. ΔΙΘ σ. 587 με παραπομπές στη θεωρία και νομολογία) ...» (Ειρ. Αθ. 2421, 2422/86). (1)

II. Ακυρότητα ή μη ως καταχρηστικών των αποφάσεων του Δ. Συμβουλίου της ΠΑΣΕΓΕΣ - Δικαιοδοσία Πολιτικών Δικαστηρίων.

α) Από τις 5 αποφάσεις του Ειρηνοδικείου Αθηνών, οι 3 (1658, 1659, 2422/86) έκριναν ως καταχρηστικές και άκυρες τις αποφάσεις του Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ και δέχτηκαν τις αγωγές των Ενώσεων. Τα στοιχεία που έλαβαν υπόψη τους και οι 5 αποφάσεις για να καταλήξουν στη θετική ή αρνητική τους κρίση ήταν κυρίως: η χωρητικότητα, ο αριθμός και τα είδη των εγκαταστάσεων των Συνεταιριστικών Οργανώσεων, τα πρατήρια, αποθήκες, μηχανήματα, οικόπεδα και γενικά η λογιστική και πραγματική αξία των πάγιων περιουσιακών τους στοιχείων, το ύ-

(1) Για νεώτερη νομολογία επί του θέματος βλ. Β. Δημητριάδου, Συνεταιριστική Πορεία, τεύχος 1) 1986 σελ. 31.

φος του κύκλου εργασιών τους, η καθαρή λογιστική και πραγματική τους θέση, τα καθαρά κέρδη που πραγματοποίησαν και οι τιμές εκκαθάρισης που πέτυχαν σε σχέση με τις τιμές εμπορίου κατά την τελευταία τριετία, η ποσότητα των προϊόντων που παρήγαγαν ή επεξεργάστηκαν, το ύψος των προμηθειών που πραγματοποίησαν για τα μέλη τους, οι επενδύσεις για νέες εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, το ύψος των εισπράξεών τους και των εξαγωγών τους, η φήμη των προϊόντων τους στο εσωτερικό και εξωτερικό, το είδος και η μοναδικότητα ή μη των προϊόντων που διαχειρίζονται, το έτος ίδρυσης και η περιφέρεια στην οποία εκτείνονται, ο αριθμός των μελών τους, φυσικών ή νομικών προσώπων, το διοικητικό και εργατοτεχνικό προσωπικό που απασχολούν, οι οφειλές προς την ΑΤΕ, οι διαγραφές χρεών και ρυθμίσεις δανείων τους, τα αντίστοιχα στοιχεία των άλλων Ενώσεων ή Συνεταιρισμών που λειτουργούν στον ίδιο Νομό ή Περιφέρεια. (2)

6) Ας σημειωθεί ότι απορρίφθηκε από το Δικαστήριο αγωγή Ενώσεως με μέλη 30 συνεταιρισμούς με 4.000 φυσικά μέλη, κύκλο εργασιών 330.000.000 δρχ., καθαρή πραγματική θέση 47.000.000, με 12 υπαλλήλους και πάγια περιουσιακά στοιχεία 60.000.000 που λειτουργεί από εικοσαετίας, με μόνο αιτιολογικό την αριθμητική αντιπαράθεση με τα αντίστοιχα στοιχεία της άλλης Ένωσης του Νομού, απ' όπου προέκυψε, το συμπέρασμα του Δικαστηρίου για την μη οικονομική ευρωστία της κρινόμενης Ένωσης, επειδή απλώς υπολείπεται της άλλης και τα προϊόντα της δεν παρουσιάζουν κάποια ιδιαιτερότητα, το δε κώλυμα της μεγάλης έκτασης του Νομού κρίθηκε ότι μπορεί να αντιμετωπιστεί με παραρτήματα. (Ειρ. Αθηνών 2333/86).

Ακόμη απορρίφθηκε αγωγή πρωτοβαθμίου Συνεταιρισμού, που λειτουργεί από το 1924, έχει 457 μέλη, έχει πάγια περιουσιακά στοιχεία αξίας 70.000.000 δρχ., πραγματοποίησε το 1983-84 εισπράξεις 80.000.000 δρχ. και μοίρασε στα μέλη 5.000.000 δρχ., τα προμηθεύει δε κατ' έτος με ζωοτροφές αξίας 12.000.000 δρχ. και πραγματοποίησε το 1983-84 επενδύσεις αξίας 23.000.000 δρχ. Παρ' ότι τα παραπάνω στοιχεία έγιναν δεκτά από το Δικαστήριο και δεν προβλήθηκε καμμία αντιπαράθεση με άλλο συνεταιρισμό της περιφέρειας εν τούτοις η αγωγή του Συνεταιρισμού απορρίφθηκε διότι «... από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι ο ενάγων δεν είναι θιώσιμος, δεν έχει αναπτύξει αξιόλογη δραστηριότητα, ούτε η οικονομική του κατάσταση είναι τέτοια ώστε να κρίνεται δυνατή η διατήρησή του σαν δεύτερου συνεταιρισμού στην περιφέρειά του, ούτε τα προϊόντα του παρουσιάζουν κάποια ιδιομορφία σε σχέση με τα προϊόντα του άλλου συνεταιρισμού με τον οποίο προτείνεται να συγχωνευτεί...» (Ειρ. Αθ. 2421/86).

γ) Οι υπόλοιποι 3 αποφάσεις δέχτηκαν τις αγωγές των Ενώσεων με το εξής σχεπτικό: «... Η αγωγή είναι νόμα θάσιμη ... γιατί σπρίζεται στις διατάξεις άρθρ. 281 ΑΚ... Η εναγόμενη δεν έλαβε υπόψη καθόλου τα ανωτέρω στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι η ενάγουσα είναι μια οικονομικά εύρωστη και θιώσιμη οργάνωση με αξιόλογη δραστηριότητα, ούτε την κατά πλειοψηφία, γνωμοδότηση της επιτροπής που συστήθηκε με την με αρ. 9)27.5.85 απόφαση του Προέδρου της και που πρότεινε να παραμείνει η ενάγουσα σαν δεύτερη ένωση στο Νομό. Αν δε και είχε τη διακριτική ευχέρεια από το Ν. 1541)85, παρόλο που είναι ΝΠΙΔ, με θάση τα ανωτέρω στοιχεία να αποφανθεί ότι μπορεί η ενάγουσα να παραμείνει σαν δεύτερη ένωση, απέρριψε ... την αίτησή της χωρίς αιτιολογία, της οποίας όμως η έλλειψη δεν προκαλεί ακυρότητα της αποφάσεως. Η ενέργεια αυτή της εναγόμενης συνιστά καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος που της παρασχέθηκε από το νόμο. Με αυτά τα πραγματικά περιστατικά πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή...» (Ειρ. Αθ. 2422/86).

(2) Για άλλα συγκριτικά στοιχεία βλ. ο. π. σελ. 22 επ.

«... Η αγωγή είναι νόμιμη, στηρίζεται στη διάταξη αρθ. 281 ΑΚ... Η εναγόμενη, που είναι ΝΠΙΔ είχε την ευχέρεια, αφού της παρασχέθηκε η δημόσια αυτή εξουσία με το άρθρ. 63 Ν. 1541)85 να διατηρήσει με την προσβαλλόμενη απόφαση την ενάγουσα ως δεύτερη ένωση μέσα στον ίδιο Νομό. Με το εδ. 2 παρ. 1 αρθρ. 63 του ανωτέρω Νόμου, η εναγομένη ήταν υποχρεωμένη να λάβει υπόψη της τη βιωσιμότητα της ενάγουσας, την αξιόλογη δραστηριότητά της, την οικονομική της κατάσταση, όπως προκύπτει (από τα παραπάνω στοιχεία)... Απεναντίας η εναγόμενη κανένα από τα στοιχεία αυτά δεν έλαβε υπόψη της με την προσβαλλόμενη απόφαση, στην οποία πέραν των άλλων ελλείπει κάθε αιτιολογία. Και η μεν αιτιολογία δεν προκαλεί ακυρότητα της αποφάσεως. Η μη λήψη, όμως υπόψη της εναγομένης των προαναφερθέντων στοιχείων και η μη αναφορά αυτών στο κείμενο της αποφάσεως, που ήταν επιβεβλημένη για να ελεγχθεί αν τα έλαβε υπόψη της η εναγόμενη καθώς και ο τρόπος κατά τον οποίο τα αντιπαρήλθε, καθιστούν την προσβαλλόμενη απόφαση καταχρηστική. Συνακόλουθα με τα ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή...» (Ειρ. Αθ. 1658, 1659/86).

Σ η μ ε ί ω σ η: Με τις παραπάνω αποφάσεις αναγνωρίζεται η δικαιοδοσία των πολιτικών και όχι διοικητικών Δικαστηρίων για την κρίση της διαφοράς, αφού η ΠΑΣΕΓΕΣ χαρακτηρίζεται ως ΝΠΙΔ έστω και αν ασκεί εν προκειμένω δημόσια εξουσία. (3)

Ως προς την καταχρηστικότητα ή μη των αποφάσεων της ΠΑΣΕΓΕΣ πρέπει να σημειωθούν τα εξής:

Κατ' αρχήν η ΠΑΣΕΓΕΣ όφειλε με βάση τις διατάξεις του Καταστατικού της και του Καταστατικού της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, που έχει υπογράψει, να εξαντλήσει κάθε περιθώριο που της έδινε ο Νόμος, δηλ. να διατηρήσει Ενώσεις και Συνεταιρισμούς, γιατί αυτό απαιτεί η Συνεταιριστική Αρχή της ελεύθερης ίδρυσης και συμμετοχής σε συνεταιρισμούς, αρχή, που υποχρεούται να διαφυλάξει με βάση τα παραπάνω καταστατικά.

Καταχρηστική είναι η απόφαση της ΠΑΣΕΓΕΣ και για τον τρόπο με τον οποίο λήφθηκε, χωρίς προηγούμενη ενημέρωση των μελών της, χωρίς προηγούμενη ακρόαση των ενδιαφερομένων, χωρίς λήψη υπόψη των στοιχείων που προσκομίσθηκαν και χωρίς ιδιαίτερη αναφορά για κάθε ατομική περίπτωση στην απόφασή της (6λ. Ειρ. Αθ. 1658, 1659/86).

Ακόμη δεν αρκεί η απλή αντιπαράθεση αριθμών των στοιχείων των υπό διατήρηση συνεταιριστικών οργανώσεων (Ειρ. Αθ. 2333/86) — πολύ δε περισσότερο όταν λείπει και αυτή (Ειρ. Αθ. 2421/86) — για να κριθεί η απόφαση καταχρηστική ή όχι, ούτε αρκεί η μὴ ιδιαιτερότητα των προϊόντων των συνεταιρισμών. Κύρια κριτήρια (4) παραμένουν, πρώτα, η εθελουγτικότητα της συνεργασίας, που αποτελεί βασική συνεταιριστική, αλλά και συνταγματική αρχή και αναγνωρίζεται σε όλα τα μέλη οικονομικών οργανώσεων. Ακόμα πρέπει να ληφθεί υπόψη η πραγματική εξυπηρέτηση των φυσικών μελών (αποστάσεις, διαφορά νοοτροπίας ορεινών - πεδινών κατοίκων πολύχρονη συνεργασία κλπ.) η οποία δεν καλύπτεται με μόνη την ίδρυση παραρτημάτων. Τέλος αποφασιστικό κριτήριο είναι και η τύχη της συνεφερόμενης συνεταιριστικής παρουσίας. Αλλά το τελευταίο θα εξεταστεί με τα παρακάτω.

III. Συνταγματικότητα ή μη των διατάξεων άρθρου 63 ν. 1541)85.

Οι 3 αποφάσεις, αφού δέχθηκαν τις αγωγές των Ενώσεων λόγω καταχρηστικό-

(3) Βλ. σχετικά, ο. π. σελ. 29 επ.

(4) Βλ. σχετικά, ο. π. σελ. 23, 25 επ.

τητας της απόφασης της ΠΑΣΕΓΕΣ δεν εξέτασαν το θέμα της συνταγματικότητας των διατάξεων άρθρ. 63 ν. 1541)85.

Το εξέτασαν και απέρριψαν τους σχετικούς ισχυρισμούς των Συνεταιρισμών, οι δύο αποφάσεις που δεν δέχθηκαν και σαν καταχρηστική την απόφαση της ΠΑΣΕΓΕΣ με το ακόλουθο σκεπτικό:

«... Ο ισχυρισμός του ενάγοντα ότι οι διατάξεις των άρθρ. 4 παρ. 2, 3 και 63 παρ. 1 του ν. 1541)85 είναι αντίθετες προς τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1 και 12 παρ. 1, 2, 5 του Συντάγματος, οι οποίες εξασφαλίζουν τα δικαιώματα της ελεύθερης οικονομικής δραστηριότητας του ατόμου, της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και της αυτοδιοικήσεως των γεωργικών συνεταιρισμών, πρέπει να απορριφθεί σαν αβάσιμος, γιατί ο σκοπός του Ν. 1541)85 και ειδικότερα των ανωτέρω διατάξεων του είναι να συνενωθεί το πλήθος των μικρού μεγέθους και περιορισμένων διαθέσιμων κεφαλαίων συνεταιρισμών και συνεταιριστικών οργανώσεων, που υπάρχουν σ' όλη την Ελλάδα σε μεγάλες και οικονομικά θιώσιμες συνεταιριστικές μονάδες, που θα συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας (βλ. Εισηγητική έκθεση του νόμου)...» (Ειρ. Αθ. 2421/86).

«... Τέλος ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι οι διατάξεις των άρθρ. 47 παρ. 1 και 63 παρ. 1, 2 του ν. 1541)85 είναι αντίθετες με τη διάταξη του άρθρ. 5 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος πρέπει να απορριφθεί, γιατί η από τον παραπάνω νόμο επιδίωξη της δημιουργίας οικονομικά θιώσιμων συνεταιριστικών μονάδων, οι οποίες να είναι σε θέση να αναπτύσσουν ελεύθερα την νομική προσωπικότητά τους και να συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, δεν παρακωλύει, ούτε επηρεάζει την οικονομική ελευθερία τους, αφού εύρωστες συνεταιριστικές μονάδες θα αντικαταστήσουν εκείνες, οι οποίες είχαν μικρότερη οικονομική δύναμη.

Επίσης οι πιο πάνω διατάξεις δεν αντίκεινται στο άρθρο 12 παρ. 1 και 5 του Συντάγματος, γιατί η συγχώνευση δευτεροβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων, εφόσον επιβάλλεται από τις συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά, και γενικά η ενιαία δομή του συνεταιριστικού κινήματος θρσκεται σε αρμονία με τις παραπάνω συνταγματικές διατάξεις και την υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά και να φροντίζει για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών (πρακτικά των συνεδριάσεων Ολομέλειας της Βουλής επί του Συντάγματος 1975 σ. 553).

Το γεγονός εξάλλου ότι ο ν. 1541)85 ανάθεσε στην εναγόμενη να κρίνει και να αποφασίσει επί των αιτήσεων για εξαίρεση δευτεροβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων από τον κανόνα της συγχωνεύσεως δεν οδηγεί σε παράβαση των διατάξεων των άρθρ. 4 παρ. 1 και 12 παρ. 5 του Συντάγματος, γιατί την σχετική απόφαση της ΠΑΣΕΓΕΣ είναι δυνατόν ως ενδιαφερόμενες οργανώσεις μέλη της να την προσβάλουν ενώπιον των τακτικών πολιτικών Δικαστηρίων.

Απορριπτέος επίσης είναι και ο ισχυρισμός της εναγούσας ότι με την αναγκαστική συγχώνευση των ενώσεων που υπάρχουν μέσα στον ίδιο νομό η νέα ένωση υπεισέρχεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ενώσεων που συγχωνεύτηκαν και επομένως και στην ακίνητη περιουσία τους, χωρίς να προβλέπεται από τον ν. 1541)85 η πλήρης αποζημίωση, ο τρόπος προσδιορισμού της, ο χρόνος καταβολής της και ο ορισμός της από τα πολιτικά Δικαστήρια και αυτό γιατί στην περίπτωση της συγχωνεύσεως των δευτεροβαθμίων συνεταιριστικών οργανώσεων δεν απαλλοτριώνεται η κινήτη και ακίνητη περιουσία τους, αλλά μεταβιβάζεται στο νέο νομικό πρόσωπο, που προήλθε από τη συγχώνευση, του οποίου αποτελεί περιουσιακό στοιχείο...» (Ειρ. Αθ. 2333/86).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

α) Αντίθεση των διατάξεων του Ν. 1541)85 με τη διάταξη περί ισότητας άρθρ. 4 παρ. 1 του Συντάγματος:

Οι Συνεταιρισμοί, τόσο με το καθεστώς των ν. 921)79 και 602)14, όσο και

με το νέο καθεστώς του ν. 1541) 85, είναι εμπορικές εταιρείες, έχουν εμπορική ιδιότητα. Η άνιση μεταχείρισή τους δεν συνίσταται στη φαλκίδευση του δικαιώματός τους προσφυγής στα Δικαστήρια, αλλά στην εντός των Συνεταιρισμών ανισότητα με τη διατήρηση μερικών και την αναγκαστική συγχώνευση άλλων, και στην εκτός Συνεταιρισμών ανισότητα με τη θέσπιση μόνο γι' αυτούς, μεταξύ των εταιρειών αστικού και εμπορικού δικαίου, των διατάξεων για αναγκαστική συγχώνευσή τους. Εξαιρέσεις από την ίση μεταχείριση επιτρέπονται μόνο για λόγους δημόσιου συμφέροντος, το οποίο, αν και δεν κατονομάζουν ρητά οι παραπάνω αποφάσεις θεωρούν ότι είναι η υψυχροποίηση των Συνεταιρισμών, η οποία όμως είναι αμφίβολο εάν επέρχεται με τη διάλυση αναγνωρισμένων Ενώσεων και τη συγχώνευσή τους με άλλες, με βάση διοικητικά — ούτε καν γεωγραφικά — κριτήρια, ούτε με βάση κριτήρια οικονομικά (5), σε αντίθεση με την καθολική αντίδραση εκείνων που διατείνεται να εξυπηρετήσει, σε βάρος τελικά της εθελοντικής συναρρασίας, που είναι το πρωταρχικό στοιχείο όχι μόνο των Συνεταιρισμών, αλλά και κάθε εταιρείας του πολιτικού και οικονομικού μας συστήματος, που σαν σύνολο αναγνωρίζεται και προστατεύεται από το Σύνταγμα.

β) Αντίθεση με τη διάταξη 5 παρ. 1 του Συντάγματος:

Οποιοσδήποτε λόγος δημοσίου συμφέροντος και αν ήθελε ποτέ θεωρηθεί ότι υπάρχει, δεν είναι ικανός να δικαιολογήσει τις αναγκαστικές συγχωνεύσεις των Συνεταιρισμών, γιατί παραδιόχεται πλέον ο πυρήνας του προστατευόμενου από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και ελεύθερη συμμετοχή στην οικονομική ζωή της Χώρας. Με την αναγκαστική συγχώνευση ο Συνεταιρισμός χάνει την αυθυπαρξία του και τη δυνατότητα επιλογής μέσων και τρόπου ασκήσεως των δραστηριοτήτων του (6).

γ) Αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Συντάγματος:

Ι. Δεν αιτιολογείται καθόλου στις παραπάνω αποφάσεις με ποιό τρόπο δεν καταργείται η προστατευόμενη από το Σύνταγμα (άρθρο 12 παρ. 5 εδ. α) αυτοδιοίκηση των Συνεταιρισμών με την εξαφάνισή τους ως αυτοτελών νομικών προσώπων με τις αναγκαστικές συγχωνεύσεις (7). Ενδεικτική της έκτασης της προστατευόμε-

(5) Βλ. σχετικά ο. π. σελ. 24 επ.

(6) Ενδεικτικό της βούλησης του συνταγματικού νομοθέτη για το περιεχόμενο και την έκταση της οικονομικής ελευθερίας είναι το ακόλουθο απόσπασμα από τα Πρακτικά της Βουλής κατά τη συζήτηση επί του σχετικού άρθρου του Συντάγματος (συνεδρίαση 23.1.75 Υποεπ. Β' σελ. 350). «Α. Καλατζάκος: ... το Σχέδιο υποδεικνύει σαφώς την αρμοδιότητα του κοινού νομοθέτου, όστις, νομοθετών επί σχετικού θέματος θα έχει ως κανόνα μεν την ελευθερία της οικονομικής κινήσεως, ως εξαίρεσει δε τους περιορισμούς αυτής... Είναι πλέον παραδεδομένον, ότι μόνη η δραστηριότητα των ιδιωτών, μεμονωμένων ή ηνωμένων δεν δύναται να ικανοποιηθή πλήρως τας ανάγκας της κοινωνίας άνευ κρατικής παρεμβάσεως, ήτις λαμβάνει χώραν ενίοτε μεν προς ρύθμισιν της ιδιωτικής δραστηριότητος, ενίοτε δε προς ενίσχυσιν, επίδωξιν και υποκατάστασιν αυτής. Οιαδήποτε όμως ανάμιξις του Κράτους εις την ιδιωτικήν οικονομικήν δραστηριότητα έχει, κατά την ως άνω διάταξιν του Σχεδίου, ως βάσιν την ατομικήν πρωτοβουλίαν και προσωπικήν ελευθερίαν, επί της οποίας έχει ανεγερθή το οικοδόμημα της σημερινής Δημοκρατίας. Υπό την έννοιαν της ελευθερίας της οικονομικής κινήσεως νοείται η ελευθερία των συναλλαγών και της ιδιωτικής επιχειρήσεως, η ελευθερία του εμπορίου, η ελευθερία της επαγγελματικής αποκαταστάσεως και η ελευθερία διαθέσεως της ατομικής περιουσίας...».

(7) Και επ' αυτού παρατίθεται το ακόλουθο απόσπασμα από τα ίδια Πρακτικά της Βουλής (Συνεδρ. 26.4.75 Ολομ. σελ. 554): «Θ. Μιναβής: ... Δεν πρέπει όμως να παραλειφθή

νης από το Σύνταγμα αυτοδιοίκησης τους είναι ότι κάτω από την παρ. 5 του άρθρου 12 τέθηκε η παρ. 6, που προβλέπει σαν μοναδική εξαίρεση - περιορισμό της αυτοδιοίκησης τους τη σύσταση δια νόμου, και όχι την αναγκαστική συγχώνευση, αναγκαστικών συνεταιρισμών για εκπλήρωση σκοπών κοινής ωφελείας και όχι συνεταιρισμών αμιγούς συνεταιριστικού και μόνον σκοπού, όπως είναι οι συγχωνευόμενες Ενώσεις και οι πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί. Είναι εμφανής επομένως η αντίθεση των διατάξεων 63 επ. του ν. 1541) 85 και με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Συντάγματος.

II. Πλάνη, η οποία εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους, εισάγεται με το παραπάνω σκεπτικό της με αρ. 2333) 86 απόφασης του Ειρηνοδικείου Αθηνών, κατά το οποίο οι επιχειρούμενες με το ν. 1541) 85 αναγκαστικές συγχωνεύσεις και η όλη αναγκαστική - αποκλειστική πυραμιδική δομή του συνεταιριστικού κινήματος βρίσκονται μέσα στα πλαίσια και αποτελούν περιεχόμενο της υποχρέωσης του Κράτους για προστασία και μέριμνα για την ανάπτυξη των Συνεταιρισμών.

Όταν ψηφίστηκε η σχετική διάταξη του άρθρου 12 παρ. 5 εδ. 6 του Συντάγματος, ο συνταγματικός νομοθέτης είχε υπόψη την υπάρχουσα νομοθεσία του ν. 602) 14 και την με βάση αυτό το νόμο ελεύθερη σύσταση των συνεταιρισμών και ελεύθερη δομή του συνεταιριστικού κινήματος. Αυτή γνώριζε και αυτή θέλησε να προστατέψει. Αυτό αποδεικνύεται από τα παραπάνω ενδεικτικά αναφερόμενα αποσπάσματα σχετικών συζητήσεων στη Βουλή, όπου όλες οι παρατάξεις εκφράζουν ορθές και συμφωνές μεταξύ τους γνώμες, για το περιεχόμενο του άρθρου 12 (25 του Σχεδίου), εντελώς αντίθετες με τα υποστηριζόμενα στην ειρηνοδικιακή απόφαση:

A. Παπανδρέου: «Έρχομαι στο άρθρο 25 (του Σχεδίου). Το άρθρο έχει καλώς. Θα θέλαμε όμως από την πλευρά μας, η εποπτεία της Πολιτείας να δηλωθεί ρητά, ότι δεν σημαίνει επέμβαση στα εσωτερικά της διοίκησης του σωματείου... Και αν πρέπει να αναπτύξουμε και υγιή και υπεύθυνο συνδικαλισμό και συνεταιρισμό, θα πρέπει η Πολιτεία απλώς να εποπτεύει για την τήρηση των νόμων και να προστατεύει, εάν θέλετε, αλλά όχι να επεμβαίνει...». (8)

«Πρόεδρος Βουλής: «... Εισερχόμεθα εις την συζήτηση του άρθρου 25. Υπό του κ. Α. Παπανδρέου υπεβλήθη το εξής εδάφιο: «Πάσα ανάμιξις εις την διοίκησην και διαχείρισιν των υποθέσεων των συνεταιρισμών υπό των κρατικών αρχών απαγορεύεται...». (9)

«Θ. Μανιάτης: «... Οι συνεταιρισμοί είναι ιδιωτικοί συνεταιρισμοί, που αποβλέπουν εις την πρόδον της οικονομίας των μελών. Προτείνει λοιπόν η Ε.Κ.-Ν.Δ. να προστεθεί: «Πάσα ανάμιξις εις τα της διοικήσεως και διαχειρίσεως των υποθέσεων των συνεταιρισμών οιοδήποτε Κρατικού οργάνου, πλην των Δικαστηρίων κατά τας διατάξεις του νόμου απαγορεύεται και τιμωρείται ως νόμος ορ(ζ)ει...» (9)

«Α. Καλατζάκος: «... Ο πολλαπλασιασμός τούτων (των Συνεταιρισμών) ώθησε τον συνταγματικόν νομοθέτην να θέση αυτούς υπό την προστασία του και να επιβάλη εις το Κράτος την υποχρέωσιν να μεριμνά δια την ανάπτυξιν των...» (10).

«Α. Κακλαμάνης: «... Εισέρχομαι εις το άρθρον 25. Εις την πρώτην παράγραφον και εις το σημειόν όπου αναφέρεται ότι «οι συνεταιρισμοί τελούν υπό την

ότι αυτοδιοικούνται οι συνεταιρισμοί, διότι είναι ιδιωτική υπόθεσις αφορώσα την προαγωγήν των συμφερόντων των μελών και όπως είναι αυτοδιοικούμενη μία ανώνυμος ή μία οποιαδήποτε άλλη εταιρεία, θα είναι και ο συνεταιρισμός».

(8) Πρακτικά Βουλής, Συνεδρ. 24.4.75 Ολομ. σελ. 442.

(9) Ο. π. σελ. 552 Συνεδρ. 26.4.75 Ολομ.

(10) Πρακτικά Βουλής, Συνεδρ. 23.1.75 Υποεπιτρ. Β' σελ. 349.

προστασία» να προστεθή και η φράσις «και την εποπτεία» θεθαίως η αυτονομία και η αυτοδιοίκησης αυτό εννοεί, δηλ. υπό την εποπτεία του Κράτους, εφ' όσον το Κράτος δεν θα παρεμβαίνει και δεν θα αναιρεί τις δύο αυτές αρχές δια της παρεμβάσεως εις τους συνεταιρισμούς...».(11)

Όπως φαίνεται λοιπόν από τα παραπάνω, η βούληση του συνταγματικού νομοθέτη, όπως εκφράστηκε από όλες τις παρατάξεις, ήταν, η προστασία και εποπτεία επί των συνεταιρισμών να μην αναιρέσει το δικαίωμα της αυτοδιοίκησής τους ως ελευθέρων οικονομικών οργανώσεων, ακριβώς δηλ. το αντίθετο από ό,τι υποστηρίζει η απόφαση του Ειρηνοδικείου, διότι στην προκειμένη περίπτωση, η υποτιθέμενη «προστασία» για «ανάπτυξη» των συνεταιρισμών εκδηλώνεται με πλήρη κατάργηση της αυτοδιοίκησής τους, αφού προβαίνει ο ν. 1541) 85 σε αναγκαστικές συγχωνεύσεις παρά τις αντίθετες αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων των συνεταιρισμών. Με αυτή τη θεωρία περί περιορισμένου της κρατικής προστασίας, θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν συνταγματικά επιτρεπτή π.χ. η αναγκαστική συγχώνευση όλων των μικροεπιχειρήσεων του Λεκανοπεδίου Αττικής, για την καλλίτερη συμμετοχή τους στην οικονομική ζωή της Χώρας, δικαίωμα το οποίο επίσης προστατεύεται από το Σύνταγμα (άρθρο 5 παρ. 1). Η ακόμη, επειδή η απόκτηση κατοικίας αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του Κράτους (άρθρ. 21 παρ. 4 Συντ.) να υποχρεωθούν οι στερούμενοι κατοικίας να συνενώσουν τις οικονομίες τους για να επιτύχουν την κοινή τους στέγαση!

Το περιεχόμενο της κρατικής προστασίας των Συνεταιρισμών είναι η διευκόλυνση των θελόντων συγχωνεύσεων, οπότε πράγματι δημιουργούνται ισχυρές οικονομικές μονάδες, που στηρίζονται όμως όχι μόνο στο μέγεθός τους, αλλά κυρίως στην εκούσια συνεργασία των μελών τους και στο δίκαιο από τα μέλη αποφασιζόμενο διακανονισμό των εκατέρωθεν εισφορών στην περιουσία του νέου συνεταιρισμού. Αποτελεί ακόμη περιεχόμενο της κρατικής προστασίας των συνεταιρισμών η προστασία της επωνυμίας τους, η ίση με τις άλλες επιχειρήσεις δανειακή μεταχείρισή τους, η σύμφωνη με την πηγή προέλευσης των πλεονασμάτων τους φορολογική μεταχείρισή τους και τέλος η υποστήριξη και εξάπλωση της συνεταιριστικής εκπαίδευσης, ώστε και τα τρία ενδιαφερόμενα μέρη, συνεταιριστές, κρατικοί λειτουργοί, λοιποί πολίτες να ενημερωθούν και ορθά διδαχθούν και κατανοήσουν τη φύση, τη λειτουργία και τις αρχές του συνεταιριστικού κινήματος.

5) Αντίθεση με το άρθρο 17 περί ιδιοκτησίας του Συντάγματος:

Για το θέμα αυτό παραπέμπουμε σε προηγούμενο άρθρο που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό μας (12). Εδώ έχουμε να προσθέσουμε μόνο ένα ερώτημα: Όταν δύο συγχωνευόμενοι συνεταιρισμοί ή Ενώσεις, έχουν ο μien ένας τεράστιο ενεργητικό, ο δε άλλος παθητικό, αρκεί η εξίσωση των συνεισφερομένων μερίδων στην ονομαστική τους αξία, η οποία μάλιστα μπορεί να είναι μικρότερη για τον πρώτο συνεταιρισμό; Αποτελεί ή όχι αυτό απαλλοτρίωση ιδιοκτησίας χωρίς απαξίμωση;

Ελπίζουμε ότι το θέμα της ^{*}συνταγματικότητας των συγκεκριμένων διατάξεων του Ν. 1541) 85 θα προσεχθεί περισσότερο στην εφετειοκή εκδίκαση των υποθέσεων, γιατί διαφορετικά απειλούνται με διαστρέβλωση οι έννοιες - κλειδιά της όλης συνταγματικής προστασίας των συνεταιρισμών: αυτοδιοίκηση συνεταιρισμών και κρατική προστασία.

(11) Ο. π. σελ. 356 Συνεδρ. 23.1.75 Υποεπιτρ. Β'.

(12) Βλ. ο. π. σελίδα 34.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Ν. 1541)85

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΝΕΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ

Εκτός από τα προβλήματα που ανακύπτουν από τις αναγκαστικές συγχωνεύσεις, το διαχωρισμό σε τακτικά και ειδικά μέλη και τη με συνδυασμούς διεξαγωγή των αρχαιρεισιών στις συνεταιριστικές οργανώσεις, και που επανειλημμένα επισημάνθηκαν από το περιοδικό μας, και άλλα προβλήματα επισημαίνονται συνεχώς από συνεταιριστικούς κύκλους, συμφωνώντας και στα σημεία αυτά με παλαιότερη μελέτη της Εταιρίας Φίλων του Συνεργατισμού γύρω από τις διατάξεις του Ν. 1541)85. Τα κυριότερα είναι τα ακόλουθα:

★ Ο τρόπος λειτουργίας των ΚΟΠΕΑΣ, χωρίς νομική προσωπικότητα, στα πλαίσια των Ενώσεων και η διασύνδεσή τους με τις Κεντρικές Κλαδικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΚΣΕ) δεν είναι σαφώς καθορισμένα, με αποτέλεσμα να αναβάλλεται σαν ανέφικτη η σύστασή τους.

★ Η μη ίδρυση όμως των ΚΟΠΕΑΣ καθιστά προβληματική, αν όχι αδύνατη, την ίδρυση των αντίστοιχων ΚΚΣΕ, καθώς και τη μετατροπή σε ΚΚΣΕ των όσων Συνεταιριστικών Οργανώσεων λειτουργούν με άλλη μορφή, κατά τις διατάξεις 65 επ. του Ν. 1541)85, όπως π.χ. της ΚΥΔΕΠ.

★ Οι παραγωγοί για την αγρανάπαυση των αγρών τους καλλιεργούν τη μία χρονιά ένα είδος π.χ. δημητριακά, την επομένη άλλο π.χ. θαμθάκι. Κάθε χρόνο, επομένως, θα αλλάζουν μέλη οι ΚΟΠΑΣ και ΚΟΠΕΑΣ ή θα αλλάζουν ΚΟΠΑΣ και ΚΟΠΕΑΣ οι παραγωγοί;

★ Κατά το άρθρο 51 § 1 ν. 1541)85, ΚΚΣΕ μπορούν να ιδρυθούν μόνο κατά ορισμένο βασικό προϊόν. Κατ' αυτό τον τρόπο π.χ. η ΚΥΔΕΠ, που ήδη έχει υποδομή, οργάνωση και παράδοση στο συνεταιριστικό χώρο σε πολλά προϊόντα, μετατρέπεται σε ΚΚΣΕ μόνο δημητριακών, οσπρίων και ζωοτροφών (66 § 3 εδ. α ν. 1541/85), εγκαταλείποντας αναγκαστικά τις άλλες της δραστηριότητες (θαμθάκι, σπόροι κλπ.) τις οποίες θα πρέπει να συσταθούν άλλες ΚΚΣΕ για να τις αναλάβουν. Προκύπτει επομένως διάσπαση και όχι συνένωση των συνεταιριστικών δυνάμεων.

★ Ανταγωνισμοί ενδέχεται με μεγάλη πιθανότητα να προκύψουν από τις επάλθληδες δραστηριότητες Ενώσεων και ΚΚΣΕ, αφού και οι δύο έχουν μεταξύ των άλλων ως σκοπό τους τη διακίνηση, διαφήμιση και εμπορία των προϊόντων και τον εφοδιασμό των ίδιων μελών (άρθρ. 49 παρ. 2 εδ. α, β και 52 παρ. 2 εδ. β, γ ν. 1541/1985).

★ Η μη συμμόρφωση πολλών Ενώσεων με τις διατάξεις του Ν. 1541)85 για αναγκαστική συγχώνευσή τους με τις άλλες Ενώσεις του Νομού και προσαρμογή των καταστατικών τους σύμφωνα με το νόμο, που είχε σαν αποτέλεσμα την εμπλοκή τους σε δικαστικούς αγώνες, καθιστά αμφίβολη για μακρύ χρονικό διάστημα τη νόμιμη συμμετοχή τους στις διαδικασίες μετατροπής των διαφόρων Κοινοπραξιών, Κεντρικών Ενώσεων κλπ. στις οποίες συμμετέχουν, στις νέες μορφές, που επιβάλλουν γι' αυτές οι διατάξεις των άρθρων 63 επ. ν. 1541)85, και επομένως καθιστούν προβληματική και την ίδια τη μετατροπή.

★ Η συγχώνευση Ανωνύμων Συνεταιριστικών Εταιρειών (ΑΣΕ) με Συνεταιριστικούς Οργανισμούς (ΣΟ) που προβλέπει το άρθρ. 58 παρ. 11 του ν. 1541)85 είναι σχεδόν ανέφικτη, αφού για να επιτευχθεί αυτή θα πρέπει, είτε να αναγκαστούν οι ΑΣΕ να περιορίσουν τις δραστηριότητές τους, για να μπορέσουν να συγχωνευθούν σε ΣΟ των ίδιων με αυτές σκοπών, αφού σκοποί ΑΣΕ και ΣΟ δεν είναι πιθανό να συμπέσουν σε όλη τους την έκταση, είτε, για να παρακαμφθεί το παραπάνω μειονέκτημα, να προθούν χρονικά πρώτες στη σύσταση ΣΟ ακριβώς αντιστοίχων σκοπών και να μεταθιγασθούν στις Ενώσεις Συνεταιρισμών - μέλη τους, όλες οι μετοχές των άλλων τους μελών, αφού μόνο Ενώσεις μπορούν να συστήσουν ΣΟ (58 παρ. 1 ν. 1541/85).

Οποιαδήποτε όμως από τις παραπάνω λύσεις, και εάν γίνει κατορθωτή, θα έχει ως αποτέλεσμα την αναχαίτιση ή περιορισμό της σημαντικής για την εθνική οικονομία δραστηριότητας των ΑΣΕ για μακρύ χρονικό διάστημα.

Προκύπτει λοιπόν από τα παραπάνω, ότι η αλλαγή της αγροτικής συνεταιριστικής δομής δεν συνδέεται με την αγροτική και συνεταιριστική πραγματικότητα και προκαλεί δυσχέρειες στην οικονομική δραστηριότητα των συνεταιρισμών, χωρίς να διαφαίνονται μελλοντικά έστω πλεονεκτήματα ισχυροποίησης και εύρυθμης λειτουργίας των συνεταιριστικών οργανώσεων.

*

**

Σχετικά με τα παραπάνω πληροφορούμαστε ότι με υπόμνημα της ΠΑΣΕΓΕΣ τον Οκτώβριο 1986, ζητήθηκε από τον Υπουργό Γεωργίας να γίνουν αρκετές τροποποιήσεις, κυρίως στα σημεία εκείνα που υπάρχουν *αναγκαστικές διατάξεις* από την εφαρμογή των οποίων δημιουργούνται ανυπέροβλητα προβλήματα σε μια πραγματική κατάσταση με ιστορία και επιτεύγματα 70 περίπου χρόνων. Και είναι προς τιμήν της ΠΑΣΕΓΕΣ ότι στο υπόμνημα τονίζεται ότι: «σε καμιά χώρα του κόσμου και σε καμιά εποχή δεν αναπτύχθηκε συμμετοχικός θεσμός με νόμους. Πιστεύουμε ότι το συνεταιριστικό κίνημα στη χώρα μας, ως κατ' εξοχή συμμετοχικός θεσμός, πρέπει, όπως αποδείχτηκε και στην πράξη, να αφηθεί να λειτουργήσει ελεύθερα, χωρίς δεσμευτικές διατάξεις και επιβολή του τρόπου οργάνωσής του, γιατί μονάχα έτσι θα μπορέσει να ξεπεράσει με τη δική του δυναμική τα προβλήματα που σήμερα εξ αντικειμένου παρουσιάζονται σ' αυτό».

Η ΠΑΣΕΓΕΣ εκτιμώντας την κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε, μετά 1½ χρόνο άκαρπης προσπάθειας υλοποίησης του Ν. 1541)85 διαπιστώνει και προτείνει τροποποιήσεις πολλών διατάξεων: α) που κρίνονται αναγκαίες για τη διενέργεια αρχαιρεσιών στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις και β) άλλες που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση του νόμου. Και επισημαίνεται ότι:

«Στο σημερινό αδιέξοδο, που έχει οδηγηθεί η υλοποίηση του νόμου με ορατούς τους κινδύνους, που προαναφέραμε, πιστεύουμε ότι οι παραπάνω ουσιαστικές τροποποιήσεις, που προτείνουμε, συμβάλλουν θετικά στην ουσιαστική απεμπλοκή των διαδικασιών και στην ταχύτερη υλοποίηση του νόμου και στην αφομοίωση της φιλοσοφίας του από το συνεταιρισμένο κόσμο».

Σχετικά ανακοινώθηκε από τον Υπουργό Γεωργίας κ. Γ. Ποττάκη, μετά τη συζήτηση του θέματος στο υπουργικό συμβούλιο της 28-11-1986, ότι αποφασίστηκε η τροποποίηση του νόμου (βλ. ειδησεογραφία εφημερίδων 29-11-86) σε διάφορα σημεία.

ΆΛΛΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

• Τήρηση μητρώου και ειδικών φακέλλων των αγροτικών συνεταιρισμών

Στο ΦΕΚ 206)9.12.1985 (τ. Α) είχε δημοσιευθεί το Π.Δ. 590)1985 για την τήρηση μητρώου και ειδικών φακέλλων των αγροτικών συνεταιρισμών, σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ. 2 του Ν. 1541)1985. Στο Π.Δ. αυτό, έγιναν διορθώσεις σφαλμάτων, που δημοσιεύτηκαν στο ΦΕΚ 5)22.1.1986 (τ. Α.).

• Ο ν. 1644

Ο ν. 1644)1986 «Ρύθμιση ειδικών εποικιστικών θεμάτων και άλλες διατάξεις στις συνεταιριστικές διατάξεις του οποίου (άρθρα 32 και επόμενα) αναφερθήκαμε στο Τεύχος μας 3 σελ. 158, δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ (τ. Α.) 131)1986 και στάλθηκε από την ΠΑΣΕΓΕΣ στις Ενώσεις και Κεντρικές Ενώσεις Συνεταιρισμών για να τον γνωστοποιήσουν στα μέλη τους.

• Ο ν. για τους Αστικούς Συνεταιρισμούς

Ψηφίσθηκε από τη Βουλή ο παραπάνω νόμος. Σχετικά με τις διατάξεις του θα ασχοληθούμε στο προσεχές τεύχος μας.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΛΗΠΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Η ταχυδρόμηση των τευχών μας γίνεται έπειτα από έλεγχο (1 τεύχος κάθε τρίμηνο). Τυχόν μη παραλαβή οφείλεται σε τοπικές συνθήκες.

Σε περίπτωση μη παραλαβής τεύχους παρακαλούμε να μας το ζητάτε με επιστολή σας.

(Το 1ο τεύχος έχει εξαντληθεί).

Θ Ε Σ Ε Ι Σ — Α Π Ο Ψ Ε Ι Σ

ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΦΙΛΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Επιδίωξη των πολιτικών κομμάτων στη χώρα μας ήταν από παλαιότερα ο προσεταιρισμός συνεταιριστικών στελεχών και ο επηρεασμός της συνεταιριστικής κίνησης για την εξασφάλιση υπόθαβρου στο οργανωμένο συνεταιριστικό κίνημα.

Η τάση αυτή έγινε εντονότερη μετά την ψήφιση του Ν. 1541/85 και την καθιέρωση εκλογικών συνδυασμών στην ανάδειξη των Διοικήσεων και αντιπροσώπων Συνεταιριστικών Οργανώσεων με αναλογική εκπροσώπηση.

Όλη όμως αυτή η προσπάθεια της πολιτικοκομματικοποίησης δημιουργεί διενέξεις μεταξύ των μελών και αποδυναμώνει την εσωτερική συνοχή του Συνεταιρισμού, τόσο απαραίτητη για τη συνεταιριστική ανάπτυξη.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Οι συνεχείς παρεμβάσεις του Κράτους στους Συνεταιρισμούς και ο σφιχτός εναγκαλισμός τους, που αντί για προστασία προκαλεί ασφυξία, έχουν δώσει ευρύτερα την εντύπωση ότι οι Συνεταιρισμοί αποτελούν δημόσιους οργανισμούς.

Αυτή η εντύπωση δεν επικρατεί μόνο σε απλούς πολίτες αλλά και σε επιστήμονες υψηλού επιπέδου. Έτσι, μιλώντας σε δημοσιογράφο της ΕΡΤ στις 26.10.86, ο Καθηγητής Οικολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου κ. Μάργαρης είπε:

«Δουλεύουμε μόνο για το Δημόσιο φορέα, δηλαδή το Κράτος, τους Συνεταιρισμούς, τους ΟΤΑ κλπ.».

Και τα μεν πολιτικά κόμματα τη δουλειά τους κάνουν. Αλλά οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις δεν πρέπει να πέφτουν σ' αυτή την παγίδα. Ο Συνεργατισμός έχει τις δικές του αρχές και τη δική του πολιτική για την ανάπτυξή του. Επιτυχία λοιπόν της συνεταιριστικής ηγεσίας πρέπει να θεωρείται η επιβολή της συνεταιριστικής πολιτικής στα πολιτικά κόμματα και όχι η υπεισέλευση του κομματικού ανταγωνισμού στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις και η ρυμούλκηση τους σ' αυτόν.

Τώρα που εν όψει των προσεχών εκλογών στους Συνεταιρισμούς τα πολιτικά κόμματα εξαγγέλλουν αναμέτρηση των δυνάμεών τους μέσα σ' αυτούς, οι γρήγορες της συνεταιριστικής κίνησης έχουν χρέος ν' αντιδράσουν.

Θα το επαναλάβουμε μία ακόμη φορά ότι οι Συνεταιρισμοί είναι ιδιωτικοί φορείς. Είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, όπως π.χ. οι Ανώνυμες Εταιρίες, αλλά με σημαντικές διαφορές από αυτές.

Πραγματικά όμως διερωτώμαστε: Θα παύσουμε για τη φυσιογνωμία των Συνεταιρισμών επιμένοντας στην προβολή της νομικής τους υπόστασης όταν το Κράτος τους μεταχειρίζεται σαν δημόσιους οργανισμούς; Οι εντυπώσεις που δημιουργούνται στο ευρύ κοινό δεν είναι τυχαίες.

ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Παλαιότερα είχε καταβληθεί προσπάθεια για την οργάνωση Συνεταιρισμών με περιφέρεια περισσότερα του ενός χω-

ριά, ώστε να σχηματιστεί η αναγκαία παραγωγική βάση για τη δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας προϊόντων.

Με αυτή τη βάση δημιουργήθηκαν κυρίως συνεταιρικά ελαιοεργεία, αλλά και άλλες συνεταιριστικές εγκαταστάσεις.

Ο Ν. 1541)85, απαγορεύοντας τη λειτουργία δεύτερου Συνεταιρισμού στην ίδια περιφέρεια, υποχρεώνει σε συγχώνευση των παραπάνω Συνεταιρισμών με τους άλλους της έδρας του και τη διαγραφή συνεταιρίων κατοίκων άλλων χωριών, που αποξενώνονται έτσι από περιουσιακά τους δικαιώματα, τα οποία περιέρχονται δ ω ρ ε ά ν στο Συνεται-

ρισμό της έδρας, αφού δέβαινα οι εγκαταστάσεις δεν μπορούν να ξηλωθούν και να τεμαχιστούν.

Αρκετές τροποποιήσεις έγιναν στο άρθρο 4 του Ν. 1541)85 χωρίς να επιλύσουν το παραπάνω σοβαρό πρόβλημα, που προκαλεί αναταραχή και διαμάχες στους Συνεταιρισμούς. Είναι καιρός, νομίζουμε, ο κ. Υπουργός Γεωργίας να δώσει λύση, εξαιρώντας τους ολίγους άλλωστε Συνεταιρισμούς αυτής της κατηγορίας, από την υποχρεωτική συγχώνευση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο
της Εταιρείας των Φίλων Συνεργατισμού
εύχεται σ' όλα τα μέλη της,
στους αναγνώστες του περιοδικού
και σ' όλους τους συνεταιριστές

ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ - ΕΙΡΗΝΙΚΟ

ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΡΟΝΟ

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΙΑΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ

(Συνέχεια από το 2ο τεύχος, σελ. 127)

1^η Περίοδος

1. Επιζήτηση συνεργασίας με ΠΑΣΕΓΕΣ για τη διαμόρφωση κοινών απόψεων στη μελετώμενη τροποποίηση της συνεταιριστικής νομοθεσίας.

2. Υπόμνημα και άμεση επαφή με τον Υπουργό Παιδείας για την ανάπτυξη των Σχολικών Συνεταιρισμών, την επανασύσταση της Κεντρικής Επιτροπής Σχολικών Συνεταιρισμών, τον εμπλουτισμό των διδακτικών βιβλίων Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης με θέματα συνεταιριστικού ενδιαφέροντος και τη σύσταση έδρας Συνεταιριστικής Οικονομίας σε όλες τις Γεωπονικές, Δασολογικές, Οικονομικές και Νομικές Ανώτατες Σχολές.

3. Σύσταση Επιτροπής και εκπόνηση Σχεδίου Νόμου «Περί Συνεταιρισμών» και αποστολή σ' όλους τους αρμόδιους παράγοντες. Μέλη της Επιτροπής οι Δημ. Πάνος, Γιάν. Στρογγύλης, Αριστ. Κλήμης και Αγ. Μιχαηλίδης.

Το σχέδιο ταχυδρομήθηκε στα μέλη της Εταιρείας, στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, τ' αρμόδια Υπουργεία και λοιπούς αρμόδιους παράγοντες.

Το σχέδιο έτυχε γενικότερης αναγνώρισης και εκτίμησης απ' όλους τους ειδικούς περί τα συνεταιριστικά για την πληρότητα των διατάξεων, τη νομοτεχνική διατύπωση και τη δημοκρατική φιλελεύθερη δομή του στο πλαίσιο της δημιουργίας ανεξάρτητης συνεταιριστικής οργάνωσης, με ολοκληρωμένη εισηγητική έκθεση.

4. Οργάνωση τιμητικής εκδήλωσης στην αίθουσα της Αρχαιολογικής Εταιρείας στη μνήμη του μεγάλου δάσκαλου του Συνεργατισμού Θεόδωρου Τζωρτζάκη, με ομιλητές τους καθηγητές Αθαν. Ρουσόπουλο, Δημ. Λουκάτο, τον Πρόεδρο της Εταιρείας Δημ. Πάνο και το Γενικό Γραμματέα της ΠΑΣΕΓΕΣ Νικ. Κολύμβα.

5. Ενέργειες προς την ΠΑΣΕΓΕΣ για την ανασύσταση της Κεντρικής Επιτροπής Σχολικών Συνεταιρισμών.

6. Ενέργεια προς την Αγροτική Τράπεζα για την ενίσχυση των σκοπών της Εταιρείας. Σχετικά εκδόθηκε η 53904) 1977 εγκύκλιός της.

7. Υπόμνημα και ενέργειες προς το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών για την έναρξη στο σχετικό πρόγραμμα μεταπτυχιακής επιμόρφωσης στα θέματα Συνεταιριστικής Οικονομίας και Νομοθεσίας.

8. Συνεργασία με τους Πρυτάνεις Ανωτάτης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών και της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών για τη σύσταση ειδικών εδρών Συνεταιριστικής Οικονομίας. (Στη δεύτερη Σχολή υπήρξε θετικό αποτέλεσμα). Για το ίδιο θέμα συζήτηση με τον Υπουργό Παιδείας.

9. Οργάνωση δημόσιας συζήτησης στην αίθουσα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος επί του κυβερνητικού ΝΣ για τους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς με την παρουσία του Υφυπουργού Γεωργίας και εκπροσώπων πολιτικών κομμάτων και ομιλητές τους Αγ. Μιχαηλίδη και Γιάν. Στρογγύλη.

Συμμετοχή της Εταιρείας σε συσκέψεις για το ίδιο θέμα της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Γεωπόνων και του Συλλόγου Επιστημονικού Προσωπικού της ΑΤΕ.

10. Επαφή και ενημέρωση όλων των πολιτικών κομμάτων για τις σφαλερές και ατελείς διατάξεις του Ν) Σ. Πρέπει να σημειωθεί, ότι κατά τη συζήτηση του Ν) Σ στη Βουλή έγινε εκτεταμένη συζήτηση πάνω στις απόψεις της Εταιρείας.

11. Συμμετοχή στη δημόσια συζήτηση του Κέντρου Συλλογικής Οικονομίας (CIRIEC) για τους Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς.

12. Ενέργειες και συσκέψεις με Υπουργείο Εμπορίου και Εργασίας, Ινστιτούτο Προστασίας Καταναλωτών, ΓΣΕΕ, ΕΚΑ, ΑΔΕΔΥ, για την οργάνωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών.

13. Εκπόνηση και έκδοση μελέτης για την έννοια, μορφή και ιστορική εξέλιξη του θεσμού της Εποπτείας Συνεταιρισμών από τον Πρόεδρο της Εταιρείας κ. Δημ. Πάνο και με δαπάνη του. Ταχυδρομήθηκε σ' όλα τα μέλη, αρμόδιους παράγοντες και πολιτικά κόμματα.

14. Συμμετοχή στις Γενικές Συνελεύσεις ΠΑΣΕΓΕΣ, ΟΣΥΓΟ και Συνεταιρισμού «Καταναλωτής».

Δ' Περίοδος

1. Παραχώρηση του ξενόγλωσσου τμήματος της Βιβλιοθήκης της Εταιρείας (από δωρεά οικογενείας Θεόδ. Τζωρτζάκη) στη Βιβλιοθήκη της ΠΑΣΕΓΕΣ για ευρύτερη χρησιμοποίηση.

2. Σύνδεση με τη Γενική Επιτροπή Γεωργικών Συνεταιρισμών της Ε.Ο.Κ. (COGECA).

3. Επεξεργασία και διατύπωση απόψεων επί του Ν) Σ Υπουργείου Εμπορίου για την οργάνωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών και αποστολή σχετικού υπομνήματος προς όλους τους αρμόδιους παράγοντες και τα πολιτικά κόμματα.

4. Ενέργειες προς την ΠΑΣΕΓΕΣ για την έκδοση βιβλίων και μελετών συνεταιριστικού περιεχομένου.

5. Συνέχεια ενεργειών προς ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ για την ανάληψη πρωτοβουλιών ίδρυσης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών.

6. Συμμετοχή στο Διεθνές Συμπόσιο Αμπελακίων με ομιλητές τους Πρόεδρο και Γενικό Γραμματέα της Εταιρείας Δ. Πάνο και Γ. Στρογγύλη.

Ε' Περίοδος

1. Ενέργειες προς το Δήμο Αθηναίων για την ονομασία δρόμων της πρωτεύουσας με επώνυμα επιφανών συνεταιριστών.

2. Συνέχεια ενεργειών προς το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών για την καθιέρωση υποτροφιών σε μεταπτυχιακές σπουδές για ειδικευση στα θέματα συνεταιριστικής οικονομίας και νομοθεσίας.

3. Ενέργειες προς την Εταιρεία των Φίλων του Λαού για ένταξη στη σειρά ομιλιών της και θεμάτων συνεταιριστικού περιεχομένου.

4. Διατύπωση και υποβολή υπομνήματος πάνω στο θέμα των ομάδων παραγωγών της ΕΟΚ.

5. Συμμετοχή στη σύσκεψη Εταιρείας Αγροτικής Οικονομίας σε συνεταιριστικά θέματα με ομιλήτη τον Γεν. Γραμματέα.

6. Επαφή με νέο Υπουργό Γεωργίας, συζήτηση και επίδοση υπομνήματος σχετικού με τα επίκαιρα συνεταιριστικά θέματα.

7. Αντίκρουση πορίσματος ανώνυμης Επιτροπής Υ.Γ. για δυσμενή παρουσίαση της γεωργικής συνεταιριστικής ανάπτυξης.

8. Συμμετοχή στο συνέδριο Κοινοπραξίας Αυστριακής Συλλογικής Οικονομίας με ομιλήτη το μέλος της Εταιρείας Σωτ. Αγαπητίδη.

9. Επεξεργασία και υποβολή υπομνήματος επί του Ν) Σ για την αποκατάσταση της δημοκρατικής λειτουργίας των Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

10. Οργάνωση ειδικής σύσκεψης με θέμα «Λειτουργικές Αρχές των Συνεταιρισμών» με συμμετοχή Καθηγητών Ανώτατων Σχολών, Συνεταιριστών, Ειδικών Επιστημόνων.

11. Μελέτη και υποβολή αναλυτικού υπομνήματος επί του θέματος της συμμετοχής των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων στη διακίνηση των αγροτικών προϊόντων και διάθεση μέσω των Κεντρικών Λαχαναγορών και καταστημάτων σε αστικά κέντρα.

12. Υπόμνημα στον Πρωθυπουργό και τους αρμόδιους Υπουργούς για την α π ο φ υ γ ή δ ι α σ π α σ η ς της συνεταιριστικής νομοθεσίας.

13. Συνέχεια ενεργειών προς τον Υπουργό Εργασίας για την υποβοήθηση ανάπτυξης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών.

14. Μελέτη και υποβολή σχετικού υπομνήματος επί του Ν) Σ για την ίδρυση Γεωργικών Βιομηχανιών από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

15. Ομοίως σχετικά με την ίδρυση αγροτικών εταιρειών λαϊκής βάσης.

16. Παράσταση στη Διοίκηση της ΠΑΣΕΓΕΣ για την ανεύθυνη οργάνωση σεμιναρίων συνεταιριστικής μόρφωσης από το ΕΛΚΕΠΑ, ενώ αυτά πρέπει να οργανώνονται από την ίδια, που διατηρεί Συνεταιριστική Σχολή και διαθέτει συνεταιριστικά στελέχη.

ΣΤ' Περίοδος

1. Άμεση κινητοποίηση της Εταιρείας με την κυκλοφορία Ν) Σ για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Μελέτη και επεξεργασία των διατάξεων σε σειρά συνεδριάσεων και διατύπωση αναλυτικού υπομνήματος με επισημάνσεις κατ' άρθρο. Αποστολή αναλυτικού υπομνήματος στον Υπουργό Γεωργίας με ενημέρωση και των συναρμοδίων Υπουργών, των πολιτικών κομμάτων, της ηγεσίας της συνεταιριστικής κίνησης και των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ανώτερου Βαθμού. Αντίτυπα ταχυδρομήθηκαν και στα μέλη της Εταιρείας. Ο κ. Υπουργός Γεωργίας κατά την αναμόρφωση του Ν) Σ έλαβε υπόψη τις νομοτεχνικές επισημάνσεις μας και ελάχιστες ουσιαστικές. Μετά την κατάθεση του Ν) Σ στη Βουλή προς ψήφιση έγινε νέα επεξεργασία του τελικού κειμένου και διατυπώθηκαν οι σχετικές παρατηρήσεις με αναλυτικό υπόμνημα στη Βουλή, αρμόδιους Υπουργούς, πολιτικά κόμματα και την ΠΑΣΕΓΕΣ. Αν είχε πραγματοποιηθεί η συνεργασία που επιζητήσαμε με την τελευταία, θα ήταν κατορθωτή η επίτευξη αρκετών βελτιώσεων στο Ν) Σ.

2. Αποστολή υπομνήματος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Στρασβούργου επί της

συζήτησης 13.4.1983 για την Ελληνική Συνεταιριστική κίνηση.

3. Αντίκρουση στοιχείων υποτιμητικών για τη γεωργική συνεταιριστική κίνηση στην εισηγητική έκθεση του Ν)Σ για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς.

4. Υπόμνημα στον κ. Πρόεδρο της Κυβέρνησης για την ορθή αντιμετώπιση των μεταβολών νομοθεσίας σε όλες τις κατηγορίες των Συνεταιρισμών.

5. Μελέτη του Ν)Σ για τους Αστικούς Συνεταιρισμούς, σύνταξη και αποστολή αναλυτικού υπομνήματος σ' όλους τους αρμόδιους.

6. Ενέργειες προς την ΕΡΤ για την οργάνωση ειδικών εκπομπών με ενημέρωση και συζητήσεις πάνω στα θέματα του Συνεργατισμού. Δυστυχώς σε σχετική εκπομπή αγνοήθηκε η Εταιρεία.

7. Μελέτη Π.Δ. 17) 1984 για τους Οικοδομικούς Συνεταιρισμούς και αποστολή σχετικού υπομνήματος στον κ. Υπουργό Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

Και η σχετική περιληπτική έκθεση του Δ.Σ. της Εταιρείας κλείνει με τα ακόλουθα:

Θεωρήσαμε αναγκαίο να εκθέσουμε περιληπτικά τις δραστηριότητες της Εταιρείας κατά την πρώτη δεκαετία λειτουργίας της.

Χάρis στην ενίσχυση ορισμένων Κεντρικών Γ.Σ.Ο. και Συνεταιριστικών Εταιρειών, της ΑΤΕ, της οικογένειας Θεοδ. Τζωρτζάκη και μικρότερων δωρεών μερικών μελών, κατώρθωσε να καλύψει η Εταιρεία τις λειτουργικές της δαπάνες. Η Διοίκησή της εκφράζει γι' άλλη μια φορά τις ευχαριστίες προς όλους κι εύχεται να συντρέξουν το έργο της κι άλλοι ενισχυτές.

Πρέπει να ομολογηθεί ότι οι δραστηριότητες της Εταιρείας και τα επιτεύγματα θα ήταν μεγαλύτερα αν είχε τύχει της σφειλομένης ανταπόκρισης συνεργασίας από την ηγεσία της συνεταιριστικής κίνησης, την οποία συνεχώς θα επιδιώκει και της συναντίληψης των αρμόδιων κρατικών παραγόντων. Μόνο έτσι μπορούμε να οδηγηθούμε σε αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των θεμάτων που αφορούν την ανάπτυξη και πρόοδο των Συνεταιριστικών Οργανώσεων και αντιμετώπιση των αντιδράσεων που εκδηλώνονται άμεσα ή έμμεσα εναντίον τους και των νομοθετικών ή εξωτερικών παρεμβάσεων που οδηγούν στην αλλοίωση του πνεύματος και των ορθών κατευθύνσεων του ελεύθερου συνεργατισμού.

Μέσα στο χώρο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας που ανήκει και δραστηριοποιείται με τις ελευθεριότητες των μελών του, ο Συνεταιρισμός πρέπει να παρამένει αδέσμευτος για ν' ανταγωνίζεται αποτελεσματικά και να καταδεικνύει τις ωφελιμότητές του απέναντι στην απομικτή κερδοσκοπική δραστηριότητα. Μόνο έτσι και όχι με καταναγκασμό ή περιορισμό ούς διαμορφώνεται η συνεταιριστική συνείδηση, απαραίτητη για την επιτυχία των σκοπών του.

Η ορθή και υπεύθυνη συνεταιριστική εκπαίδευση και μόρφωση γενικότερα θα επιδράσει αποτελεσματικά στην πυκνωση των μελών και στην ορθή δραστηριοποίηση των στελεχών του για να οδηγείται σε επιτυχίες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας πιστεύει, ότι η εξακολουθητική λειτουργία της μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά σ' αυτές τις επιδιώξεις και γιαυτό εμφανίζεται περισσότερο αναγκαία σήμερα από τους λόγους που επέβαλαν την ίδρυσή της. Τα προβλήματα της συνεταιριστικής κίνησης είναι πολλά και μεγάλα.

Επαυξάνονται όμως μέσα στο πλατύτερο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπου χαράζονται νέες κατευθύνσεις και οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις αναπτύσσουν ποικιλόμορφες δραστηριότητες. Οι αντιδράσεις κατά των Συνεταιριστικών Οργανώσεων αυξάνονται και παράλληλα εμφανίζονται τάσεις αλλοιώσεων που απομακρύνουν το συνεργατισμό από τον ελεύθερο δημοκρατικό χώρο.

Η συνεταιριστική οργάνωση των καταναλωτών, που αποτελεί το ισχυρότερο όπλο αξιοποίησης του εισοδήματος των φτωχότερων βιοπαλαιστών και αποτελεσματική αντίδραση κατά των οργανωμένων μονοπωλίων που πληθαίνουν στον ορίζοντα, προσπαθώντας να καταπνίξουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό των ασθενέστερων, εξακολουθεί να είναι ασήμαντη στη χώρα μας και πρέπει να προωθηθεί με γρηγορότερο ρυθμό για να λειτουργήσει σωστά το κύκλωμα παραγωγής - κατανάλωσης και να συρρικνωθεί η στρατιά των μεσαζόντων.

Εκφράζοντας τις θερμές ευχαριστίες προς όλους που συνέδραμαν υλικά και ηθικά το έργο της Εταιρείας, το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί, ότι αποτελεί χρέος όλων εκείνων που γαλουχήθηκαν στα νόματα του Συνεργατισμού και ιδιαίτερα των νεότερων να πυκνώσουν τις γραμμές της Εταιρείας και με το ενεργό ενδιαφέρον τους να προσφέρουν κάθε δυνατή βοήθεια στο σκοπό της. Από το ενδιαφέρον όλων των συνεταιριστών και των Συνεταιριστικών Οργανώσεων και το οφειλόμενο χρέος προς το ευγενικό ιδεώδες του ελεύθερου Συνεργατισμού εξαρτάται και η μεγαλύτερη προσφορά της Εταιρείας στο χώρο του (4).

(4) Αυτά τόνιζε το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας κατά το τέλος της πρώτης δεκαετίας της. Το αποτελούσαν οι: Δημ. Πάνος, Πρόεδρος - Κων)νος Δραγώνας, Αντιπρόεδρος - Γιαν. Στρογγύλης, Γεν. Γραμματέας - Νικ. Πατρίκιος, Ταμίας - Ανδρ. Σιδρόπουλος μέλος - Βαρ. Δημητριάδη - Λαμπροπούλου, μέλος.

«ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ»

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΛΑΙΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (Συν. Π.Ε.)

Ιδρύθηκε το 1949 - Έδρα ΑΘΗΝΑ

ΜΕΛΗ: 62 ΕΝΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ελαιοπαραγωγικών περιοχών που περιλαμβάνουν το 90% των ελαιοπαραγωγών της χώρας.

Η ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ, που συμπλήρωσε 36 χρόνια γόνιμης και δημιουργικής δραστηριότητας, είναι η μεγαλύτερη, η πιο δυναμική και εξειδικευμένη μονάδα στην αξιοποίηση των ελαιοκομικών προϊόντων στο χώρο της Ελλάδας και της Ευρώπης.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΜΑΝΩΛΗΣ ΓΑΒΑΛΑΣ

Γενικός Διευθυντής: ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΛΥΓΙΖΑΚΗΣ

Αναπλ. Γενικός Διευθυντής: Π. ΔΙΑΚΟΥΜΑΚΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1985

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

	Δρχ.
Αξία ακινήτων - Εγκαταστάσεων - Δεξαμενών κλπ.	4.840.918.000
Συμμετοχές - Επενδύσεις	60.180.831
Αξία εμπορευμάτων - υλικών	2.469.348.312
Απαιτήσεις εν γένει	5.382.317.210
Διαθέσιμα: Ταμείο - Καταθέσεις	269.736.165

ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Συνεταιρικά Κεφάλαια και Αποθεματικά	377.438.311
Υποχρεώσεις εν γένει	9.575.841.826
Ο ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ χρήσεως 1985	13.093.683.000
Σύνολο ανεκκαθάριστων ωφελειών χρήσεως	1.749.468.766
Σύνολο εξόδων Διαχείρισεως - Διοικήσεως - Αποσβέσεις	1.929.732.538

Απασχολούμενο τακτικό προσωπικό 332.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

W. P. WATKINS «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ, ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ».
Έκδοση HOLYOAKE, Μάντσεστερ 1986, σελ. 168.

Αν δεν είναι μοναδικό, σίγουρα είναι σπάνιο να συναντάται συνεταιριστική εμπειρία 77 χρόνων, τόσο στην πράξη όσο και στην εκπαίδευση, συσσωρευμένη σε ένα πρόσωπο. Αυτή είναι η περίπτωση του W. P. WATKINS (Γουάτκινς) του συγγραφέα αυτού του βιβλίου για τις συνεταιριστικές αρχές. Ο Γουάτκινς υπήρξε Διευθυντής της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (1951-63) και μεταξύ άλλων είναι ο συγγραφέας της ιστορίας της για την περίοδο 1895 - 1970. Είναι ασφαλώς ένα από τα πλέον κατάλληλα πρόσωπα για την εξέταση και την επεξεργασία των συνεταιριστικών αρχών, αφού υπήρξε επίσης ο εισηγητής της Επιτροπής επανεξέτασης των συνεταιριστικών αρχών που παρουσίασε την εισήγησή της στο Συνέδριο της Βιέννης (1966). Ο χρόνος έκδοσης αυτού του βιβλίου είναι ο πιο κατάλληλος — αν και το αντικείμενο είναι ή θα έπρεπε να είναι μονίμου ενδιαφέροντος — μετά την απόφαση του τελευταίου Συνεδρίου της ΔΣΕ (Αμβούργο, Οκτώβριος 1984) να συγκροτηθεί Επιτροπή επανεξέτασης των συνεταιριστικών αρχών.

Στην εργασία του αυτή ο Γουάτκινς δεν επιδιώκει να αναδιατυπώσει τις αρχές που υιοθετήθηκαν το 1966, αλλά προχωρεί βαθύτερα στην επανεξέταση και επανατοποθέτηση του θέματος της φύσης των αρχών, κάνοντας σαφή διάκριση μεταξύ αρχών και πρακτικών κανόνων και εξετάζοντας κατά πόσο οι διάφοροι πρακτικοί κανόνες συμφωνούν ή αποκλίνουν από τις αρχές. Το σύνολο των επτά αρχών που προτείνει διαφέρει ουσιαστικά από τις δύο προηγούμενες (του 1937 και του 1966) διατυπώσεις. Οι προτεινόμενες αρχές είναι:

1. Ένωση ή ενότητα	5. Ελευθερία
2. Οικονομία	6. Υπευθυνότητα ή λειτουργία
3. Δημοκρατία	7. Εκπαίδευση
4. Ισοτιμία	

Προηγούμενη αναφορά του Γουάτκινς σε αυτές τις επτά αρχές στα Κολλεγιακά Κείμενα του Κολλεγίου Λάμπωρ (1967) δείχνει ότι πολύς χρόνος έχει αφιερωθεί στην ενδελεχή επεξεργασία τους πριν να αποφασίσει την τελική διατύπωση και παρουσίασή τους.

Η ανάγνωση του βιβλίου του Γουάτκινς είναι κατά πρώτο μια πνευματική απόλαυση. Η αμίμητη ευχέρεια με την οποία κινείται ανά τον κόσμο με παραδείγματα, η ικανότητα να γεφυρώνει ιδέες της αρχαίας και της σύγχρονης εποχής και να τις συνυφαίνει με τις συνεταιριστικές ιδέες και η συνεχής αναφορά στις διάφορες κατηγορίες συνεταιρισμών, παρέχουν μια ικανοποίηση και μια θεβαιότητα ότι το άρωμα από όλα τα συνεταιριστικά λουλούδια έχει επιλεγεί και παρουσιαστεί με σαφή και συνεκτικό τρόπο από έναν αληθινό οπαδό του διεθνούς χαρακτήρα του συνεργατισμού.

Η σημερινή διατύπωση των συνεταιριστικών αρχών (που υιοθετήθηκε από το Συνέδριο της ΔΣΕ στη Βιέννη το 1966) έχει εγείρει αμφισβητήσεις από διάφορες πλευρές. Ακόμη και στο Συνέδριο της ΔΣΕ του 1980 ο αείμνηστος Δρ. Λαϊντλω (LAIDLAW), τόνισε τις κύριες αδυναμίες που πηγάζουν από την αναγωγή πρακτικών κανόνων σε επίπεδο αρχών και από τη στήριξή τους κυρίως στους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, ενώ δεν παίρνονται επαρκώς υπόψη οι άλλες κατηγορίες συνεταιρισμών. Άλλοι, όπως ο Ντερός (DESROCHE) στην Επιθεώρηση Συνεταιριστικών Σπουδών (4/1980) άσκησαν εντονότερη κριτική αυτής της διατύπωσης. Φαίνεται ότι ωρίμασε ο καιρός για μια επανεξέταση της διατύπωσης των αρχών όχι με την έννοια μεταβολής της ουσίας, αλλά για την απομάκρυνση της

σύγχυσης. Σήμερα δεν είναι αρκετό να έχουμε ξεκαθαρισμένες τις αρχές και το πνεύμα του συνεργατισμού στο νου μερικών ειδικών στο αντικείμενο αυτό. Πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένες για τους απλούς ανθρώπους, τους πολιτικούς, αλλά και για τα δικαστήρια, ώστε να γίνεται αναφορά σ' αυτές κατά αναμφισβήτητο τρόπο. Πρέπει να συνειδητοποιηθεί ότι οι συνεταιριστικές κινήσεις οπουδήποτε έχουν ανάγκη από ξεκαθαρισμένη διατύπωση και επαρκή ερμηνεία, όπου να στηριχθούν ειδικότερα σε περιπτώσεις άμεσων ή έμμεσων εξωτερικών παρεμβάσεων.

Πρέπει να αναγνωρισθεί ότι οποιαδήποτε διατύπωση των συνεταιριστικών αρχών είναι επόμενο να συναντά αντιρρήσεις της μιάς ή της άλλης μορφής. Φαίνεται ότι διαφορετικές φιλοσοφίες έχουν εναγκαλισθεί τη συνεταιριστική ιδέα και την τοποθετούν στην κλίση του Προκρούστη για να τη διαμορφώσουν στα μέτρα τους. Έτσι ο στόχος της ΔΣΕ να προχωρήσει προς μία νέα διατύπωση δεν θα είναι εύκολος, δεδομένου ότι ίσης σημασίας είναι η διατήρηση της ενότητάς της.

Οι επτά αρχές που προτείνονται από τον Γουότκινς, όπως είναι διατυπωμένες, αντιστοιχούν προς τις «γενικές ιδέες» που αναφέρει ο Μύνκνερ (MUNKNER) στις οποίες υπάγει τη δική του διατύπωση ένδεκα αρχών. Για πρακτικούς λόγους δεν θα ήταν σκόπιμο να δημιουργηθεί μια νέα διάκριση σε γενικές ιδέες και αρχές. Αυτό που χρειάζεται ο μελετητής των συνεταιρισμών και ο συνεταιριστής, είναι μια εννοιολογικά περιεκτική συνοπτική διατύπωση της ίδιας της αρχής. Η ανάλυση περιεχομένου των αρχών μπορεί στη συνέχεια να δώσει τις λεπτομέρειες, τις αποκλίσεις που είναι αποδεκτές στην πράξη και τα όρια πέρα από τα οποία ο συνεταιριστικός χαρακτήρας εξαφανίζεται. Με αυτή την οπτική διαισθάνεται κανείς κάποιες αδυναμίες στη συνοπτική διατύπωση των αρχών που προτείνει ο Γουότκινς. Στην προσπάθειά του να δώσει μονολεκτικές διατυπώσεις, μερικές από τις λέξεις που έχουν επιλεγεί για να εκφράσουν αρχές, δεν μπορεί να λεχθεί ότι αφεαυτών αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένες ιδέες. Η αρχή της «οικονομίας» ως παράδειγμα δεν μπορεί άμεσα να συνδεθεί με το περιεχόμενο που ακολουθεί. Διατυπώσεις όπως «οικονομική αποτελεσματικότητα» (Μύνκνερ), έχουν πιο καθαρό περιεχόμενο, αλλά πάλι δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι σχετίζεται ειδικά με τους συνεταιρισμούς. Διατύπωση όπως «μη κερδοσκοπική λειτουργία» (COLOMBAIN) ανταποκρίνεται μερικά μόνο με το περιεχόμενο που δίνει ο Γουότκινς. Κάποιος καλύτερος όρος πρέπει επίσης να αναζητηθεί για την «υπευθυνότητα ή λειτουργία». Καμμία από τις λέξεις αυτές δεν υποδηλώνει αρχή ειδικά αναφερόμενη στους συνεταιρισμούς. Είναι ίσως ευκαιρία να λεχθεί ότι οι όροι «κέρδος» και «μέρισμα», που χρησιμοποιούνται σε αρκετές περιπτώσεις σε αναφορά στους συνεταιρισμούς, θα πρέπει να αντικατασταθούν από τους όρους «πλεονάσματα» και «επιστροφή» ή «ριστούρν» που δείχνουν καλύτερα την ειδική φύση των συνεταιρισμών. Προσπάθεια πρέπει να καταβληθεί να καθιερωθούν αυτοί οι όροι στη συνεταιριστική ορολογία.

Ένας μεγάλος αριθμός θεμάτων που ανακύπτουν από τη συνεταιριστική πράξη, εξετάζονται από τον κ. Γουότκινς και παρέχονται κατευθύνσεις για την κατάλληλη ερμηνεία τους. Όμως το θέμα της διανομής των αποθεματικών κατά τη διάλυση ενός συνεταιρισμού — πρωτοβάθμιου ειδικότερα — στο οποίο ο Καθηγητής Λαμπέρ (LAMBERT) έχει κάνει συχνή αναφορά τόσο στα κείμενά του (ANNALS OF PUBLIC AND COOPERATIVE ECONOMY 1966 No 2 και 3) όσο και στην ομιλία του στο Συνέδριο του 1966, χρειάζεται περισσότερη συζήτηση κατά την εξέταση της αρχής της ισοτιμίας. Ίσως μια λύση που συμβιβάζεται με την αρχή της ισοτιμίας θα ήταν να πιστώνονται τα πλεονάσματα στα επιμέρους μέλη, όπου αυτό είναι δυνατό, να θεωρούνται αυτά τα ποσά ως δανειακά κεφάλαια που ανήκουν στα συγκεκριμένα μέλη και να ορισθούν ως αδιανέμητα αποθεματικά όλα τα ποσά που δεν προέρχονται από τις συναλλαγές των μελών με την οργάνωσή τους. Σ' αυτά τα τελευταία ποσά μπορούν να προστεθούν εκείνα τα μέρη από τα πλεονάσματα που τα μέλη ηθελήμενα συμφωνούν να μεταφερθούν στα αδιανέμητα αποθεματικά. Δίκαιο είναι αυτά τα αποθεματικά να μη διανέμονται κατά τη διάλυση του συνεταιρισμού.

Επίσης το θέμα της πολλαπλής (σταθμισμένης) ψήφου σε πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, όπως οι γεωργικοί συνεταιρισμοί παραγωγής, στους οποίους τα μέλη θέτουν τη γη τους σε συνεταιριστική χρήση, θα έπρεπε να εξεταστεί από μια αυθεντία του επιπέδου του Γουότκινς. Το γεγονός ότι η σταθμισμένη ψήφος, μέχρι ενός περιορισμένου ορίου, εφαρμόζεται ήδη σε αρκετές χώρες, αποτελεί επαρκή αιτία για το συγγραφέα να το πράξει. Βέβαια, όπως σαφώς αναφέρει στον πρόλογό του, δεν είναι αναγκαίο να τα πει κανείς όλα αν θέλει να πει κάτι.

Είναι ασφαλώς προφανές, ότι ο αριθμός των γνωμών που μπορούν να διατυπωθούν ως προς τον αριθμό των αρχών και τη διατύπωσή τους μπορεί να είναι όσος και ο αριθμός εκείνων που έχουν τη διάθεση ν' ασχοληθούν με το θέμα. Ένας πρακτικός τρόπος για τη ΔΣΕ ίσως είναι η υιοθέτηση τόσο ενός συνόλου αρχών με συνοπτική διατύπωση, όσο και μιας ανάλυσης του περιεχομένου τους, στην οποία να παραπέμπουν. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι νέα θέματα και νέα (παλαιάς αφητηρίας) ερωτήματα συνεχώς ανακύπτουν — π.χ. η συμμετοχή του προσωπικού κλπ. — κι ότι όπως τόνισε ο Λαίηντλω, «ο μεγαλύτερος κίνδυνος που ξεπροβάλλει ενώπιον της συνεταιριστικής κίνησης στα περισσότερα μέρη του κόσμου είναι οι κακές σχέσεις με την παντοδύναμη κυβέρνηση». Η ΔΣΕ είναι η μόνη οργάνωση να προσφέρει τουλάχιστον ηθική βοήθεια στις εθνικές συνεταιριστικές κινήσεις που επιθυμούν να διατηρήσουν την αυτονομία τους. Μπορεί να πετύχει σ' αυτή την προσφορά της αν οι οργανώσεις μέλη της την ενισχύουν με τα αναγκαία μέσα.

Το μεγαλείο της παρουσίας των συνεταιριστικών αρχών από τον Γουότκινς έγκειται στη βαθιά φιλοσοφική και πραγματικά διεθνική αντιμετώπιση του συνεργατισμού. Διακρίνει τις απεριόριστες δυνατότητες συνεταιριστικής δράσης — οριζόντια και κάθετα — και τα ιδεώδη προς τα οποία πρέπει να στοχεύει ο συνεργατισμός. Το μήνυμά του προς του συνεταιριστές είναι: μείνετε πιστοί στην ουσία του συνεργατισμού, απομακρύνετε τα εμπόδια και συνεργασθείτε σε όλα τα επίπεδα αν επιθυμείτε να υπηρετηθείτε από τη συνεταιριστική ιδέα. Όπου τα συνεταιριστικά ιδεώδη προηγούνται άλλων ιδεωδών, ο σπόρος που έσπειρε ο κ. Γουότκινς θα έχει πέσει σε γόνιμο έδαφος. Εκείνο που φαίνεται βέβαιο είναι ότι αυτό το έργο γνώσης και σοφίας του Γουότκινς θα μελετηθεί και θα γίνετα αναφορά σ' αυτό κατ' επανάληψη. Θα υπηρετούσε το σκοπό του με τον καλύτερο τρόπο αν μεταφραζόταν σε άλλες γλώσσες, για να ωφελήσει το ευρύ κοινό των συνεταιριστών όλου του κόσμου.

Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

Ένκ θιέλιο του Αριστ. Ν. Κλήμη

Ψευδοφωνική παρουσίαση από τον Γ. ΒΑΛΕΤΑ

Οι χαμένες πατρίδες του Ελληνισμού εξοκολουθούν να απασχολούν την ιστορική μνήμη και να προσφέρουν στη λογοτεχνία μας πολύτιμο θεματικό υλικό. Μ' αυτόν τον τρόπο πλουτίζεται και παίρνει το βαθύτερο εθνικό της χαρακτήρα η λογοτεχνία της προσφυγιάς που εγκαινιάσανε και δοξάσανε μέσα στον μεσοπόλεμο οι μεγάλοι πρόσφυγες λογοτέχνες όπως ο Βενέζης με την «Αιολική γη», ο Κάντογλου με το «Αϊβαλί η πατρίδα μου», ο Κοσμάς Πολίτης με τον «Χατζηφράγκου», η Διδώ Σωτηρίου με τα

«Ματωμένα χρώματα» και άλλοι νεώτεροι ρομωδοί και χρονικγράφοι της μεγάλης καταστροφής.

Διαμορφώθηκε ένας νέος λογοτεχνικός τύπος που με διάφορες προσαρμογές και αποκλίσεις, πλησιάζει το λογοτεχνικό χρονικό, το μυθιστόρημα όπως το εννοούσε ο Σεφέρης ανάμεσα στον φανταστικό κόσμο του μύθου και το πραγματικό υλικό της ιστορίας στη βιομηχανική του όμως λεπτομερειακότητα. Κυριαρχεί το απομνημόνευμα, η αναπόληση. Η δύναμη του λόγου φωτίζει

περιστατικά, γεγονότα και παθήματα. Το ατομικό καθολικεύεται, συνδέεται με την τύχη της Εθνικής Ομάδας, γίνεται ραψωδία.

Στην εθνοπλαστική αυτή σειρά, έρχονται σήμερα να οριοθετήσουν τον δικό τους πρόλογο άλλοι τρεις πρόσφυγες λογοτέχνες: Ο συμπατριώτης και φίλος του Κόντογλου και Βενέζη, διακεκριμένος κεραμιστής, Πάνος Βαλοσαμάκης, ο Λέσβιος την καταγωγή μεγαλωμένος στη Μικρασία Αριστείδης Κλήμης και τέλος ο Γεώργιος Τσολίος από την Πέργαμο της Αιολίδας.

Τα τρία αυτά χρονικά της προσφυγιάς, γραμμένα με λογοτεχνική πνοή, κρατούν άσβεστο τον καύμό και τον πόνο των χαμένων πατρίδων και μεταδίδουν στόφια τη συγκίνηση από τα μαρτύρια και τα θάσανα του πιο δυναμικού Ελληνισμού που μεγαλούργησε, με το δημιουργικό του πνεύμα, στα μικρασιάτικα χώματα.

(Αναλύει στη συνέχεια το βιβλίο του Παν. Βαλοσαμάκη. Και συνεχίζει):

Της ίδιας σειράς, διαφορετικής όμως γραφής, είναι και το λογοτεχνικό χρονικό του Αριστείδη Κλήμη με τον τίτλο: «Λογοτεχνική σαίτα στον αργαλειό της Ιστορίας» και τον υπότιτλο: «Του 12/13, του διχασμού, της Μικρασίας, της προσφυγιάς».

Η λογοτεχνική διαπραγμάτευση παίρνει πολλές φορές διαλογική μορφή. Η ιστορία δίνει στο συγγραφέα το υλικό για να πλάσει το χρονικό της μεγάλης τραγωδίας του Ελληνισμού μέσα στην κρίσιμη καμογονική 10ετία 1912-1922, να τη συνθέσει με τέχνη, με αφηγηματική ζωντάνια και προπάντων με νηφάλια σαφέστατη αντικειμενικότητα. Τα ίδια προσόντα είχε δείξει ο συγγραφέας και στο προηγούμενο βιβλίο του που κυκλοφόρησε στα 1968, με τον τίτλο: «Από τα χειρόγραφα του Νικόλα Κουρουλιά: Ο γυιός του λεπρού», σελίδες εμνευσμένες από την πραγματικότητα των περασμένου αιώνα μέσα από το συμβολισμό των παραδόσεων και των θρύλων στα αιώνιά τους διδάγματα.

Η εξιστόρηση τώρα στο νέο του βιβλίο, αρχίζει από την χαραυγή της απελευθέρωσης των βαλκανικών πολέμων. Μερικά από τα κεφάλαια: Μνήμες από το Αϊβαλί και τα Μοσχονήσια - Περγαμηνά - Θυμήματα της Πόλης - Οραματισμοί και πάθη - Μερικά από το αρχείο του Ματέλιο - Ντροπές και συμ-

φορές - Ξεχείλισε το ποτήρι - Του διχασμού και της πείνας - Της προσφυγιάς τα θάσανα - Ερρίφθη ο κύβος - Το πάλεμα και το πέσιμο του Τούρκου - Τα μάτια μας τώρα στα σκλαβωμένα αδέρφια της Μικρασίας - Απρίλης, Μάης του '19 - Η κατάληψη της Μικρασίας, τα Ιωνικά και Αιολικά παράλια - Πνεύμα καταιγίδας - Το Αδραμύτι και ο Λεόντιος - Τα ζήτω του '21 και ο θρήνος του '22 - Οι σφαίρες - Οι κάλπες και τα σφαιρίδια.

Πολύ συγκινητικά είναι τα κεφάλαια: «Πνεύμα καταιγίδας», «Οι μπεχλιθάνιδες» (μια πολύ χαρακτηριστική ηθογραφική εικόνα).

Ο διάλογος ανάμεσα στον Κλεάνθη, που είναι πατριώτης γεμάτος ρομαντισμό και στον θετικιστή Αρίστο, δίνει στην παρουσίαση γεγονότων, προσώπων και καταστάσεων μια μοναδική σαφήνεια και ζωντάνια.

Σε κάθε σελίδα ξεχειλίζει ο πόνος μέσα στα μαρτύρια και κατατρεγμούς. Ο συγγραφέας έχει πλούσια βιώματα. Ιδιαίτερα μας συγκινεί ο γυρισμός στο ελληνικότατο Αδραμύτι, οι εντυπώσεις της Σμύρνης, οι εικόνες της επιβίωσης των προσφύγων στα βαπόρια, τα δεινοπαθήματα τους για να σωθούν από την καταστροφή.

Έξοχα διατυπωμένο είναι το κεφάλαιο «Δεν ανασταίνεται ο Χριστός απόψε» με τον ηρωικό παπά, που για να προλάβει επίθεση από τους Τσέτες, αναβάλλει τη νυκτερινή Ανάσταση στο χωριό της Ανατολής.

«Είχαν αφίσει πίσω τους, (τονίζει σε άλλη περίπτωση ο συγγραφέας περιγράφοντας τόπους και βουνά της Αιολικής γης) το νερόκινητο εργοστάσιο του Δαδιώτη και το μεγάλο μπαχτσέ του Κωφού. Οι εληές ασημένιες κάρτα από τις κητίδες του ανοιξιάτικου ήλιου. Το τοπίο ήμερο, γλυκό, μέχρι που φτάσανε στα θουβά Μιζάρια, τα τούρκικα νεκροταφεία. Ρεματιά, πανύψηλα πυκνά κυπαρίσσια. Νεκρικό μυστήριο πλανιόταν πάνω από τους τάφους. Κορδιοχτυπαύσαν εδώ οι χριστιανοί από τον φόβο των νεκρών και πιάτερο από τον φόβο της ενέδρας. Πολλές φορές είχαν γίνει ληστείες και φόναι εδώ κοντά. Για καλό και για κακό οι τρεις επιβάτες της ιταλικής κατεβήκανε, προχωρούσαν αραιά ο ένας από τον άλλο, κατοπτεύοντας πέρα δώθε, με τα όπλα στα χέρια. Ευτυχώς που και σήμερα τίποτα. Ένας - ένας ξαναεβήκανε πάλι, αντικρύσανε το Αδραμύτι. Ο λαός έλεγε: του Αδραμυτιού τα

κεραμύδια είναι χρυσά, από τη μια μεριά τρέχει μέλι και από την άλλη λάδι. Φτάσανε ήσυχα στο Αδραμύτι. Τράβηξε ο καθένας το δρόμο του... Ο παπάς πέρασε από την Κεντρική Αγορά με τον πελώριο πλάτανο. Ο δρόμος τον έφερε και προς το Μπαγίρ όπου γινόταν ο περίπατος των Ανδραμυτιανών...»

Η αφήγηση - περιγραφή, αναδρομή σε τόπους και χρόνους, συνεχίζεται μ' αυτό το

πνεύμα και χαρίζει στον αναγνώστη την ανάσα μιας ξεχωριστής, πολύ λεπτής συγκίνησης, που είναι ντυμένη με το χρυσό πέπλο της αναπόλησης.

Είναι βέβαιο ότι το νέο βιβλίο του Αριστείδη Κλήμη, δεν είναι ένα συνηθισμένο αφήγημα, αλλά αποτελεί ένα εθνικό συναίσθημα.

(Ραδιοφωνική ομιλία του Γ. ΒΑΛΕΤΑ στην ΕΡΤ 1, Κυριακή 16.11.86 ώρα 13.30').

Για το ίδιο βιβλίο του Αριστ. Κλήμη, η Λυκειάρχης - ποιήτρια

ΧΡ. ΧΑΤΣΗΓΙΑΝΝΙΟΥ γράφει:

Πάνω στον αργαλειό της ιστορίας, πάνω στο σπηλιό τόσων αιώνων ζωής, με επίκεντρο το 1912 - 22, η «Λογοτεχνική σαίτα» του Αριστ. Κλήμη, υφαίνει και κεντά, με έντονα, ανεξίτηλα χρώματα, τα έργα και τις ημέρες και τις νύχτες τις μελανές της ιστορίας της φυλής μας στην απέναντι Ανατολή. Στη Μικρασία, στην κοιτίδα του πανάρχαιου πολιτισμού, στη γη των πατέρων μας, στην καλλιέργηση πηγή των παραδόσεων μας και των θρύλων.

Υφαίνει με ακρίβεια και κεντά με ευθύνη. Με καυτή, λαλούσα σαίτα, φλεγόμενος ο ίδιος από πόθο ιερό, που μακρόχρονος τον πυρπολεί να εκφραστεί. Να εκφράσει τα ιδανικά μας, τους αγώνες μας, τα πρόσωπα ολοταχώς, το μεσουράνημα του άμετρου κλέους, τις δάφνες τις δοξαστικές, κι ακόμα, τη φοβερή μεταστροφή και τις δάφνες τις κατάπικρες και ματωμένες, που συγκλόνισαν την Οικουμένη. Τα φανερά και τα κεκαλυμμένα. Τις μηχανορραφίες των ισχυρών, τις προδομένες προσδοκίες μας, τα αδικαιολόγητα μα ωστόσο ανθρώπινα λάθη.

Η Ιστορία είναι η ίδια, η γνωστή σε όλους. Εδώ το ρόλο παίζει το υφάδι, η σαίτα. Το πώς μας τα παρουσιάζει, με τί χρώματα και σχήματα, ανάμικτα με συναισθημα, με κάποιες εμπειρίες, με προσωπικό πρίσμα. Με μαϊανδρους πανηγυρικούς, τεθλασμένες εθνικών ταλαντεύσεων, ρόμβους διχασμού, με ισότιμα οξείες και αιχμηρές τις δύο όψεις, και με κύκλους οδυρμών αδιεξόδων. Όλα με συνέπεια, με θαρραλέα ευθύτητα, με αξιοπρέπεια. Με το νυστέρι του έντεχνου λόγου του, σκύβει πάνω στα γεγονότα,

και τα τινάζει έξω απ' τη γη τους, με τη ρίζα. Σωστή, αμερόληπτη εργασία, από χρονική πλέον απόσταση.

Διαβάζοντας τις σελίδες της «Λογοτεχνικής σαίτας» του Αριστ. Κλήμη, ανεβαίνεις μαζί με τον συγγραφέα, όλη την κλίμακα των υψηλών μας επιπεύξεων. Μέσα στις λυρικές σελίδες της λευτεριάς της Λέσθου, σε συνεπαίρνει ένας νεανικός παλμός, λές πως γίνεσαι μια πνοή αυγινή, αδερφωμένου νότου και βορά, που ωθεί και προωθεί με ασπασμούς, τον εισερχόμενο «Αβέρωφ» στα δικά μας ύδατα, και πως μεταλαμβάνεις στο αγιασμένο ρίγος της εωθινής, ευλογημένης, ώρας εκείνου του Νοέμβρη.

Κι όταν φτάσεις στον εθνικό μας σπαραγμό, τόσος βόγγος βγαίνει απ' την ψυχή σου, που συλλογιέσαι, πως όσα δάκρυα παταμούς κι αν χύσει μετανουόσα η ανθρωπότης, δεν θα ξεπλύνει μια τέτοια φοβερή και — με τις αναλογίες — οικουμενική αμαρτία.

Και πανός και σέβεσαι, ακόμα πιο πολύ, τον πολύπαθο τούτο χώρο και θαυμάζεις το λαό μας, που σαν τον φοίνικα τινάχτηκε τόσο αποφασιστικά και τόσο περιλαμπρα, μέσα απ' τις στάχτες του.

Ας το διαβάσουν το βιβλίο ιδιαίτερα τα νέα παιδιά, η νεότης, που πρέπει και που οφείλει να ψηλώνει από μέσα.

Τέτοια αξιοσέβαστη και πολύτιμη κληρονομιά, σίγουρα, είναι η μόνη κλίμακα, που δεν σε απατά και δεν ολισθαίνει σε κατήφορους.

Πολλά συγχαρητήρια στον συγγραφέα».

(Εκδόσεις ΠΙΤΣΙΛΟΣ, Σοφοκλέους 4, Αθήνα).

ΤΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Η εξέλιξη της συνεταιριστικής δραστηριότητας.

Σε τελευταία συζήτηση στη Βουλή, ο Υπουργός Γεωργίας κ. Γιάννης Ποτάκης έκανε την ακόλουθη ανάπτυξη: (Πρακτικά Βουλής σελ. 4664).

«Ένα φιλόδοξο πρόγραμμα ανάπτυξης και ιδίως στον τομέα της μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων, στο ενδιαμέσο δηλαδή στάδιο από την παραγωγή στην εμπορία και στην κατανάλωση, ανατίθεται και με συνεχώς επιταχυνόμενο ρυθμό στους γεωργικούς συνεταιρισμούς. Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί επενδύουν σήμερα συνεχώς περισσότερα χρήματα στην μεταποίηση. Το ποσοστό που παίρνουν οι συνεταιρισμοί από τις επιχειρηγήσεις που δίνονται από το Υπουργείο Γεωργίας, αλλά από κοινοτικές επιδοτήσεις — από το ΦΕΟΓΚΑ — έχει ανέλθει σήμερα στο 96%. Επίσης αυξάνεται συνεχώς το μερίδιο της συμμετοχής των γεωργικών συνεταιρισμών στην εμπορία των αγροτικών προϊόντων. Το ποσοστό αυτό ήταν ελάχιστο ως το 1981, 5,8%, σήμερα έχει και αυτό αυξηθεί. Αποτέλεσμα είναι, ότι και στον τομέα της εμπορίας, ένα φιλόδοξο πρόγραμμα δημιουργίας περιφερειακών αγορών (εξειδίκευσης και ανταγορές) βρίσκεται σε εξέλιξη και σε υλοποίηση. Για να πετύχει αυτό το πρόγραμμα είναι βέβαιο ότι χρειάζεται σωστή συγκρότηση, σωστή υποδομή των συνεταιρισμών.

Η σωστή υποδομή, περιλαμβάνει ένα οργανωτικό μοντέλο και ένα οργανωτικό σχήμα που θα ενώνει τις δυνάμεις, που θα πολλαπλασιάζει τη δύναμη, που θα επιλύει τις δυσκολίες και που θα κάνει το συνεταιρισμό καλό διαπραγματευτή στην αγορά, στην εμπορία των προϊόντων.

Αυτή είναι η βασική φιλοσοφία του νομοσχεδίου περί γεωργικών συνεταιρισμών, του Ν. 1541, τον οποίο η Βουλή εψήφισε, νόμου, ο οποίος μπορεί να συναντά στην πράξη ορισμένες δυσχέρειες στην εφαρμογή του, αλλά είμαι βέβαιος ότι οι αγρότες μας, οι συνεταιρισμένοι παραγωγοί κάθε μέρα καταναλώνουν την ωφέλεια η οποία προκύπτει από τη συμμετοχή τους στο συνεταιριστικό κίνημα και κάθε μέρα με περισσότερο ενθουσιασμό προχωρούν στην ανάληψη και των πρωτοβουλιών και της υπευθυνότητας, τις οποίες αναθέτει σ' αυτούς ο νέος περί συνεταιρισμού νόμος.

Το Υπουργείο Γεωργίας ξεκινά από την εξέλιξη κατεύθυνση. Το συνεταιριστικό κίνημα πρέπει να είναι αυτόνομο, πρέπει να είναι αυτοδιαχειριζόμενο. Στα πρώτα του βήματα, όμως, χρειάζεται κάποια ενίσχυση από την Πολιτεία. Η ενίσχυση αυτή εκφράζεται στα αρχικά στάδια με την απόσπαση γεωτεχνικών και οικονομολόγων στους συνεταιρισμούς. Σε εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων έχουν αποσπασθεί στους γεωργικούς συνεταιρισμούς περίπου 250 γεωπόνοι, γεωτεχνικοί και άλλοι τόσοι οικονομολόγοι πρόκειται να αναλάβουν αυτές τις μέρες εργασία. Το πρόγραμμα προέβλεψε εκπαίδευση των οικονομολόγων, πριν τοποθετηθούν στους συνεταιρισμούς, η εκπαίδευση αυτή τελείωσε. Και επειδή παρουσιάστηκαν ορισμένα προβλήματα για την τοποθέτησή τους, για την απορρόφησή τους από ορισμένους συνεταιρισμούς, οι οποίοι εθεώρησαν, ότι ίσως δεν έχουν αναπτύξει ακόμη τόσο πολύ μεγάλες οικονομικές δραστηριότητες, ώστε να μπορέσουν να αναλάβουν την υποχρέωση της μελλοντικής αμοιβής αυτών των οικονομολόγων, το Υπ. Γεωργίας εξέδωσε μία απόφαση, απήλλαξε τους συνεταιρισμούς από οποιαδήποτε υποχρέωση έναντι των οικονομολόγων για τα τρία πρώτα χρόνια και διατηρεί το δικαίωμα να δει κατά την πορεία πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα. Έδωσε δε το δικαίωμα στην ΠΑΣΕΠΕΣ να διαθέσει αυτούς τους οικονομολόγους, κατά τη δική της κρίση, σε πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς ή σε Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών.

Ένα από τα εργαλεία που έχει το Υπουργείο στα χέρια του, για τη γεωργική ανάπτυξη και τη βελτίωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, θα είναι και ο κανονισμός 797, του οποίου η εφαρμογή αρχίζει στη Χώρα μας αυτό το χρόνο.

Για μεν τις ορεινές και προβληματικές περιοχές προβλέπονται αυξημένες ενισχύσεις και προβλέπονται ελάχιστες γραφειοκρατικές διατυπώσεις. Για τρία χρόνια έχουν απαλλαγεί οι ορεινές και προβληματικές κοινότητες από την υποχρέωση να τηρούν λογιστικά σχέδια. Αυτό δεν ισχύει για τις υπόλοιπες περιοχές της Χώρας, όπου το έργο αυτό είμαι βέβαιος ότι μπορούν να το αναλάβουν και να το φέρουν σε πέρας, οι γεωτεχνικοί και οι οικονομολόγοι που τοποθετούνται στους πρωτοβάθμιους γεωργικούς συνεταιρισμούς και στις ενώσεις.

Πρέπει να σας πω, ότι φιλοδοξία του Υπουργείου δεν είναι απλώς μια σωστή στελέχωση των συνεταιρισμών, ώστε να προχωρήσουμε σε μια φάση απασκέντρωσης, δηλαδή να στείλουμε τους γεωπόνους, να στείλουμε τους οικονομολόγους στους συνεταιρισμούς, για να μας στείλουν από και σωστότερες, καλύτερες, πιο εμπειροστατωμένες εκθέσεις για την κατάσταση που επικρατεί. Φιλοδοξία μας είναι να στείλουμε την ίδια την υπόθεση στους συνεταιρισμούς, την υπόθεση που τους αφορά να τη χειρισθούν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι. Μαζί με τους γεωπόνους, μαζί με τους οικονομολόγους, μαζί με τους τεχνικούς συμβούλους, οι ίδιοι κρατώντας την απόφαση για τον εαυτό τους και έχοντας συμβούλους δίπλα τους, εμπειρογνώμονες, τεχνοκράτες, να μπορέσουν οι ίδιοι να αποφασίσουν για τα δικά τους προβλήματα. Νομίζουμε, ότι από την καθημερινή συμμετοχή σε μια τέτοια διαδικασία και από την καθημερινή άσκηση, θα προκύψει συνεχώς καλύτερη κατάσταση για τους συνεταιρισμούς.

Το πρόβλημα δέβαια της εκπαίδευσης, όχι μόνο στελεχών για τους συνεταιρισμούς, αλλά γενικότερα του γεωργικού πληθυσμού, έχει μια ευρύτερη διάσταση. Σήμερα, εκπαιδευτικά προγράμματα εκτελούν πολλοί φορείς. Εκτελεί η ΝΕΑΕ, εκτελεί το ΕΑΚΕΠΑ, ο ΟΑΕΑ, το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Πολιτισμού, η ΠΑΣΕΓΕΣ και το Υπουργείο Γεωργίας. Για το συντονισμό όλων αυτών των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και για την καλύτερη απορόφηση χρημάτων από τα κοινωτικά όργανα, το Υπουργείο προχώρησε στη σύσταση μιας επιτροπής, η οποία ανέλαβε το συντονισμό αυτών των προγραμμάτων. Επίσης, προχώρησε σε συνηνοήσεις με το Πανεπιστήμιο Αθηνών, ώστε να φέρει πολύ πιο κοντά την επιστημονική άποψη, την επιστημονική γνώση μέσα στο συνεταιρισμό και να τη δώσει απλή στους ίδιους τους παραγωγούς.

Νομίζω ότι δεν έχουν να διακινδυνεύσουν τίποτα οι Πανεπιστημιακοί μας δάσκαλοι— και τους το εξήγησα και το αποδέχθηκαν— απ' αυτή την απομυθοποίηση, η οποία θα έρθει, όταν θα καθήσουν δίπλα με απλούς αγρότες, θα μιλήσουν απλά, οι αγρότες μας θα τους καταλάβουν, θα τους θέσουν τα προβλήματα τους και τα ερωτήματά τους. Νομίζω ότι απ' αυτή την ανταλλαγή των σκέψεων, των απόψεων, των προβλημάτων, των ερεθισμάτων, που θα είναι αμφίδρομη, οι αγρότες μας θα ωφεληθούν μια καλύτερη κατανόηση όλης αυτής της κίνησης που γίνεται για την ανά-

θεση νέων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών στους συνεταιρισμούς. Ελπίζω ότι έτσι θα παρακάμψουμε και ορισμένα εμπόδια που έχουν εμφανισθεί από τη δυσπιστία που προκύπτει, την έμφυτη, τη φυσική δυσπιστία που καμιά φορά προκύπτει, όταν ο αγροτής είναι δεδηλωμένης πολιτικής τοποθέτησης πρόσωπο. Νομίζω ότι ένας επιστήμονας βοηθάει πολύ περισσότερο το συνεταιριστικό κίνημα, να καταλάβει ότι ο συνεταιρισμός είναι η απάντηση της λογικής στα προβλήματα της εποχής μας, στα προβλήματα που έχει η γεωργία μας. Είναι η απάντηση που μπορεί να βοηθήσει στη συγκέντρωση της δύναμης, στην αύξηση της δύναμης, σε μία καλύτερη, ορθολογικότερη οικονομική διαχείριση...».

Από πλευράς Ν. Δημοκρατίας ο βουλευτής κ. Δημ. Σιούφας δήλωσε (σελ. Πρακτικών 4665) :

«Θα ήθελα να πω, ότι και για τη Νέα Δημοκρατία, κύριε Πρόεδρε, το συνεταιριστικό κίνημα και η συνεταιριστική δράση είναι μία από τις λύσεις για τη βόθθεια της γεωργικής αναπτύξεως της Χώρας. Με μόνη τη διαφορά ότι εμείς πιστεύουμε και στο συνεταιρισμό και στην ελεύθερη και ακηδεμόνευτη δραστηριότητα του αγρότη και όχι στην υποχρεωτική, δια μέσου του συνεταιρισμού, διαμόρφωση όλης της αναπτυξιακής του προσπάθειας».

Με αφορμή παρατήρηση του βουλευτού κ. Η. Παπαδημητρίου, ο υπουργός κ. Ποττάκης δήλωσε: (σελ. 4667).

«Δεν θεωρούμε συμβολικές τις παρατηρήσεις που κάνει η ΠΑΣΕΓΕΣ και πολύ περισσότερο δε θεωρούμε συμβολικές τις παρατηρήσεις που κάνουν οι εκλεκτοί συνάδελφοι που τυχαίνει να έχουν την ιδιότητα και του μέλους του Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ και του μέλους του Εθνικού Κοινοβουλίου. Τις θεωρούμε πολύ ουσιαστικές και τις λαμβάνουμε υπόψη μας πάντοτε...».

— Απάντηση του Υπουργού Γεωργίας κ. Ι. Ποττάκη σχετικά με την μορφή των Συνεταιρισμών, την κατασκευή έργων, τους διαγωνισμούς προμηθειών, την εμποτεία σ' αυτούς και την κατάθεση εγγράφων τους στη Βουλή (Πρακτικά σελ. 7. 816).

— Επερώτηση στη Βουλή βουλευτών Η. Παπαδημητρίου, Δ. Σαχίνη, Κ. Κάππου για την «αντιαγροτική πολιτική που

εφαρμόζει η Κυβέρνηση» με αναφορές και στη μή συνεταιριστική πολιτική της. (Πρακτικά σελ. 7.764 επ.).

— Ερώτηση βουλευτών σχετικά με τη λήψη μέτρων για την απορρόφηση των εκπαιδευομένων στο πρόγραμμα εξάσκησης υπαλλήλων για τις πρωτοβάθμιες Συνεταιριστικές Οργανώσεις. (Πρακτ. σελ. 7410).

— Επερώτηση βουλευτών Ε. Παπαδημητρίου, Σ. Παπαδοπούλου, Α. Τσιπλάκου, Ν. Κατσαρού κατά του Υπουργού Γεωργίας, σχετικά με τη συμπεριφορά των Ενώσεων Γ. Συνεταιρισμών απέναντι στους μετέχοντες στους διαγωνισμούς εκτέλεσης έργων κλπ. (με επέκταση κατά τη συζήτηση, σε πολλά συνεταιριστικά θέματα). (Πρακτ. 21.10.1986 σ. 195)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ: Συνεταιριστικές - Αγροτικές

— Λαϊκές Αγορές: Έκδοση παρωγικών αδειών

Η διαδικασία για την έκδοση παραγωγικών αδειών για τις Λαϊκές Αγορές περιφέρειας τ. Διοικ. Πρωτεύουσας ρυθμίζεται από την απόφαση 136333/1985 του Νομάρχη Αττικής που ισχύει από 1.5.1986. Σχετική η εγκ. 17/1986 της ΠΑΣΕΓΕΣ.

— Δανεισμός από ΑΤΕ Συνεταιρισμών που συγνωνεύτηκαν

Η εγκ. ΑΤΕ 27/1986 ρυθμίζει το ζήτημα του δανεισμού από την ΑΤΕ των μελών του νέου Συνεταιρισμού που προέκυψε από τη συγχώνευση Συνεταιρισμών.

— Ενίσχυση για τη διακίνηση προϊόντων από Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

Για να υποδοθηθούν οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις στη διακίνηση προϊόντων των μελών τους στην εσωτερική και εξωτερική αγορά παρέχονται μερικά κίνητρα. Για όλες τις σχετικές προϋποθέσεις και τα προϊόντα που αφορά η ενίσχυση βλ. την εγκ. 11/1986 της ΠΑΣΕΓΕΣ σε συνδυασμό με την 39/1984.

— Πώς ασκείται σήμερα η αγροτική πίστη

Με την εγκ. 46/1986 της ΠΑΣΕΓΕΣ (Υπηρεσία Μελετών) ενημερώνονται οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις σχετικά με τις γενικές αρχές της αγροτικής πίστης, όπως ασκείται σήμερα από την ΑΤΕ. Το κείμενο αναφέρεται και στις πιστωτικές λειτουργίες των αγροτικών Συνεταιρισμών από τους οποίους 500 ασκούν σήμερα αυτόνομα τη δραχμυπρόθεση αγροτική πίστη καθώς και μέρος της μεσομικροπρόθεσης (από το 1984).

— Καταστήματα Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών.

Με την 129/1986 απόφαση του Δ.Σ. του ΟΚΑΑ καθορίζονται τα κριτήρια και τα δικαιολογητικά για την εκμίσθωση κενών καταστημάτων και χώρων της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών για την εμπορία οπωροκηπευτικών προϊόντων. (βλ. για λεπτομέρειες την εγκ. 45/1986 της ΠΑΣΕΓΕΣ).

— Σύσκεψη για διακίνηση - εμπορία οπωροκηπευτικών.

Σύσκεψη για το παραπάνω θέμα έγινε στα Γραφεία της ΠΑΣΕΓΕΣ στο τέλος Σεπτεμβρίου 1986 με συμμετοχή αντιπροσώπων δεκάδων ενδιαφερομένων Ενώσεων.

Στη σύσκεψη αναλύθηκε από τον πρόεδρο του ΟΚΑΑ (Λαχαναγορά Αθηνών) το προτεινόμενο σχέδιο για τη θεώρηση της εμπορίας των οπωροκηπευτικών και έγιναν πολλές σχετικές διευκρινιστικές ερωτήσεις - απαντήσεις και για το σχέδιο και για τα προβλήματα που υπάρχουν σήμερα στη «χαώδη κατάσταση» του τομέα αυτού. Δόθηκε από τους αντιπροσώπους ιδιαίτερη βαρύτητα στην οργάνωση των Περιφερειακών Αγορών.

— Οι συνεταιριστικοί υπάλληλοι. Νέο Σ.Σ.Ε.

Από 7.8.1986 υπογράφηκε νέα συλλογική σύμβαση εργασίας του προσωπικού των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων από την ΠΑΣΕΓΕΣ και την ΟΣΥΓΟ. Η σύμβαση κατατέθηκε στο Υπουργείο Εργασίας και στο Ειρηνοδικείο.

Η ισχύς της αρχίζει από 1.1.86 και λήγει στις 31.12.1986.

Αναλυτικές πληροφορίες μπορούν να έχουν οι ενδιαφερόμενοι από ΠΑΣΕΓΕΣ, ΟΣΥΓΟ, Το-

πικούς Συνδέσµους, ΑΤΕ.

— Το 20ο Καπνικό Συνέδριο της UNITAB.

Η Γενική Συνέλευση της UNITAB, συνήλθε στο ΡΑΥ της Γαλλίας την 1η Οκτωβρίου 1986. Μελέτησε και συζήτησε τις εκθέσεις που παρουσιάστηκαν πάνω στο γενικό θέμα: «Απαιτήσεις για μια αποδοτική καλλιέργεια σε μια καλύτερα εξισορροπημένη αγορά», έδωσε εντολή στην Βιτελεστική της Επιτροπή να προωθήσει παντού όπου καταστεί αναγκαίο, τη σύσταση και την καλή λειτουργία αυτόνομων επαγγελματιών Οργανώσεων, οικονομικού και συνδικαλιστικού χαρακτήρα, με στόχο να συγκεντρώσει, να πληροφορήσει και να υποστηρίξει το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό καπνοπαγωγών, σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Επίσης να καταρτίσει έναν ποσοτικό και ποιοτικό προγραμματισμό της παραγωγής, καθώς και τους όρους πραγματοποίησης αυτού του προγραμματισμού, κυρίως στον τομέα της έρευνας, που θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των παραγωγών και των χρηστών, στον τομέα της επαγγελματικής επιμόρφωσης καθώς και σ' αυτόν της εγκατάστασης των νέων καπνοπαγωγών. Το αποτέλεσμα αυτής της εργασίας θα πρέπει να υποβληθεί στις Οργανώσεις - μέλη της UNITAB και μετά στις Δημόσιες Αρχές, στην ΕΟΚ και σε όλους τους υπεύθυνους φορείς στον τομέα του Καπνού.

Η Γενική Συνέλευση της UNITAB απαιτεί: Οι σχέσεις μεταξύ παραγωγών, καπνοβιομηχάνων και κρατών, να οδηγήσουν, πως εξάλλου επιθυμεί και η ΕΟΚ, στη δημιουργία μιάς διεπαγγελματικής Οργάνωσης που θα επιτρέψει σ' αυτό το πλαίσιο, να πραγματοποιηθούν, διασφαλίζοντας μια σημαντική παραγωγή, ένα ισόρροπο δυναμικό στην αγορά του Καπνού και μια καλύτερη κάλυψη του κόστους.

— Συνεταιριστική Σχολή Θεσσαλονίκης.

Στη Συνεταιριστική Σχολή Θεσσαλονίκης διοργανώνονται τακτικά διάφορα χρήσιμα Σεμινάρια για αιρετούς και υπαλλήλους Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να απευθύνονται στη Σχολή (Καλαποθάκη 20, Θεσσαλονίκη, τηλ. 279.348, 268.371).

— Η Διεθνής Αγροτική Καθολική Οργάνωση (ICRA).

Στις 13 - 15 Νοεμβρίου έγινε η περιφερειακή Ευρωπαϊκή συνάντηση των μελών της

ICRA για να προετοιμάσει το προσεχές παγκόσμιο Συνέδριό της, που θα συνέλθει στη Ρώμη το 1987. Από την Ελλάδα κλήθηκε να μετάσχει και ο συνεταιριστής κ. Ι. Σολάρης, επίτιμος διευθυντής της Ένωσης Σύρου.

— ΣΕΒΑΘ: Ιερός Ναός στο χώρο του εργοστασίου της.

Συνεχίζοντας την ευρύτερη κοινωνική της δραστηριότητα, η ΣΕΒΑΘ, ανήγγειρε στην Εάνθη, μέσα στο χώρο των εργοστασίων της, ιερό Ναό για τις θρησκευτικές ανάγκες των εκεί εργαζομένων. Τα θυρανοξιά του — που τιμά-

Η όμορφη εκκλησία του Αγ. Αλεξάνδρου στο χώρο της ΣΕΒΑΘ

ται στη μνήμη του αγίου Αλεξάνδρου — έγιναν από τον Σεβ. Μητροπολίτη κ. Αντώνιο, με παρουσία των Αρχών της Εάνθης, των μελών του Δ.Σ. της ΣΕΒΑΘ και άλλων Συνεταιριστικών Οργανώσεων, του επιτ. Προέδρου κ. Αλ. Μπαλτζή, του προσωπικού της ΣΕΒΑΘ κλπ. Λεπτομέρειες δημοσιεύονται στην εφημ. «Αγροτική» Αθηνών φ. 336.

— Ευρωπαϊκό συνέδριο από Συνεταιριστικές Ενώσεις της ΕΟΚ.

Ευρωπαϊκό συνέδριο διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες στις 20-21 Νοεμβρίου από τη Συντονιστική Επιτροπή των Συνεταιριστικών Ενώσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Κοινότητας με θέμα τη συμβολή του Συνεταιριστικού - Αλληλοβοηθητικού και μί Κερδοσκοπικού Τομέα στην ανάπτυξη της Ευρώπης.

Ιδιαίτερα εξετάστηκε η συμβολή τους στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην περιφερειακή ανάπτυξη, στην τεχνολογική, οικονομική και κοινωνική εξισορρόπηση, στην προστασία του περιβάλλοντος και την καλλιέργεια του εισοχικού επιπέδου, και στην ανάπτυξη της διε-

θούς αγοράς και ενίσχυση των εξωτερικών διεθνών σχέσεων της Κοινότητας.

Τα πορίσματα του Συνεδρίου θα ανακοινωθούν σε προσεχές τεύχος μας από τα δύο μέλη του Δ.Σ. της Εταιρίας μας, που παρακολούθησαν το Συνέδριο.

— **Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί.**

Όπως ανακοίνωσε ο υπουργός Π.Ε.Χ.Ο.Δ.Ε κ. Ε. Κουλουμπής, σύντομα αναμένεται για υπογραφή το Π.Δ. για τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, που είχε δοθεί στο Συμβούλιο Επιχειρησιακής για επεξεργασία.

Παράλληλα προχωρεί η διαδικασία για την πολεοδόμηση των εκτάσεων 36 οικοδομικών συνεταιρισμών και ακολουθούν και άλλοι.

— **Πάγωμα των τιμών προϊόντων και υπηρεσιών.**

Δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Α' 172/86) η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου για απαγόρευση αυξήσεων από 1 Νοεμβρίου έως 31 Ιανουαρίου 1987, όλων των τιμών πώλησης σε όλες τις φάσεις παραγωγής και εμπορίας κάθε αντικειμένου και κάθε είδους βιοτικής ανάγκης που παράγεται στην Ελλάδα ή εισάγεται, και των τιμών πώλησης φύσης παροχών υπηρεσιών, ανεξάρτητα με την αγορανομική κατηγορία (ουσιώδη σε επάρκεια, επουσιώδη κλπ.) στην οποία ανήκουν (άρθρο 1 παρ. 1, 2).

Ακόμη απαγορεύεται από επιχειρήσεις, συνεταιριστικές οργανώσεις και μεμονωμένους παραγωγούς και η αλλαγή των τρόπων και μεθόδων πώλησης και παροχής υπηρεσιών, που θα παραμείνουν μέχρι 31.1.87 αυτές που εφαρμόζαν την 4.11.1986 (άρθρο 1 παρ. 3, 4).

Αντίθετα δεν αποκλείονται οι νόμιμες εκπτώσεις (άρθρο 1 παρ. 5).

Οι διαφορές, αύξηση ή μείωση τιμών, που θα προκύψουν με την εφαρμογή του ΦΠΑ από 1.1.87 θα καθορισθούν με αποφάσεις του Υ-

πουργού Εμπορίου ή από τις ίδιες τις επιχειρήσεις εφ' όσον δεν εκδοθεί σχετική υπουργική απόφαση μέχρι 31.12.86 (άρθρο 2 παρ. 1, 2).

Επιχειρήσεις και συνεταιριστικές οργανώσεις που θα εισάγουν ή παράγουν νέο είδος προϊόντος που δεν κυκλοφορούσε στην αγορά μέχρι 4.11.1986 ή προσφέρουν νέες υπηρεσίες, υποχρεώνονται να υποβάλουν αίτηση στο Υπουργείο Εμπορίου για τον καθορισμό των τιμών διάθεσής τους (άρθρο 3).

Από όλους αυτούς τους περιορισμούς εξαιρούνται τα νομικά επωφολαχυνικά, και όσων ειδών ή υπηρεσιών οι τιμές είναι σε διατήρηση με Αγορανομικές διατάξεις, δελτία τιμών, νομαρχιακές και υπουργικές αποφάσεις (άρθρο 4).

Για τους παραβάτες προβλέπεται εκτός των άλλων, φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον 500.000 δρχ. (άρθρο 6 παρ. 1, 2).

— **Υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στον Καν. (ΕΟΚ) 355/77 - Οικονομικές ενισχύσεις από το FEOGA.**

Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Β' αρ. 603) 19.9.86 η με αρ. 3855(70)5320) 26.6.86 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας για τον καθορισμό της διαδικασίας υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων βελτίωσης των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων στον Κανονισμό (ΕΟΚ) 355/77, και τον καθορισμό δικαιολογητικών και λοιπών διαδικασιών για την καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων στους φορείς των επενδύσεων από το Π.Δ.Ε. και το Ε.Π.Τ.Π.Ε. (FEOGA).

Η όλη διαδικασία αρχίζει με αίτηση προς τη Διεύθυνση Γεωργίας Υπουργείου Γεωργίας, της περιοχής όπου προγραμματίζεται η επένδυση, σε έντυπα που παρέχουν οι Δ/νσεις Γεωργίας. Αιτήσεις γίνονται δεκτές σε όλη την διάρκεια του χρόνου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ - ΕΝΤΥΠΑ

— **Αγροτικά Νέα της ΕΟΚ.**

Συντάσσεται από το Γραφείο της ΠΑ. ΣΕΓΕΣ στις Βρυξέλλες. Πολύ ενδιαφέρουσα ενημερωτική έκδοση (πολυγραφημένη) για βασική και τρέχουσα πληροφόρηση. Έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα 38 τεύχη.

— **«Νέα του Καταναλωτικού»**

Τρίμηνη έκδοση (πολυγραφημένη) του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Δράμας «ο Καταναλωτής». Ενδιαφέρον ολιγο-

σέλιδο πληροφοριακό Δελτίο. Έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα 7 τεύχη του.

— **«Αγροτική»**

Μηνιαία εφημερίδα Αθηνών. Ιδρυτής Αλ. Μπαλτατζής, Εκδότης - Διευθυντής Στ. Καλογιάννης. (Γ. Γενναδίου 8 Αθήνα 106.78, τηλ. 3625.739). Με ενδιαφέρουσα ύλη.

— **«Αγροτικός Συνεργατισμός»**

Μηνιαία έκδοση της ΠΑ ΣΕΓΕΣ, με πλούσια εμφάνιση και ενδιαφέρον περιεχόμενο.

ΓΕΝΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΤΟΥΣ 1986

(Οι αριθμοί αναφέρονται στις σελίδες. Υπάρχει συνεχής ενιαία αρίθμηση)

A

- Αγαπητίδης Σωτήρης 11, 135 επ., 239
- «Αγροτικά Νέα της ΕΟΚ» 252
- «Αγροτική» 252
- Αγροτική Οικονομία 13 επ., 52 επ., 54, 60, 83 επ., 124, 141, 165, 185
- Αγροτική Πίστη και Συνεταιρισμοί 203, 250, 252
- Αγροτική Πολιτική και Συνεταιρισμοί 52 επ., 62 επ., 100 επ., 103 επ., 165 επ., 177 επ., 181 επ., 193 επ., 209 επ.
- Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος 42, 83 επ., 107, 111, 124, 142, 181, 220.
- Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (βλ. στα ειδικά θέματα τους «αδθ' όλην»)
- «Αγροτικός Συνεργατισμός» 252
- Αλεξανδρόπουλος Ιωσήφ 126
- Αναγκαστικές Συγχωνεύσεις ΑΣΟ 22 επ., 188, 225 επ.
- Ανάπτυξη Συνεταιρισμών 173, 189, 248 επ. (βλ. και Συνεταιριστική Κίνηση)
- ANDEL SBANKEN 204
- Ανεξαρτησία Συνεταιρισμών 69 επ., 113, 173 (βλ. και Αυτοδιοίκηση, Κράτος, Σύνταγμα, Νομοθεσία).
- Αντωνιάδης Σπύρος 11
- Ανώνυμες Συνεταιριστικές Εταιρείες 60, 120, 153, 177, 232 (βλ. στις επωνυμίες τους).
- Αποτελεσματικότητα Συνεταιρισμών 13 επ., 54, 83 επ., 129 επ., 135 επ., 141 επ., 195 επ., 193
- Απόψεις (βλ. Θέσεις)
- Αρχοντάκης Κων/νος 11, 54, 126
- Ασφαλιστικοί Συνεταιρισμοί 96 (βλ. και ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΕΒΓΑ)
- Αυγερινός Π. 193 επ.
- Αυτοδιοίκηση Συνεταιρισμών 85 επ., 56 επ., 120, 229 επ. (βλ. και Σύνταγμα, Κράτος, Νομοθεσία).
- Αυτόματη Τιμολογική Αναπροσαρμογή 62

B

- Βαλέτας Γ. 246
- Βιβλία - Βιβλιοκρισίες 59 επ., 124, 184 επ., 243 επ.
- «Βοηθός των Συνεταιρισμών» 9
- Βουλή και Συνεταιρισμοί 56, 120 επ., 187, 248
- Βουρλούμης Σπύρος 126
- Βραβεία - Διαγωνισμοί 127

Γ, C

- Γαϊτανίδης Δημήτρης 186
- CERA 204
- Γεωργικές Βιομηχανίες 54
- Γεωργική Τράπεζα 204
- Γεωργικό Εισόδημα 43 επ., 54

- Γεωργικό Πρόβλημα και Συνεταιρισμοί 83 επ.
- Γλέζος Πέτρος 11, 188
- COLOMBAIN M. 244
- COPA 219
- Γράμματα Αναγνωστών 188
- «CREDIT AGRICOLE» 204
- Γουάτκινς (WATKINS, W.P.) 243 επ.
- Γυναικεία και Συνεταιρισμοί 77 επ.

Δ

- Δαλιγιαννάκης Παναγιώτης 185
- Δαμιανίδης Χρήστος 186
- Δανά, Συνεταιρισμοί (στη) 206)
- Δασικοί Συνεταιρισμοί 153 (βλ. και Νομοθεσία, Ν. 1541/85).
- Δέδε Μαρία 126
- Δερμεντζόπουλος Απόστολος 83 επ.
- DESROCHE H. 243
- Δημητριάδου - Αιμιλιανού Βαρβάρα 22 επ., 95 επ., 102, 126, 153 επ., 225 επ., 241
- Διαμαντής Κ. 186
- Διεθνές Γραφείο Εργασίας 77
- Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση 37, 50, 69, 124, 129, 184, 197, 243
- Δραγώνας Κων/νος 126, 241

E

- Ειδήσεις διάφορες 62, 186, 250 επ.
- Εκπαίδευση Συνεταιριστική 2 επ., 62 επ., 97, 113 επ., 124, 127, 195, 204 (βλ. και Βραβεία, Σεμινάρια, Συνέδρια, Σχολές, Συνεταιριστικής Οικονομίας έδρα, Παιδεία).
- ΕΛΛΙΟΥΡΓΙΚΗ 57, 179, 242
- Έλεγχος Συνεταιρισμών 183, 187 (βλ. και Εποπτεία Κρατική)
- Ελλάδα, Συνεταιρισμοί (στην) 59, 73 επ., 147 επ.
- Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός και Νεολαία 46 επ.
- ΕΛΚΕΠΑ 114, 180, 239
- ΕΑΣΥ 122, 178
- Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών: Αργολίδος 188, Λέσβου 63, Εσθής 123, 191, Παναγιτιάειος 188, Πατρών 63, Πεζών 188, Εξυπηρέτηση μελών 22 επ., (βλ. και Αναγκαστικές Συγχωνεύσεις).
- Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Ελλάδας 222
- Εξοπλισμός Συνεταιρισμών 148
- ΕΟΚ 60, 108 επ., 148, 151, 165 επ., 185, 193 επ., 251 (βλ. και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)
- Εποπτεία Κρατική 56, 120, 174 (βλ. και Έλεγχος, Κράτος, Νομολογία, Αυτοδιοίκηση).
- Εταιρεία Φίλων του Συνεργατισμού 1, 9 επ., 99, 116 επ., 125 επ., 171 επ., 222, 237 επ.

- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συνεταιρισμοί 193 επ., 239
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων για Συνεταιρισμούς 195
- Z, G
- GIDE CH. 3, 141
- Θ
- «Θέματα Συνεταιρισμών» 1, 126
- Θεοφανίδης Σταύρος 5
- Θέσεις - Απόψεις 52 επ., 103 επ., 110, 171, 235 επ.
- I
- Ιασημίδης Σωκράτης 9, 204
- Ιδιωτικές Επιχειρήσεις και Συνεταιρισμοί 135 επ.
- ICRA 251
- Ινιωτάκης Γεώργιος 11, 125
- Ιλατζής Βασίλειος 11
- Ινστιτούτα Συνεταιριστικών Ερευνών Πολωνίας και Ουγγαρίας 124
- Ιρλανδία, Συνεταιρισμοί (στην) 205
- Ισολογισμοί Συνεταιρισμών 175
- Ιταλία, Συνεταιρισμοί (στην) 205
- Ιωσήφ Α. 124
- K
- Κακατοίδης Γεώργιος 11
- Κακλαμάνης Απόστολος 230
- Καλατζάκος Α. 229, 230
- Καντάρ Γιάννος (Ουγγαρία) 173
- «Καταναλωτής CONSUM» 221 επ.
- Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί 63, 127, 129, 221 επ., 238
- Καταστατικά Συνεταιρισμών 96
- Κατευθύνσεις Συνεταιρισμών 2 επ., 5 επ., 13 επ., 81 επ., 100 επ., 103 επ., 129 επ., 165 επ.
- ΚΕΟΣΟΕ 178
- ΚΕΠΕ 189
- Κιλελέρ 98
- Κίνα, Συνεταιρισμοί (στην) 113
- Κλήμης Αριστείδης 11, 59, 126, 184, 237, 245 επ.
- ΚΟΖΕΚΑ 186, 202
- Κοινοπραξίες ΑΤΕ και Συνεταιρισμών 186
- Κολόμβας Νικόλαος 69 επ., 126, 237
- Κολόρης Παναγιώτης 13, 126, 186, 188
- ΚΟΟΠΕΡΑΤΙΒΑ FORBUNDET 129
- ΚΟΠΑΣ, ΚΟΠΕΑΣ 232
- Κουτσουμάρης Γεώργιος 141 επ., 188
- Κράτος και Συνεταιρισμοί 57, 95, 120 επ., 137 επ., 170, 209 επ., 230 επ., 235. (βλ. και Ανεξαρτησία, Αυτοδιοίκηση, Βουλή Εκπαίδευση, Νομοθεσία, Νομολογία, Προβλήματα).
- ΚΣΟΣ 178
- Κτηνοτροφία 62
- ΚΥΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ 179
- ΚΥΔΕΠ 56 επ., 148, 150, 173, 214
- Κωσταπάνος Ευάγγελος 11
- Λ
- Λαζαρίδης Π 124
- LAWDLAW 13, 243
- LAMBERT P. 71, 244
- Λουκάτος Δημήτριος 237
- Μ
- Μαναδής Θ. 229, 230
- MARKETING BOARDS (Αγγλ(α)) 206 επ.
- MARCUS LARS 129
- Μάρξ Κάρολος 69
- Μαυρογιαννης Διονύσιος 77 επ., 126
- Μαυρομιάτης Δημήτριος 11
- Μετζίδακις Νικηφόρος 215
- Μιχαηλίδης Αγαμέμνων 126, 127, 237
- Μοντραζόν (Ισπανία) 205 επ.
- Μπαλτατζής Αλέξανδρος 58, 251
- Μπόνωφ Μωρίς 129
- MUNKNER H.H. 244
- N
- Νάουσας Γ. Π. Συνεταιρισμός 186
- Ναυτικοί Συνεταιρισμοί 127
- «Νέα του Καταναλωτικού» 252
- NEAE 114
- NEΠ (Νομισματικά Εξισωτικά ποσά) 185
- Νομοθεσία Συνεταιρισμών 62, 95 επ., 110 επ., 115 επ., 153 επ., 172 επ., 186 επ., 197 επ., 201, 232 επ., 235 επ., 252 (βλ. και Νόμοι, Σύνταγμα)
- Νομολογία 22 επ., 225 επ.
- Νομοσχέδιο Επιτροπής του 1970 11
- Νόμος: ν. 227)73 σ. 11, ν. 921)79 σ. 210, 215 επ., ν. 1541)85 σ. 22 επ., 42, 62, 95, 111, 112, 115 επ., 120 επ., 129 επ., 172, 216 επ., 227 επ., 232 επ., 235 επ.
- O
- ΟΓΑ 185
- Οδηγοί Συνεταιριστικών Οργανώσεων 61, 124
- Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί 63, 110, 111, 252
- Οικονομία και Συνεταιρισμοί 65 επ., 77 επ., 100 επ., 129 επ., (βλ. και Αγροτική Οικονομία)
- Οικονομόπουλος Απόστολος 11, 126
- Ομάδες παραγωγών 127, 153
- Ομιλίες 127, 237
- Ορισμός Συνεταιρισμού 41, 110, 235
- Π
- Πάνος Δημήτριος 11, 92, 125, 126, 237, 238, 241
- Παπαγαρυφάλου Παναγιώτης 11, 125, 127
- Παπαγεωργίου Γιάννης 221 επ.
- Παπαγεωργίου Ευθύμιος 46
- Παπαγεωργίου Κων(νος) 44, 50 επ., 58, 60, 73 επ., 147 επ., 174, 184, 197 επ., 243 επ.
- Παπαδημητρίου Η. 186
- Παπαδόπουλος Γεώργιος 126
- Παπανδρέου Ανδρέας 230

- Παπαχρίστου Χαρίλαος 2, 188
- ΠΑΣΕΓΕΣ 10, 52 επ., 56, 58, 63, 103 επ., 112, 114, 125, 127, 177, 181, 186, 188, 239
- Πατριάρχης Νικόλαος 126, 241
- Πενταετές Πρόγραμμα και Συνεταιρισμοί 100 επ.
- Πένηθη Συνεταιριστικά 58
- Περιεχόμενα στην αγγλική 64, 128, 192, 256
- Περιοδικά - έντυπα συνεταιριστικά 252
- Περιφερειακή ανάπτυξη και Συνεταιρισμοί 193 επ.
- Πιστωτικές εργασίες Συνεταιρισμών 151
- PLUNKETT FOUNDATION 184
- Πολιμική κατά Συνεταιρισμών 41 επ., 135 επ., 171, 181 επ., 210
- Πολιτική και Συνεταιρισμοί 5 επ., 69 επ., 112, 215 επ., 235 (βλ. και Ανεξαρτησία)
- Πολύζος Νικόλαος 11, 125 επ.
- Πολύζος Σωτήρης 186
- Πουλάκου Μ. 124
- Προβλήματα Συνεταιρισμών 52 επ., 103 επ., 177
- Προμηθευτικές εργασίες 149

P

- RABOBANK 204
- Ραδιόφωνο και Συνεταιρισμοί 127
- Ραζής 11
- Ράιφάιζεν, Τράπεζα 204
- ROCHDALE συνεταιρισμός 70, 197
- Ρουσόπουλος Αθανάσιος 237
- Ρουσόπουλος Νικόλαος 11, 125 επ.
- Ρούσσοσ Η. 58

Σ

- Σακέλλης Μ. 124
- Σαχανίδης Κ. 60
- Σαχπάζης Ευδόκ. 209
- ΣΕΒΑΘ 176, 178, 251
- ΣΕΚΑΠ 178
- ΣΕΚΕ 118, 179
- ΣΕΚΟΒΕ 179
- Σελλιανάκης Γεώργιος 165 επ.
- Σεμινάρια για Συνεταιρισμούς 62, 127
- Σημειώματα 1, 41 επ., (βλ. και Θέσεις).
- Σιδερόπουλος Ανδρόνικος 11, 126, 241
- ΣΚΟΠ 178
- Σκουλάς Βαγγέλης 52, 103 επ., 186
- Σολάρης Ιωάννης 49 188, 251
- Σουηδία, Συνεταιρισμοί (στην) 129 επ.
- ΣΠΕ 120, 178
- ΣΠΕΚΑ 177, 224
- Στρογγύλης Γιάννης 11, 65, 98, 126, 189, 224, 237, 238, 241
- Συγκέντρωση και διαχείριση προϊόντων 149 (βλ. και Αποτελεσματικότητα)
- Συκιανάκης Γεώργιος 11
- ΣΥΚΙΚΗ 178
- Σύνδεσμος Συνεταιριστών Β. Ελλάδος 9

- Συνέδρια: 1η Σοσιαλιστική Διεθνής 1864 σ. 69, Σοσιαλιστικό Συνέδριο Κοπεγχάγης 1910 σ. 69, Συνέδριο Αμφούργου 1910 σ. 69, 260 Συνέδριο ICA σ. 127, Σύσκεψη Αμπελακίων σ. 9, 238, Συνέδριο Κατ. Συνεταιρ. Θεσσαλονίκης 1985 σ. 129, Συνέδριο Ευρώπη-Τώρα, Αθήνα 1986 σ. 165, Συνέδριο Συνεταιρισμών ΕΟΚ Βρυξέλλες 1986 σ. 251.
- ΣΥΝΕΑ 150, 177
- Συνεργατική Τράπεζα Κύπρου 204
- «Συνεργατισμός» 9
- Συνεργατισμός 2 επ., 5 επ., 65 επ., 129 επ., 135 επ., 141 επ., (βλ. και Ορισμός).
- Συνεταιριστικές Αρχές 35, 37, 69 επ., 130, 197 επ., 227, 243 επ.
- Συνεταιριστικές Βιομηχανίες Θεσσαλίας Α. Β. 179
- ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΕΒΕΑ 119, 177
- Συνεταιριστική Κίνηση: στην Ελλάδα 73 επ., 147 επ., - ΕΟΚ 193 επ. - Παγκόσμια 50 επ., (βλ. και ιδιαίτερα κάθε χώρα).
- Συνεταιριστική Σχολή Θεσ/νίκης 62, 251
- Συνεταιριστικής Οικονομίας έδρα 127, 184, 237
- «Συνεταιριστής» 1
- Συνεταιρισμοί Αντικατάστασης (Βέλγιο) 206
- Συνομοσπονδία Συνεταιρισμών (βλ. ΠΑΣΕΓΕΣ)
- Σύνταγμα και Συνεταιρισμοί 32 επ., 127, 227 επ., 229 επ.
- Σύρος 49
- Σχολικοί Συνεταιρισμοί 3, 237

T

- Ταμεία εξογίανσης (Γερμανία) 207
- Τζωρτζάκη Φωτεινή 3, 11
- Τζωρτζάκης Γιώργος 126
- Τζωρτζάκης Θεόδωρος 9, 10, 237, 238, 240

Υ, Ο

- UNICO BANKING GROUP 204
- UNITAB 251
- Υπάλληλοι Συνεταιρισμών 62, 96, 121, 147, 250
- Υπουργός Γεωργίας 56 επ., 120 επ., 181, 248

Φ

- FEOGA 252
- Φορολογία 96, 110, 154, 161
- Φωτίου Γεώργιος 188

X

- Χασαπόπουλος Παναγιώτης 11
- Χασιώτης Σπύρος 204
- Χατζηαντωνίου Απ. 60
- Χατζηγιαννού Χρ. 247
- Χρηματοδοτική Συνεταιρισμών 60, 195, 252
- Χρονόπουλος Ηλίας 58
- Χώρες Τρίτου Κόσμου και Συνεταιρισμοί 77 επ.

«SINETERISTIKI PORIA»

Coöperative Review - Published by the "FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY", 25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens Greece.

CONTENTS of No 4/1986

	page
- Contributions by the Cooperatives to the Regional Development. Draft Proposal to the EEC.	193
- C.L.Papageorgiou, The Agricultural Cooperatives in the EEC countries. Comparative presentation.	197
- E.Sahpázis, The Cooperative Organizations and their treatment.	209
- Nikif.Metzidakis, The Agricultural Cooperatives and the political parties' dispute.	215
- Y.Papageorgiou, The Consumers Cooperatives in Greece today.	221
- SPECA and its economical activities	224
- V.Lambropoulou-Dimitriadou, Court Decisions on compulsory consolidations of Agr.Cooperatives (L.1541). The meaning of the state protection.	225
- Functional Problems of L.1541/85. A new modification under preparation.	232
- Views of the " Friends of Cooperation Society".	235
- The Chronicle of the Friends of Cooperation Society's foundation and activities.	237
- ELATOURGIKI and its economical activities.	242
- Cooperative and other publications. Books of W.P. Watkins and Arist.N.Klimis reviewed.	243
- Cooperative issues in Parliament.	248
- News about Cooperatives.	250
- Contents of volume 1 ,year 1986	253

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 52.47.162)

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού

Υπεύθυνος κατά νόμο: Γιάννης Στρογγύλης (Πρόεδρος της Εταιρείας)

οδός Αιγυλίας 62-64 Αθήνα 113 62 τηλ. 82.39.502.

Διεύθυνση για τη Σύνταξη: Αριστ. Ν. Κλήμης, Ασκληπιού 37, Γλυφάδα 16675 (τηλ. 89 49 123)

Συντακτ. Επιτροπή: Β. Δημητριάδου - Κ. Παπαγεωργίου - Γ. Σελλιανάκης

Εισφορές 1986: Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 2.000. Για άτομα δρχ. 1.000.

Εμβόσματα: Στον Ταμεία κ. Νικ. Πατρίκιου, οδός Καλλιρρόης 12

Αθήνα 117 43 (τηλ. 92.26.777)

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 52 33 965

Κυκλοφορία 10.12.1986

Γιατί πρέπει να εμπιστευθείτε την ασφάλισή σας στην Συνεταιριστική Ασφαλιστική

- Είναι η μονη αμιγής Εταιρία των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων της χώρας.
- Μόνο Συνεταιριστικές Οργανώσεις είναι μέτοχοι της.
- 150.000.000 δραχμές μετοχικό κεφάλαιο ολοσχερώς καταβλημένο.
- 140.000.000 δραχμές τακτικό και έκτακτο αποθεματικό.
- Σύγχρονη αντίληψη στην εξυπηρέτηση
- Ασφαλίσεις κάθε είδους.
- Αντασφαλιστική κάλυψη από τα μεγαλύτερα διεθνή συνεταιριστικά και ιδιωτικά αντασφαλιστικά συγκροτήματα.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Κέντρο: 15, Δεσφύρα Γούρα, Ανορθώνας και Γενναίων 8 - Αθήνα Τηλ. "8426111" γραμ. 027
Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης: Γαλακιά 17, Τηλ. 268523
Πρακτορεία και Γραφεία σε όλη την Ελλάδα

**ΤΑ ΚΕΡΔΟΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΣΑΣ**

ΣΕΚΟΒΕ

ΡΟΔΟΠΗ

ΒΙΟΧΥΜ

**Ε.Γ.Σ. ΛΕΣΒΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΣΕΡΡΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΛΑΚΩΝΙΑΣ**

**Α.Ε.Β.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΗΛΕΙΑΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΝΑΞΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΤΗΝΟΥ
Σ/σμός ΣΚΟΠΕΛΟΥ**

ΜΙΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

- Κονσέρβες
- Κατεψυγμένα Λαχανικά
- Χρυσή Πατάτα
- Τυριά
- Άλλαντικά
- Ελιές
- Ρύζι - Όσπρια
- Τουραιά
- Λάδια - Πυρηνέλαια
- Χυμοί
- Κρασιά
- Δαμάσκηνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**

Ελληνική Συνεταιριστική Εταιρία Διανομών - Εξαγωγών και Εισαγωγών Α.Ε.

Ακαδημίας και Γενναδίου 8 · Αθήνα 142 τηλ: 36.42.311-13